

สำรวจวิธีการและผลของการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุง
โรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชน
ของภาคศึกษา ๑๐

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริทัศน์การศึกษามหามัณฑิต
๒๒ มีนาคม ๒๕๐๔

คณะกรรมการปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปัญหานี้นั้นแล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา
ได้

๒ มีนาคม ๒๕๐๘

ประกาศคุณูปการ

การเขียนปริญญาโทฉบับนี้ ได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากอาจารย์
หลายท่าน ซึ่งผู้เขียนถือว่าเป็นกำลังใจอันสำคัญ ที่ช่วยให้การดำเนินงานครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี
จึงขอถือโอกาสขอบพระคุณไว้ด้วยความคารวะ และซาบซึ้งเป็นอย่างสูง แก่อาจารย์ผู้มีอุปการะ
คุณทุกท่าน

อาจารย์ ดร. พัทธกษ รัชพลเดช ประธานที่ปรึกษาของผู้เขียนโดยตรง ได้กรุณา
ให้คำแนะนำตรวจแก้ข้อบกพร่อง และให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานทุกด้าน ที่เกี่ยวกับการ
การจัดทำปริญญาโทครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง นับตั้งแต่เริ่มวางเค้าโครงเรื่องจนกระทั่งสำเร็จ
เป็นรูปเล่ม ซึ่งการให้ความกรุณาในครั้งนี้ ผู้เขียนถือว่าเป็นพระคุณอย่างสูงยิ่ง

อาจารย์ ดร. พจน์ สะเพียรชัย ได้กรุณาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบสชดตาม
ซึ่งถือเป็นอุปการะสำคัญในอันที่จะได้ขอมุมมาศึกษา ตลอดจนได้กรุณาให้คำแนะนำในปัญหาทาง
สถิติและการวิจัยเป็นอย่างดียิ่งด้วย

อาจารย์ ละออ การุณยะวณิช ได้กรุณาแนะนำหนังสือที่ควรใช้ประกอบการค้นคว้า
เพื่อให้มีความรู้และความคิดเห็นกว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ได้ให้คำแนะนำในการจัดลำดับเรื่อง
และการเขียนให้ถูกต้องตามแบบแผนข้อบังคับของปริญญาโท ตลอดจนกรุณารับให้คำปรึกษา
แก้ไขข้อผิดพลาดทุกประการ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

กรรมการดำเนินการล้มเลิกมาเพื่อการเขียนปริญญาโททุกท่าน ซึ่งไม่มีส่วนในการแนะนำ
แก้ไขแบบสชดตามไทแก่ผู้เขียน จนสมบูรณ์ดีทุกข้อ

นอกจากนี้ ผู้เขียนได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากผู้ตรวจการศึกษ ภาคศึกษา ๑๐
เจ้าหน้าที่ในสำนักงาน ภาคศึกษา ๑๐ ศึกษาธิการจังหวัด ในภาคศึกษา ๑๐ ทุกจังหวัด
ศึกษาธิการอำเภอ และครูโรงเรียนที่สำรวจ ทั้งสิบแห่ง ที่ได้กรุณาสละเวลาตอบแบบสชดตาม
ไทเป็นที่เรียบร้อย จึงขอแสดงความขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย.

เจริญ โภคผล

สารบัญ

บทที่	หน้า
๑ บทนำ	๑
✓ ความมุ่งหมายในการค้นคว้า	๕
✓ ความสำคัญของปัญหาที่ค้นคว้า	๑๐
ข้อตกลงเบื้องต้น	๑๐
ขอบเขตของการค้นคว้า	๑๑
คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ	๑๒
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหา	๑๒
๒ การรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐
แหล่งข้อมูล	๕๐
กลุ่มตัวอย่าง	๕๑
✓ การรวบรวมข้อมูล	๖๗
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	๖๗
✓ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๘
๓ ผลการค้นคว้า	๗๐
คำชี้แจงเบื้องต้นในการแปลผล	๗๐
ข้อมูลและการแปลผล	๗๑
ความมุ่งหมายของโรงเรียนชุมชน	๗๑
สภาพของโรงเรียนชุมชน	๗๖
สภาพของชุมชน	๘๒
การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนเพื่อประโยชน์แก่	
การศึกษา	๘๖

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนเพื่อประโยชน์

แกชุมชน	๘๒
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	๘๘
ทัศนคติของครูต่อโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาล ให้เป็นโรงเรียนชุมชน	๑๐๑
ลำดับความสำคัญของกิจกรรมในการพัฒนาชุมชน	๑๐๘
ผลการพัฒนาชุมชนภายหลังเริ่มโครงการสองปี	๑๐๙
คุณลักษณะทางวิชาชีพของครูโรงเรียนชุมชน	๑๑๓
ปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงาน	๑๑๗
ความเห็นอื่น ๆ ที่ได้จากครูโรงเรียนชุมชน	๑๒๒
ประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน ในภาคศึกษา ๑๐	๑๒๖
๕ สรุปลงของการคนควา และขอเสนอแนะ	๑๒๗
ความมุ่งหมายและวิธีดำเนินการ	๑๒๗
ผลการคนควา	๑๒๘
สรุปลงการคนควา	๑๓๑
ขอเสนอแนะ	๑๓๒
บรรณานุกรม	๑๓๕
ภาคผนวก	๑๔๐

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
๑.	แสดงการแจกแจงเพศและสถานภาพการสมรสของครู ในโรงเรียนชุมชนสิบแห่ง	๔๒
๒.	แสดงการแจกแจงอายุของครูในโรงเรียนชุมชน สิบแห่ง	๔๒
๓.	แสดงการแจกแจงวุฒิทางการศึกษา และวุฒิสามัญ ของครูในโรงเรียนชุมชนสิบแห่ง	๔๓
๔.	แสดงการเปรียบเทียบจำนวนผู้มีวุฒิทางการศึกษา กับผู้ไม่มีวุฒิทางการศึกษาของครูในโรงเรียน ชุมชนสิบแห่ง	๔๕
๕.	แสดงการแจกแจงการประชุมอบรมทางการศึกษา ของครูในโรงเรียนชุมชนสิบแห่ง	๔๕
๖.	แสดงการแจกแจงอัตราเงินเดือนของครูใน โรงเรียนชุมชนสิบแห่ง	๕๖
๗.	แสดงการแจกแจงรายได้พิเศษนอกเดือนของครู ในโรงเรียนชุมชนสิบแห่ง	๕๗
๘.	แสดงการแจกแจงจำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ ของครูในโรงเรียนชุมชนสิบแห่ง	๕๘
๙.	แสดงการแจกแจงวิชาที่ถนัดสอนของครู ในโรงเรียนชุมชนสิบแห่ง	๖๐
๑๐.	แสดงการแจกแจงวิชาที่สอนในปัจจุบันจำแนกตาม ความถนัดของครูในโรงเรียนชุมชนสิบแห่ง	๖๑

ตาราง	หน้า
๑๑. แสดงการแจกแจงชั้นเรียนที่สอนของครูในโรงเรียน ชุมนุมชนสิบแห่ง	๒๒
๑๒. แสดงการแจกแจงความพอใจในระดัชั้นที่สอน ของครูในโรงเรียนชุมนุมชนสิบแห่ง	๒๒
๑๓. แสดงการแจกแจงจำนวนชั่วโมงที่ทำงานธุรการหรือ งานอื่นนอกจากการสอนต่อสัปดาห์ของครูโรงเรียน ชุมนุมชนสิบแห่ง	๒๓
๑๔. แสดงการแจกแจงประสบการณ์ในอาชีพครู ก่อนมาทำงานในโรงเรียนชุมนุมชนของครู โรงเรียนชุมนุมชนสิบแห่ง	๒๔
๑๕. แสดงการแจกแจงที่อยู่ปัจจุบันของครู ในโรงเรียนชุมนุมชนสิบแห่ง	๒๕
๑๖. แสดงการแจกแจงจำนวนปีที่ทำงานของครู ในโรงเรียนชุมนุมชนสิบแห่ง นับเฉพาะเวลาที่ทำงาน อยู่ในโรงเรียนแห่งนั้น ๆ	๒๕
๑๗. แสดงการแจกแจงความตั้งใจของครูในโรงเรียนชุมนุมชน ทั้งสิบแห่งที่จะทำงานต่อไปในโรงเรียนแห่งนั้น ๆ	๒๖
๑๘. แสดงความมุ่งหมายของโรงเรียนที่ปรากฏอยู่ใน การปฏิบัติของโรงเรียนชุมนุมชนสิบแห่ง แจกแจงควยคารอยละ	๒๖
๑๙. แสดงสภาพของโรงเรียนชุมนุมชนสิบแห่ง โดยจำแนกการอยละ และแสดงค่าของโค - แสกวร์	๑๗

ตาราง	หน้า
๒๐. แสดงสภาพของชุมนุมชนสิบแห่ง โดยจำแนก คำร้อยละและแสดงค่าของไค - แสควร์	๘๒
๒๑. แสดงการดำเนินงานของโรงเรียนชุมนุมชนทั้งสิบแห่ง เพื่อประโยชน์แก่การศึกษา จำแนกคำร้อยละ ตามมาตราส่วนประมาณค่า และแสดงค่าของไค - แสควร์	๘๖
๒๒. แสดงการดำเนินงานของโรงเรียนชุมนุมชนทั้งสิบแห่ง เพื่อประโยชน์แก่ชุมนุมชน จำแนกคำร้อยละตาม มาตราส่วนประมาณค่า และแสดงค่าของไค - แสควร์	๘๒
๒๓. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมนุมชนจำแนก คำร้อยละตามมาตราส่วนประมาณค่า และแสดงค่า ของไค - แสควร์	๘๕
๒๔. แสดงทัศนคติของครูโรงเรียนชุมนุมชนสิบแห่ง ต่อโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาล ให้เป็นโรงเรียนชุมนุมชนของภาคศึกษา ๑๐ จำแนกด้วยคำร้อยละ และแสดงค่าของไค - แสควร์	๑๐๒
๒๕. แสดงการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม ในการพัฒนาชุมนุมชน แจกแจงด้วยคำร้อยละ และค่าไค - แสควร์	๑๐๘
๒๖. แสดงผลของการพัฒนาชุมนุมชน ภายหลังจากการดำเนินงาน ตามโครงการมาแล้วสองปี จำแนกคำร้อยละ และแสดงค่าของไค - แสควร์	๑๑๐

ตาราง	หน้า
๒๗. แสดงคุณลักษณะทางวิชาชีพของครู โรงเรียนชุมชน สืบแห่ง โดยจำแนกคำร้อยละ และแสดงค่า ของไค - แสควร์	๑๑๘
๒๘. แสดงจำนวนและคำร้อยละของครู โรงเรียนชุมชน สืบแห่งที่ประสบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	๑๑๗
๒๙. แสดงตัวอย่างการหาค่าไค - แสควร์	๑๘๖
๓๐. แสดงการแจกแจงของไค - แสควร์ (x^2)	๑๘๗

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
๑. ภาคการศึกษ ๑๒ ภาค	๒
๒. เขตจังหวัดในภาคศึกษา ๑๐	๓

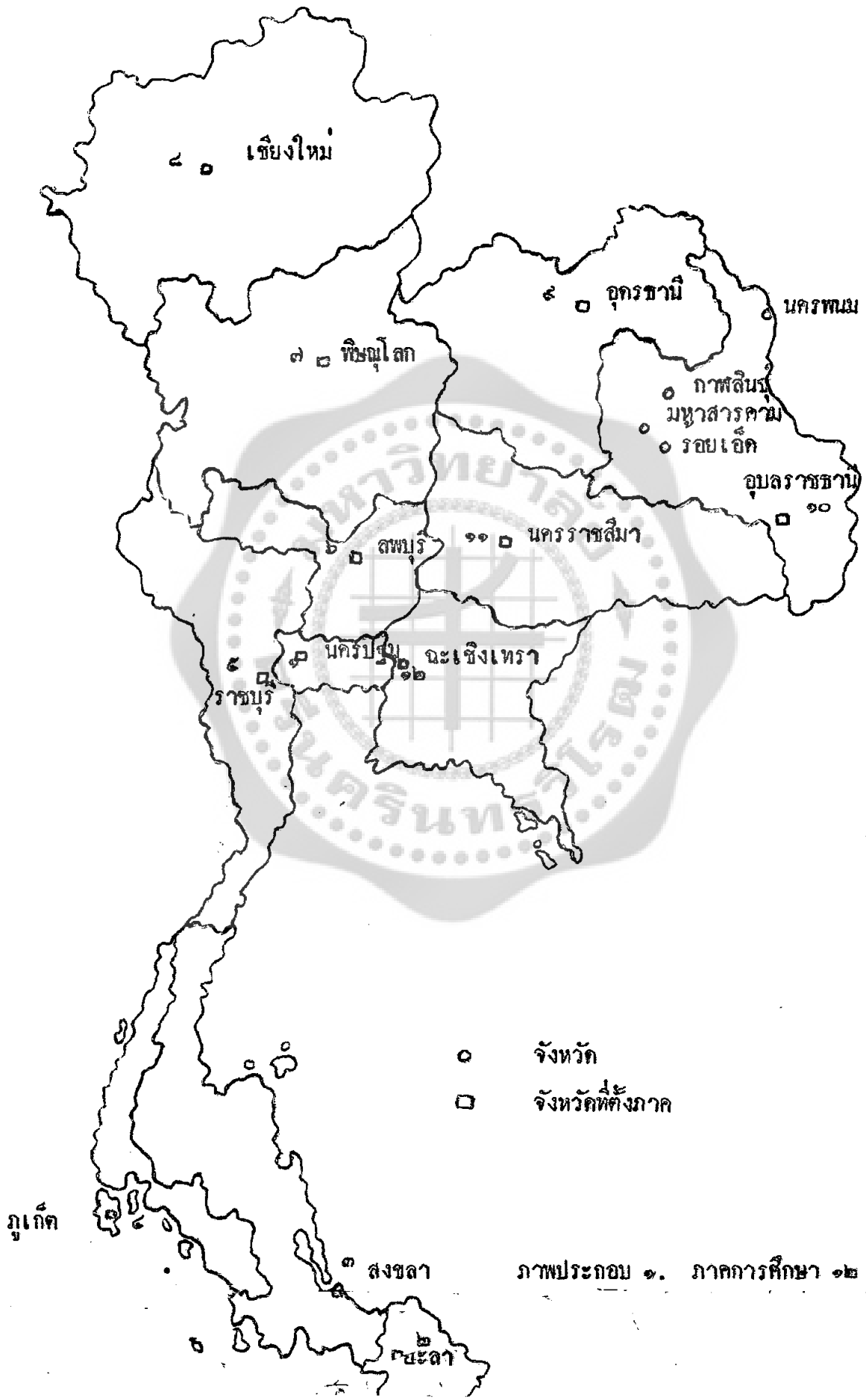
บทที่ •

บทนำ

โรงเรียนชุมชนคือโรงเรียนที่ให้การศึกษาค้นคว้าระดับในชุมชน ซึ่งรวมทั้งเด็ก
คนรุ่นหนุ่มสาว และผู้ใหญ่ ทำการปรับปรุงทั้งที่บ้านและโรงเรียน โดยอาศัยซึ่งกันและกัน
โรงเรียนได้ปรับปรุงหลักสูตร และทำการสอนโดยนำเอากิจกรรมของผู้ใหญ่ในชุมชนมาใช้
ให้เป็นประโยชน์ และการปรับปรุงชุมชนก็อาศัยการสนทนาเรียนของเด็กในโรงเรียน
แล้วนำมาใช้ในการปรับปรุงชุมชน

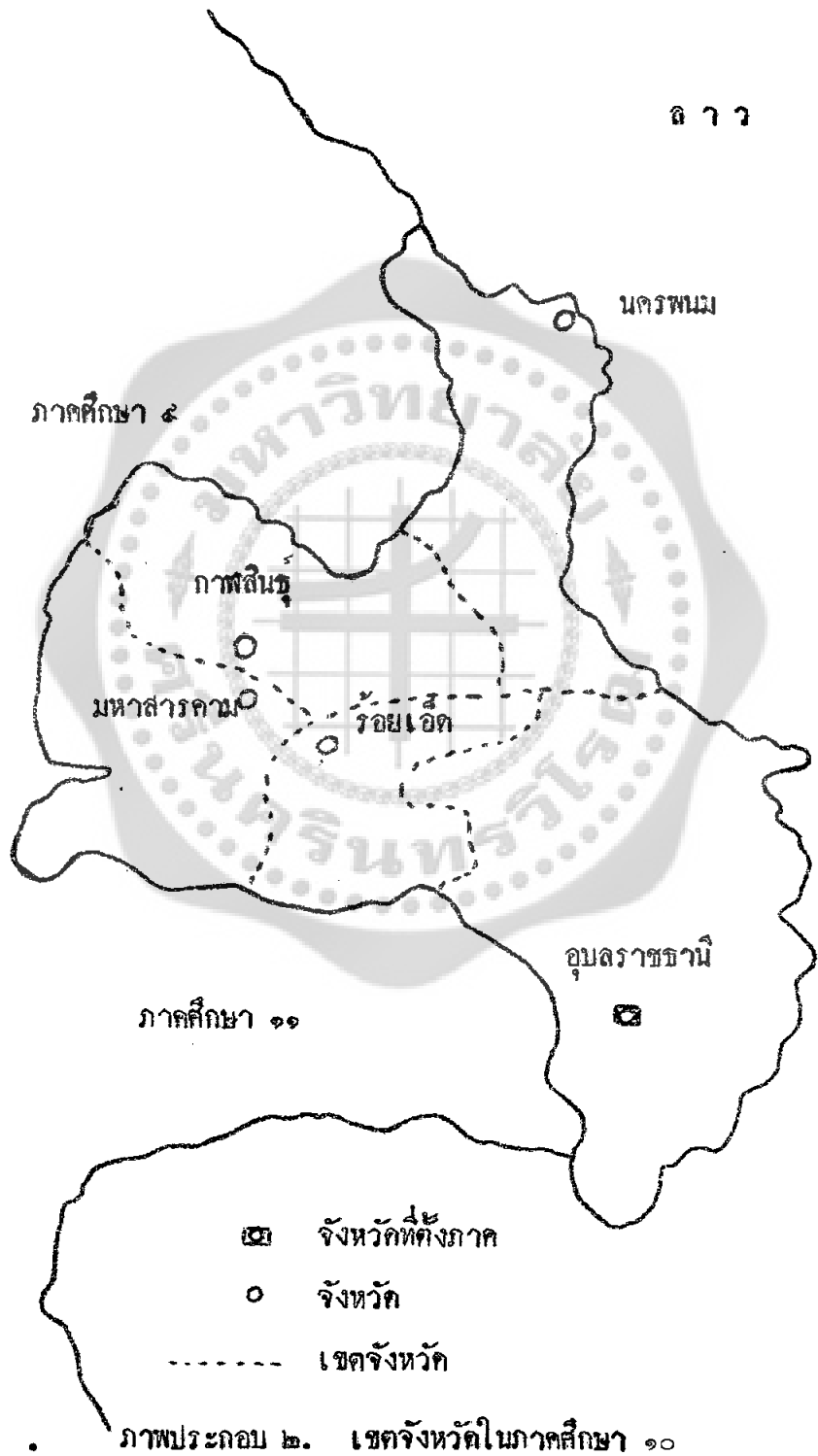
สำหรับประเทศไทยนั้น ได้เริ่มจัดโรงเรียนชุมชนขึ้นเป็นทางการในภาคศึกษา ๑๐
เป็นแห่งแรก ซึ่งมีวิธีการจัดคล้ายกับโรงเรียนชุมชนในประเทศฟิลิปปินส์ การที่จัดใน
ภาคศึกษา ๑๐ ขึ้นก่อนนั้น ก็เพราะว่าภาคนี้มีความพร้อม กล่าวคือ มีสถาบันฝึกหัดครูตาม
โครงการฝึกหัดครูชนบทถึงสองแห่ง คือ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี และวิทยาลัยครูมหาสารคาม
ซึ่งผลิตครูสำหรับโรงเรียนชุมชน และนอกจากนี้ภาคศึกษา ๑๐ ยังมีเจ้าหน้าที่ซึ่งสำเร็จ
การศึกษาค้นโรงเรียนชุมชนที่จะช่วยในการดำเนินงานในเรื่องนี้

ภาคศึกษา ๑๐ เป็นภาคหนึ่งในจำนวน ๑๒ ภาคการศึกษาของไทย ตั้งอยู่ทางภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ภาคศึกษา ๑๐ ประกอบไปด้วยจังหวัด
ต่าง ๆ ๕ จังหวัด คือ จังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนม ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และอุบลราชธานี
ซึ่งเป็นจังหวัดที่ใหญ่ที่สุดในภาคนี้ และเป็นที่ตั้งสำนักงานผู้ตรวจการศึกษภาคศึกษา ๑๐ (ดู
ภาพประกอบ ๑ - ๒)

ภาพประกอบ ๑. ภาคการศึกษา ๑๒ ภาค

๑๖๖

ภาคศึกษา ๑๐ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ ตามโครงการพัฒนาการศึกษาส่วนภูมิภาค (พ.ศ.ภ.)^๒ ของกระทรวงศึกษาธิการ ความมุ่งหมายของโครงการนี้ ก็เพื่อปรับปรุง การศึกษาทั่ว ๆ ไปทุกระดับให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน และสภาพทาง ภูมิศาสตร์ ภาคศึกษา ๑๐ มีผู้ตรวจการศึกษา ๑ คน ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ประสานงาน และตรวจการศึกษาทั่วไปทุกระดับ

โรงเรียนชุมชนในภาคศึกษา ๑๐ เกิดขึ้นเนื่องจากเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาของภาค ได้พิจารณาเห็นว่า ควรจัดโรงเรียนชุมชนขึ้นในภาคศึกษา ๑๐ เพื่อเป็นการทดลองโดยนำ หลักการโรงเรียนชุมชนของต่างประเทศมาดัดแปลงใช้ คณะเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจึงได้ประชุม วางโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ แล้ว เสนอโครงการไปยังกระทรวงศึกษาธิการเพื่อพิจารณา และกระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้ ดำเนินการตามโครงการได้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๐๔ เป็นต้นไป

โครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ ความที่กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้ดำเนินการนั้น มีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงโรงเรียน ประชาบาลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนชุมชน เพื่อเป็นการสนับสนุนโครงการฝึกหัดครู ฆานนท์ และเพื่อขยายแนวความคิดเรื่องโรงเรียนชุมชนไปยังโรงเรียนอื่น ๆ ในภาคศึกษา ๑๐ ต่อไป

โครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ มีลำดับขั้นของการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้คือ^๓

๑. ขั้นเตรียมงาน เป็นขั้นแรกได้แก่การคัดเลือกโรงเรียนประถมศึกษาจากจังหวัด ต่าง ๆ ในภาคศึกษา ๑๐ จังหวัดละ ๕ โรงเรียน ได้กำหนดลักษณะของโรงเรียนที่จะคัดเลือกไว้ดังต่อไปนี้คือ :-

^๒ กองเผยแพร่การศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ หน้า ๑ - ๖.

^๓ สำนักงานภาคศึกษา ๑๐ เอกสารการอบรมตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชน หน้า ๑ - ๓.

- ก. ตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่มีจำนวนครอบครัวตั้งแต่ ๑๐๐ ครอบครัวขึ้นไป
- ข. ฐานะเศรษฐกิจของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่อยู่ในระดับปานกลาง
- ค. ประชาชนในหมู่บ้านนั้นยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมอันดี
- ง. มีบริเวณโรงเรียนพอจะขยายชั้นเรียนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ได้
- จ. ไม่ควรอยู่ห่างจากที่ตั้งอำเภอเกิน ๑๐ กิโลเมตร เว้นแต่จะมีความเหมาะสมอย่างอื่นเป็นพิเศษ และทางคมนาคมสะดวก

ฉ. ไม่เป็นโรงเรียนในข่ายปรับปรุงของโครงการฝึกหัดครูชนบท และโครงการของศูนย์อบรมการศึกษาผู้ใหญ่จังหวัดอุบลราชธานี (ศ.อ.ศ.อ.)

ช. ไม่ควรเลือกหลายโรงเรียนในอำเภอเดียวกัน

จังหวัดต่าง ๆ ใ้รับคำแนะนำให้จัดครูที่สำเร็จตามโครงการฝึกหัดครูชนบทเข้าไปสอนในโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกเพื่อปรับปรุงโรงเรียนเหล่านี้ให้เป็นโรงเรียนชุมชนตัวอย่างตามโครงการต่อไป

๒. ขั้นตอน ขั้นที่สองก็คือ การให้การอบรมแก่ครูใหญ่และครูของโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือก รวมทั้งศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ ที่มีโรงเรียนได้รับคัดเลือกตั้งอยู่ และศึกษาธิการจังหวัดในภาคศึกษา ๑๐ ทุกจังหวัด

การอบรมครั้งแรกได้จัดขึ้นที่สำนักงานภาคศึกษา ๑๐ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๒๐ - ๒๕ มีนาคม ๒๕๐๕ มีวิชาที่อบรมดังต่อไปนี้ :-

- ก. ปรัชญาและความมุ่งหมายของโรงเรียนชุมชน
- ข. เทคนิคของการศึกษาชุมชน
- ค. การนิเทศและบริหารการศึกษา
- ง. การจัดหลักสูตร
- จ. วิธีสอน และการใช้ทรัพยากรในห้องเรียน
- ฉ. เทคนิคการประเมินผลในโรงเรียนและชุมชน
- ช. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- ซ. เทคนิคของการเป็นผู้นำ

๗. การศึกษาผู้ใหญ่และมูลสารศึกษา

๗. องค์การต่าง ๆ ในท้องถิ่น ที่ร่วมมือในการปรับปรุงโรงเรียน

๓. ขั้นดำเนินการ การดำเนินงานในขั้นนี้ใช้วิธีทำให้ผู้เป็นตัวอย่าง ซึ่งกระทำหลังจากครูใหญ่ ครู ศึกษาธิการอำเภอ ศึกษาธิการจังหวัด และศึกษานิเทศก์ ได้รับการอบรมไปแล้ว ได้นำหลักการและวิธีดำเนินการไปใช้ในการปรับปรุงโรงเรียนต่อไป ทุกจังหวัดควรจัดให้มีแผนงานย่อยสำหรับปรับปรุงโรงเรียนภายในเขตของแต่ละจังหวัดเพื่อให้เหมาะสมกับปัญหา และความต้องการของแต่ละท้องถิ่น และให้สอดคล้องกับโครงการของภาค ทางสำนักงานภาคศึกษา ๑๐ ได้ทำการวิจัยผลเพื่อสำรวจความสำเร็จของโรงเรียนเหล่านั้นหลายครั้ง รวมทั้งการประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนเหล่านั้นด้วย อย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง โรงเรียนใดทำการปรับปรุงได้ผลดีจะมีการเผยแพร่วิธีจัด และเชื้อเชิญครูในโรงเรียนใกล้เคียงมาสังเกตวิธีดำเนินการของโรงเรียนนั้น

๔. ขั้นขยายกิจการไปโรงเรียนอื่น ๆ เป็นขั้นสุดท้ายของการทดลองปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชน ซึ่งจะกระทำหลังจากครูใหญ่ ครู ศึกษานิเทศก์ ศึกษาธิการอำเภอ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของทุกฝ่ายมีความชำนาญในเรื่องนี้พอสมควรแล้ว พร้อมทั้งจะช่วยเหลือโรงเรียนอื่น ๆ อีกต่อไป และเห็นว่าโรงเรียนที่ดำเนินการมาแล้วได้ผลดีก็จะขยายไปตามโรงเรียนอื่น ๆ ทั้งทั้งภาค เป็นการค่อยๆ ค่อยๆ ไป ขณะนี้การดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ ได้กระทำไปแล้ว ๓ ชั้น คือ การเตรียมงาน การอบรม และการทดลองดำเนินงาน

ครูและเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคศึกษา ๑๐ ได้เริ่มดำเนินการปรับปรุงโรงเรียนตามโครงการในคันปีการศึกษา ๒๕๐๕ แต่ละโรงเรียนได้วางแผนงานเพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องตามหลักการที่ได้รับการอบรม และให้เหมาะสมกับท้องถิ่นของตัว เพื่อปรับปรุงทั้งโรงเรียนและความเป็นอยู่ในชุมชน ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้ คือ

ก. การปรับปรุงโรงเรียน

๑) อาคารสถานที่ มีการรักษาความสะอาด ตกแต่งห้องเรียน จัดห้องเรียนให้ถูกหลักอนามัย จัดให้มีห้องสมุด ห้องแนะแนว ห้องพยาบาล ปรับปรุงบ้านพักครู บ้านพักภารโรง โรงฝึกงาน และอาคารการเรียนเป็นต้น

๒) บริเวณโรงเรียน มีการปรับปรุงรั้ว ตกแต่งสนาม ทำสนามกีฬา สนามเด็กเล่น ทำสวนดอกไม้ สวนครัว คอกสัตว์เลี้ยง เรือนเพาะชำ บ่อเลี้ยงปลา และทำนํ้านิ่งเล่นตามสนาม เป็นต้น

๓) วิธีสอน และอุปกรณ์การสอน มีการปรับปรุงให้มีการสอนตามแผน ใหม่ เช่น สอนแบบหน่วย จัดให้มีศูนย์อุปกรณ์การสอน ประชุมสัมมนาวิธีสอนและการผลิต อุปกรณ์การสอนขึ้นในโรงเรียน

๔) การสุขภาพิบาลโรงเรียน จัดให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาด ปรับปรุง อาหารกลางวัน การปฐมพยาบาล โดยจัดให้มีห้องพยาบาลทุกโรงเรียน มีการปลูกผักและฉีด วัคซีนป้องกันโรคติดต่อให้นักเรียน เป็นต้น

ข. การปรับปรุงชุมชน

๑) การเพิ่มพูนรายได้ของครอบครัว มีการส่งเสริมอาชีพที่มีในท้องถิ่น เช่น เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักสาน ถัก ทอ และอุตสาหกรรมภายในครอบครัวอย่างอื่น จักสหกรณ์ และช่วยเหลือคนนิยมสินค้าที่ราษฎรผลิตขึ้น

๒) การเพิ่มผลผลิตทางอาหาร มีการส่งเสริมการทำสวนผลไม้ धानผัก การเลี้ยงสัตว์ แนะนำให้ชาวบ้านรู้จักใช้ปุ๋ย และการคัดเลือกพันธุ์ที่ทั้งพืชและสัตว์ มีการแสดงนิทรรศการทางเกษตรกรรมในชุมชน และมีการป้องกันโรคติดต่อของสัตว์เลี้ยง อีกด้วย

๓) การอนามัย สุขาภิบาล และความปลอดภัย มีการสาธิตการปรุง อาหาร และถนอมอาหาร ส่งเสริมให้มีน้ำดื่มที่สะอาด ในชุมชน การทำสวน และหลุมเก็บ ขยะมูลฝอย ทำทางระบายน้ำโสโครก และการรักษาความสะอาดภายในบ้านของราษฎร

๔) การตกแต่งบ้านและชุมชนให้สวยงาม แนะนำให้รู้จักการจัด บ้าน และตกแต่งบ้าน เช่น การทาสีบ้าน เป็นต้น ส่งเสริมให้ทำสวนดอกไม้ในบริเวณบ้าน และตามสวนสาธารณะ ทำรั้ว และซ่อมแซมถนนในชุมชน เป็นต้น

๕) การพักผ่อนหย่อนใจและงานอภิเษก ส่งเสริมให้มีดนตรี หรือ กีฬาสำหรับประชาชน การแสดงละคร หรือการละเล่นพื้นเมือง ส่งเสริมให้มีวิทยุ โทรทัศน์

และนำภาพยนตร์มาฉายให้ประชาชนชม สว่างสถานที่สวยงาม เพื่อให้เป็นที่ถกเถียงหย่อนใจ
ของชุมชน

๒) ส่งเสริมการเป็นพลเมืองดี กระตุ้นให้ประชาชนรู้จักรับผิดชอบ
และมีการเสียสละเพื่อส่วนรวม เช่น ช่วยกันในกิจการสาธารณกุศล นอกจากนี้ก็ส่งเสริมให้
เคารพคอกฎหมาย และการเสียภาษีอากร เป็นต้น

๓) ส่งเสริมค่านิยมศีลธรรม และวัฒนธรรม ให้มีการทำบุญตามเทศกาล
และตามประเพณีนิยม ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเลื่อมใสในศาสนา และปฏิบัติตามหลักธรรม
ต่าง ๆ

๔) ส่งเสริมการศึกษาในชุมชน คือ จัดให้มีการสอนผู้ใหญ่ และคนรุ่น
หนุ่มสาวในชุมชน มีทั้งสอนให้รู้หนังสือและการประกอบอาชีพต่าง ๆ อีกด้วย ๕

หลังจากได้เริ่มงานตามโครงการมาแล้ว ๑ ปี สำนักงานภาคศึกษา ๑๐ ได้จัดให้มี
การประชุมสัมมนาเพื่อประเมินผลงาน เมื่อวันที่ ๒๗ - ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๐๖ ผลของการ
ประชุมสัมมนาทำให้ทราบว่า ในระยะ ๑ ปีของการดำเนินงาน ส่วนมากเป็นการปรับปรุง
ภายในโรงเรียน เพื่อจะได้เป็นตัวอย่างแก่ชุมชน มีบางโรงเรียนที่ได้ขยายการช่วยเหลือ
ไปในหมู่บ้าน แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนน้อย ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากขาดงบประมาณ การปรับปรุงจึง
ใช้ทางหลักสูตรเพียงอย่างเดียว คือสอนเด็กให้รู้วิธีปรับปรุงชุมชน แล้วนำไปปฏิบัติที่บ้าน
และจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนแต่ละท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ดีการ
ดำเนินงานยังไม่ไต่ผลเท่าที่ควร เพราะมีอุปสรรคหลายประการ ๕ คือ ผู้เกี่ยวข้อง เช่น

๕ สำนักงานผู้ตรวจการศึกษ ภาคศึกษา ๑๐ เอกสารการประชุมและอบรมครูใน
การปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๙ พฤษภาคม
๒๕๐๖ และวันที่ ๕ - ๙ สิงหาคม ๒๕๐๖ หน้า ๑ - ๓๕.

๕ เนย วงศ์อุทุม "โรงเรียนชุมชนในภาคศึกษา ๑๐" เอกสารการประชุม
และอบรมครูในการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๙
พฤษภาคม ๒๕๐๖ และวันที่ ๕ - ๙ สิงหาคม ๒๕๐๖ หน้า ๑๐.

ครูในโรงเรียน และกรรมการศึกษาไม่เข้าใจในจุดมุ่งหมาย และวิธีดำเนินงาน ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือเต็มที่ การงานจึงดำเนินไปช้ากว่าเท่าที่ควร

การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ยังไม่ดีพอ ฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนสนใจแต่เรื่องการประกอบอาชีพ ไม่ค่อยมีเวลามาช่วยโรงเรียน ทั้งไม่ได้รับงบประมาณจากทางราชการสนับสนุนอย่างเพียงพอ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดีในเดือนสิงหาคม ๒๕๐๒ สำนักงานภาคศึกษา ๑๐ ก็ได้จัดให้มีการประชุมอบรมครูโรงเรียนชุมชนเพิ่มขึ้นอีก เพื่อให้โอกาสแก่ครูผู้ที่ยังไม่เคยเข้ารับการอบรมได้เข้าใจหลักการและวิธีดำเนินการโรงเรียนชุมชนเพิ่มขึ้น จะได้เป็นกำลังช่วยในการปรับปรุงโรงเรียน และเป็นผู้นำท้องถิ่นได้มากขึ้น

ปัจจุบันนี้ โครงการโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ ได้ดำเนินงานมาแล้ว ๓ ชั้น เนื่องจากมีอุปสรรคทั้งใกล้เข้ามาแล้วแต่ก่อนคน จึงยังไม่พร้อมที่จะขยายกิจการไปยังโรงเรียนอื่น ๆ ดังนั้นการดำเนินงานตามโครงการขั้นที่ ๔ จึงไม่อาจจะทำได้ในขณะนี้ ต้องรอคอยผลต่อไป ซึ่งต้องอาศัยเวลานาน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้อาจช่วยให้รู้ถึงวิธีการและผลของการดำเนินงานโรงเรียนชุมชนว่าถูกต้องเพียงไร ไດผลดีหรือไม่ หรือมีข้อบกพร่องควรแก้ไขอะไรบ้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญ และน่าสนใจ เป็นประโยชน์ที่จะช่วยปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ ให้ได้ผลตามความมุ่งหมายเร็วยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายในการค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ดังต่อไปนี้ คือ

๑. เพื่อสำรวจการดำเนินงานของโรงเรียนต่าง ๆ ที่ปรับปรุงตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐
๒. เพื่อสำรวจผลของการดำเนินงานในโรงเรียนต่าง ๆ ที่ปรับปรุงตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ ว่าได้ผลตามความมุ่งหมายของโรงเรียนชุมชนเพียงไร

๓. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงโรงเรียน
ประชาบาล ให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ ว่ามีอะไรบ้าง เพื่อจะได้ใช้เป็นแนว
ทางสำหรับการแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

ความสำคัญของปัญหาที่ค้นคว้า

ปัญหาที่นำมาศึกษาค้นคว้ามีความสำคัญดังนี้ คือ

๑. การปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้
เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ ได้เริ่มดำเนินงานตามโครงการนี้มาแล้ว ตั้งแต่ปี
การศึกษา ๒๕๐๕ แต่ยังไม่มีการศึกษาค้นคว้าว่าการปรับปรุงโรงเรียนตามโครงการนี้ได้ผลดี
หรือมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

๒. ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะได้รวบรวมไว้เป็นแนวทางเพื่อประโยชน์
ในการจัดและปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ ให้ได้
ผลดียิ่งขึ้น

๓. ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้เขียนจะได้นำเสนอต่อสำนักงานผู้ตรวจการศึกษ
ภาคศึกษา ๑๐ และกรมสามัญศึกษา เพื่อพิจารณาทำการตามโอกาส และความวิธีการที่เห็น
สมควร

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. เป็นที่ยอมรับกันว่า การพัฒนาชุมชนในชนบทไม่ว่าในท้องถิ่นใด ถ้าหากโรงเรียน
มีส่วนร่วมด้วยแล้ว ก็มักจะได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

๒. ในการวิจัยครั้งนี้จะถือว่า แนวความคิดเห็นของครูน้อยและครูใหญ่จากโรงเรียน
ในกลุ่มตัวอย่าง ๑๐ โรงเรียนที่ได้รับเลือก เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อนำมาประกอบการศึกษ
ค้นคว้านั้น คงเป็นความคิดเห็นที่แทนครูอื่น ๆ ในโรงเรียนประชาบาลที่ปรับปรุงให้เป็นโรงเรียน
ชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ ได้บ้างไม่มากนัก

๓. การตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จะถือว่าเป็นความคิดเห็น
ที่แสดงออกอย่างจริงจัง เป็นที่เชื่อถือได้ และให้ความร่วมมือด้วยดี เพราะผู้เขียนเคย

ออกไปนิเทศการศึกษาตามโรงเรียนเหล่านี้เป็นประจำ และมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับแหล่งข้อมูลเหล่านี้เป็นอย่างดี พอที่จะไว้วางใจได้ว่าจะให้คำคอมที่ เป็นไปโดยจริงใจ และ เชื่อถือได้

ขอบเขตของการค้นคว้า

* ๑. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จำกัดเฉพาะครูน้อย และครูใหญ่ ซึ่งกำลังปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประชาบาลที่ดำเนินการปรับปรุงตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ ในวันที่ทำการสำรวจเท่านั้น ซึ่งจะใช้ครูน้อย และครูใหญ่ทุกคนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ๑๐ โรงเรียนจากจำนวนโรงเรียนปรับปรุงทั้งหมด ๒๕ โรงเรียน และได้ทำการคัดเลือกมาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบสามัญ

๒. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล แบ่งเนื้อเรื่องที่จะถามออกเป็น ๑๒ ตอน คือ

ก. ข้อความเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ วุฒิ เงินเดือน สถานภาพการสมรส ฯลฯ

ข. ความมุ่งหมายของโรงเรียนชุมชนแห่งนี้

ค. สภาพของโรงเรียน และชุมชนเปรียบเทียบกับระยะก่อนดำเนินงานตาม

โครงการ

ง. การดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อประโยชน์แก่การศึกษา

จ. การดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อประโยชน์แก่ชุมชน

ฉ. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ช. ทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการวางโครงการ และการบริหารของโรงเรียน

ซ. การจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมในการพัฒนาชุมชน

ด. ผลของการพัฒนาชุมชน ภายหลังจากเริ่มโครงการสองปี

ฎ. คุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ฏ. ปัญหาหรืออุปสรรค

ม. ข้อเท็จจริงและความเห็น

๓. การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จะพิจารณาโรงเรียนชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามรายการที่ปรากฏอยู่ในแบบสอบถามเป็นส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อย

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้สะดวกแก่การศึกษาค้นคว้า จึงกำหนดความหมายของคำต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

๑. คำว่า การดำเนินงาน หมายความว่าถึงกิจกรรมทุกอย่างที่โรงเรียนได้ดำเนินการไปเพื่อประโยชน์แก่การศึกษา และเพื่อประโยชน์แก่ชุมชน

๒. คำว่า ผลของการดำเนินงาน หมายความว่าถึงผลของการปรับปรุงโรงเรียน และการพัฒนาชุมชนในระยะสองปีของการดำเนินงานตามโครงการ คือ ในปีการศึกษา ๒๕๐๕ และปีการศึกษา ๒๕๐๖ เท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องกับผลงานในปีอื่น ๆ

๓. โรงเรียนชุมชน คือโรงเรียนประชาบาลที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาแก่เด็ก ให้การศึกษาแก่ผู้ใหญ่ และคนรุ่นหนุ่มสาว ตลอดจนทำหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนด้วย ในการศึกษา ค้นคว้าครั้งนี้ หมายถึงเฉพาะโรงเรียนประชาบาล ที่ปรับปรุงตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชน ในภาคศึกษา ๑๐ เท่านั้น

๔. คำว่า ชุมชน ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ หมายความว่าเฉพาะหมู่บ้านที่ส่งเด็กให้เข้าเรียนในโรงเรียนประชาบาล ซึ่งปรับปรุงตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ เท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาการให้เจริญขึ้น

๕. การพัฒนาชุมชน หมายถึง การปฏิบัติงานทั้งหมดของครู นักเรียน ประชาชน และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ทุกฝ่าย ซึ่งมุ่งหมายที่จะให้ชุมชนได้รับประโยชน์

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

มีผู้ศึกษาเรื่องของโรงเรียนชุมชนกันมากทั้งในสหรัฐอเมริกา ฟิลิปปีนส์ และในประเทศไทย แสดงความคิดเห็นและแสดงผลการค้นคว้าไว้ในเอกสารต่าง ๆ เอกสารเหล่านี้ช่วยผู้ใหญ่เขียนเกิดความเข้าใจเรื่องที่จะศึกษาในครั้งนี้ได้ยิ่งขึ้น

๕ ในเรื่องโรงเรียนชุมชนนี้ กูปลิส^๖ เขียนไว้ว่า แนวคิดของโรงเรียนชุมชนถือหลักการจัดโรงเรียนตามแบบประชาธิปไตย โดยถือเด็กเป็นศูนย์กลางอย่างสมัยก่อน และมีจุดมุ่งของการสอนการ เรียนไปที่สังคมส่วนรวมแทนการมุ่งผลประโยชน์เฉพาะคนใดคนหนึ่ง ส่วนการสอนการเรียนนั้น ก็สอนไปพร้อมกันทั้งเด็ก คนรุ่นหนุ่มสาวและผู้ใหญ่ กิจกรรมของโรงเรียนไม่ได้จำกัดวงเฉพาะภายในบริเวณโรงเรียนเท่านั้น แต่เกี่ยวข้องไปถึงความเป็นอยู่ภายในบ้าน หากพึงไปถึงการทำมาหากิน การใช้เวลาว่าง และกิจกรรมของชีวิตทุกอย่างในชุมชน กิจกรรมในการสอนการ เรียนนั้น เป็นการนำประสบการณ์ของชีวิตจริงมาให้แก่ผู้เรียน แทนการเลียนแบบ หรือการกระทำซ้ำ ๆ โดยไม่มีความหมาย

เฟรสโนซา^๗ บรรยายว่า โรงเรียนชุมชนนับเป็นก้าวสำคัญของการศึกษาในปัจจุบัน การจัดโรงเรียนในสมัยก่อน เพิ่งเล็งเฉพาะความรู้ตามหนังสือ และถือวิชาการเป็นศูนย์กลางแห่งการสั่งสอนอบรม ในเวลาต่อมาซึ่งเป็นยุคที่สอง ได้ถือเด็กเป็นศูนย์กลาง ย้ำความสนใจและการแสดงออกของเด็ก ในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคที่สาม ถือเอาชีวิตเป็นศูนย์กลางของการจัดโรงเรียนชุมชน ซึ่งย้ำการสอนในโรงเรียนให้ตรงกับความต้องการของเด็กและสังคม

เฟรสโนซา^๘ บรรยายต่อไปอีกว่า แนวคิดเรื่องโรงเรียนชุมชนมีมานานแล้วในสมัยรุสโซ เปสตาลอซซี่ และสเปนเซอร์ นักการศึกษาเหล่านี้ก็ได้กล่าวไว้ในเรื่องระเบียบของสังคม และการจัดการศึกษาให้สัมพันธ์กับชีวิตในสังคม และปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น แม้จนตัวตัวเองและสานุศิษย์ของเขาก็ได้แต่งตำราและให้ปรัชญาการศึกษาแผนใหม่ไว้ว่า การจัดการศึกษานั้น ต้องเอาเด็กและชีวิตในสังคมเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยปัจจุบัน

^๖ Philippine Association of School Superintendents, Education in Rural Areas for Better Living, 1950 Yearbook, p. 5.

^๗ Fresnorza, Florencio P., Essentials of the Philippine Educational System, pp. 437 - 438.

^๘ Ibid., pp. 438 - 446.

/ แพรสโนซา ให้ความเห็นว่าโรงเรียนชุมชนจัดได้สมหลายประเทศแล้ว ในประเทศอื่น ก็ยังมีการสอนให้ประชาชนรู้จักการให้ความช่วยเหลือโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนของตัว โรงเรียนมีบทบาทในการช่วยพัฒนาสังคม และบริการชุมชนรวมทั้งพัฒนาการอาชีพด้วย โดยวิชาที่สอนในโรงเรียน เป็นสิ่งสนับสนุน

สนธิ สุวรรณทัต และคณะ^๕ เขียนไว้ว่าโรงเรียนในประเทศโบลิเวีย ทวีปอเมริกาใต้ มีลักษณะเป็นศูนย์กลางของชุมชน และบริการชุมชน มีโรงเรียนประจำระดับ เพื่อจัดเป็นตัวอย่างและช่วยเหลือแนะนำโรงเรียนอื่น ๆ ในประเทศเม็กซิโกมีคณะส่งเสริมสวัสดิภาพสังคม ออกไปนิเทศประชาชนให้รู้จักวิธีปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ในชุมชน ส่วนในประเทศฟิลิปปินส์ นั้น การจัดการศึกษาในโรงเรียนชุมชนถือเอาชีวิตในชุมชนเป็นศูนย์กลาง และเป็นหลักในการจัดการศึกษา โรงเรียนต้องช่วยบริการชุมชน และพัฒนาชีวิตทุกด้านในชุมชนให้ดีขึ้น

อันโตนิโอ^{๑๐} บรรยายว่า โรงเรียนชุมชนนั้น คือโรงเรียนที่มีโครงการเพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงาม และพัฒนาการในต่าง ๆ ให้แก่เด็กนักเรียน และเด็กซึ่งพ้นวัยเล่าเรียนแล้ว รวมทั้งการจัดมูลลารศึกษาแก่ผู้ใหญ่ในชุมชน เพื่อให้รู้แนวทางที่จะปรับปรุงตัวเองและชุมชนที่ตนอยู่อาศัย จะได้อยู่ดีกินดี และนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ชุมชนนั้น

คูปลิส และ เบอ์นาร์ดีโน^{๑๑} ให้ความเห็นว่า โรงเรียนชุมชน คือสถาบันที่ประชาชนได้มอบหมายให้จัดเป็นสถานที่ให้การศึกษแก่เด็กในโรงเรียน คนรุ่นหนุ่มสาวและผู้ใหญ่ เพื่อให้เป็นสมาชิกที่มีคุณค่าในสังคม โดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน และอาศัยความร่วมมือจากคนทุกคนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

^๕ สนธิ สุวรรณทัต, เนย วงศ์อุทุม และ เจริญ โภคผล ด. ก. หน้า ๒๓.

^{๑๐} Antonio, Benjamin M., Community School Administration and Supervision pp. 25.

^{๑๑} Tupas, Isabelo and Bernardino, V., Philippine Rural Problems and the Community School, p. 207.

× ออลเซ็น ^{๑๒} ให้ความเห็นว่า โรงเรียนชุมชน คือโรงเรียนที่แสดงให้เห็นความพยายามที่จะปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น จัดหลักสูตรตรงกับปัญหาของชีวิต และเหมาะสมกับบุคคลทุกประเภทในชุมชน เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย ความเป็นผู้นำ และมนุษยสัมพันธ์อันดีในชุมชน

× กองโรงเรียนรัฐบาลของฟิลิปปินส์ ^{๑๓} ให้ความหมายถึงประวัติโรงเรียนชุมชนไว้ว่า นักการศึกษาคนสำคัญของฟิลิปปินส์ คือ ดร. เพ็คโร ที. โอราตา ได้รับความสำเร็จในการทดลองจัดโรงเรียนชุมชนให้แก่ชาวอินเดียนแดงในสหรัฐอเมริกา เมื่อ ดร. โอราตา เดินทางกลับ ได้กระตุ้นให้คนทั่วไปสนใจเรื่องโรงเรียนชุมชนมากขึ้น โดยทำโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน อาจารย์ในมหาวิทยาลัยซิดลิมานโต้ทดลองปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนในด้านการสอนผู้ใหญ่ให้อ่านออกเขียนได้ การเพิ่มผลผลิตทางอาหาร การรักษานามัย และการเป็นพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตย ในปัจจุบันครูได้จัดทำมีการบริการแก่ชุมชน โดยนำกิจกรรมต่าง ๆ มาไว้เป็นส่วนหนึ่งของตารางทำงานในโรงเรียน

× กองโรงเรียนรัฐบาลของฟิลิปปินส์ ^{๑๔} ได้อธิบายลักษณะของโรงเรียนชุมชนขึ้นไว้ว่า โรงเรียนทุกโรงจะกลายเป็นโรงเรียนชุมชน เมื่อมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ :-

๑. มีหลักการและกระบวนการประชาธิปไตยในการดำเนินงานของโรงเรียน
๒. ใช้ศีลธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการและการติดต่อกับประชาชนในท้องถิ่น
๓. โครงการของโรงเรียนชุมชนมุ่งส่งเสริมสวัสดิภาพของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่
๔. มีการประสานงาน และให้ความร่วมมือระหว่างประชาชน โรงเรียน องค์การรัฐบาล และองค์การเอกชน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย คืออบรมคนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ

^{๑๒} Olsen, Edward G., and Others, School and Community p. 11.

^{๑๓} Bureau of Public Schools, The Community School of the Philippines, p. 12.

^{๑๔} Ibid., pp. 21 - 22.

และมีความสามารถในทางเศรษฐกิจ

๕. มีความเข้าใจอันดีในหน้าที่ของโรงเรียนที่จะให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

๖. ทำให้หลักสูตรได้ผลสมบูรณ์ขึ้น โดยใช้แหล่งวิชาในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ การจัดหลักสูตรก็คำนึงถึงปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลักสำคัญ

รามิเรซ ^{๑๕} เขียนไว้ว่า โรงเรียนชุมชนนั้นจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน มีหลักสูตรซึ่งจัดไว้ตรงกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น มีผู้ดำเนินงานที่มีความสามารถ และเชี่ยวชาญทางเทคนิคสามารถที่จะให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ และยกกระกับการครองชีพของประชาชนในชุมชนได้

รามิเรซ ได้บรรยายต่อไปว่า จุดมุ่งหมายของโรงเรียนชุมชนก็เพื่อส่งเสริมความเจริญของงานและพัฒนาการของเด็ก ยกกระตือรือร้นของครูรุ่นหนุ่มสาวและผู้ใหญ่ ศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชน แล้วช่วยกันแก้ปัญหาเหล่านั้น เพื่อช่วยยกกระตือรือร้นของประชาชนให้สูงขึ้น ใฝ่ใฝ่การอยู่ดีกินดี มีความปลอดภัย รวมกันเป็นหมู่เป็นพวก เกิดความรู้สึกรักหมู่คณะ และท้องถิ่น โดยถือว่าเป็นเจ้าของชุมชนด้วยกันทุกคน

เซซิลิโอ ^{๑๖} ให้ความเห็นว่าโรงเรียนชุมชน คือโรงเรียนที่แสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกันอย่างสนิทสนมกับชีวิตในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ โรงเรียนชุมชนไม่เพียงแต่ตั้งอยู่ในชุมชนเท่านั้น แต่จะต้องเป็นโรงเรียนของประชาชน โดยประชาชน และสำหรับประชาชนจริง ๆ จึงจะนับว่าเป็นโรงเรียนชุมชนที่สมบูรณ์

กล่าวโดยย่อ โรงเรียนชุมชน ก็คือโรงเรียนที่ตั้งขึ้นเพื่อจัดหลักสูตรให้ตรงกับปัญหาและความต้องการของคนทุกประเภทในชุมชนนั้น ๆ เพื่อให้ทุกคนเรียนรู้วิธีการพัฒนาชุมชน และการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง ซึ่งเป็นการยกกระตือรือร้นการครองชีพของตน

^{๑๕} Ramirez, Emiliano C., Some Community School Practices in the United States and Their Implications for the Philippines, p. 253.

^{๑๖} Pitong, Cecilio, "The Coming Elementary School: Its Vital Role in Community Life." The Filipino Teacher 9 : 9 - 12 December 1949.

ให้สูงขึ้น นอกจากนี้โรงเรียนชุมชนยังส่งเสริมความเป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ และการทำงานร่วมกันตามหลักการประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ สามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย และมีสมรรถภาพทางเศรษฐกิจ มีความรู้สึกรักหมู่คณะและชุมชนของตน โดยถือว่าเป็นเจ้าของชุมชนด้วยกันทุกคน และมีความต้องการให้ชุมชนของตนมีความเจริญก้าวหน้า

ในเรื่องลักษณะของชุมชนนั้น ซัสแมน^{๑๗} บรรยายว่า ชุมชนคือกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดทางสังคมและวัฒนธรรม มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ในชุมชนของตนให้ดีขึ้น การอยู่รวมกันนั้น จะรวมกันอย่างเป็นกลุ่มก้อน มีระบบสังคม วัฒนธรรม และการครองชีพเป็นของตนเอง จำกัคงอยู่แต่ภายในเขตชุมชนของตนเท่านั้น

ทูปัส และ เบอ์นาร์ดีโน^{๑๘} ให้ความเห็นว่าชุมชนคือกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน มีวัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียมประเพณีอย่างเดียวกัน ร่วมกันเข้าเป็นหมู่คณะ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น วัด โรงเรียน และสถาบันที่มิใช่ราชการอื่น ๆ สามารถให้ความร่วมมือกัน ในกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ได้ เพื่อให้ทุกคนดำรงตนอยู่ได้อย่างราบรื่นในชุมชนนั้น ๆ

ประสาธต์ หลักศิลา^{๑๙} เขียนไว้ว่า ชุมชนนั้นได้แก่กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในเขตหรือท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง และผู้นั้นมีวัฒนธรรมเป็นอย่างเดียวกัน และมีเขตทางภูมิศาสตร์สำหรับประกอบกิจกรรมสำคัญบางประการของกลุ่มนั้น

กู๊ด^{๒๐} เขียนไว้ว่า ในสหรัฐอเมริกาคำว่า ชุมชนชนบท คือบริเวณที่ประชาชนอาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจาย หรือเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่มีประชากรไม่เกิน ๒๕๐๐ คน และ

^{๑๗} Sussman, Marvin B., Community Structure and Analysis p. 20.

^{๑๘} Tupas, I., and Bernardino V., op. cit., p. 1.

^{๑๙} ประสาธต์ หลักศิลา สังคมวิทยา หน้า ๒๕๗ - ๒๕๘.

^{๒๐} Good, Carter V., Dictionary of Education, p. 473.

ประชาชนเหล่านั้นมีความสนใจอย่างเดียวกัน

เอสปริตู และคณะ ^{๒๑} บรรยายว่า ในฟิลิปปินส์คำว่า ชุมชนชนบทนั้น หมายถึง บาร์ริโอ (Barrio) หรือซิโฮ (Sitio) ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ประกอบการเกษตรกรรม และการอุตสาหกรรมในนครฉกรรจ์ นอกจากนี้สำนักงานสำมะโนประชากรของฟิลิปปินส์ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ชุมชนชนบทนั้น คือ หมู่บ้านทุกหมู่บ้านอยู่นอกเขตที่ตั้งตัวจังหวัด รวมทั้งเทศบาล ตำบลด้วย จัดเป็นชุมชนชนบท

ประสาธ หลักศิลา ^{๒๒} เขียนไว้ว่า ชุมชนชนบท คือชุมชนที่ผู้คนมีความเป็นอยู่อย่างกันเอง มีความคุ้นเคยสนิทสนมกัน และพบปะเห็นหน้ากันอยู่เสมอ ชุมชนชนบทนั้นก็คือกลุ่มปฐมภูมิหลาย ๆ กลุ่ม ที่มาอยู่ร่วมกันในเขตหรือท้องที่ใด ๆ และผู้คนส่วนมากในชุมชนนั้นใช้บริการต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น บริการทางเศรษฐกิจ ทางศาสนา ทางการศึกษา และอื่น ๆ ชุมชนชนบทนี้โดยมากผู้คนมักมีความคล้ายคลึงกัน เกี่ยวกับทัศนคติ และพฤติกรรมต่าง ๆ

ประสาธ หลักศิลา ^{๒๓} ให้ความเห็นต่อไปว่า ชุมชนชนในเมือง คือชุมชนที่มีผู้คนอยู่กันอย่างหนาแน่นเป็นบ้านเป็นเมือง ผู้คนในชุมชนชนบทมีความแตกต่างกันในค่านิยมธรรมเนียมบางส่วนมีการแบ่งงานและอาชีพต่าง ๆ กันไปมาก ความสัมพันธ์ของผู้คนเป็นแบบไม่ใช่กันเอง เป็นความสัมพันธ์ทางตำแหน่ง หรือหน้าที่การงาน ซึ่งเรียกว่าเป็นความสัมพันธ์แบบทุติยภูมิ

เอสปริตู และคณะ ^{๒๔} เขียนไว้ว่า ชุมชนในเมืองคือบริเวณที่มีประชากรมากกว่า ๒๕๐๐ คนขึ้นไป และประชาชนส่วนมากไม่มีการให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

^{๒๑} Espiritu, Socorro C., and Others, Sociology and Social Living p. 245.

^{๒๒} ประสาธ หลักศิลา น. ก.

^{๒๓} ก.

^{๒๔} Espiritu, Socorro C., and Others, op. cit. p. 220.

มาเซกา ^{๒๕} บรรยายว่า ชุมชนในเมือง คือบริเวณนครหลวงซึ่งเป็นชุมชนใหญ่ ๆ มีผู้คนมาอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น เช่น นครนิดา เชบู และอีโลอีโล เป็นต้น

กล่าวโดยย่อ ชุมชนก็คือ กลุ่มคนที่มาอาศัยอยู่ร่วมกัน มีวัฒนธรรมและประเพณีอย่างเดียวกัน ใ้บริการสาธารณะต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น โรงเรียน หรือวัด เป็นต้น ชุมชนมีอยู่ ๒ ประเภท คือ ชุมชนในเมือง และชุมชนชนบท ชุมชนในเมืองนี้ผู้คนอยู่หนาแน่น มีการอาชีพต่างกัน และวัฒนธรรมบางส่วนก็แตกต่างกัน การคบหาสมาคมกันไม่เป็นแบบกันเอง ส่วนชุมชนชนบทนั้น มีคนอยู่เบาบาง คนส่วนใหญ่ประกอบกิจการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมในครอบครัว การคบหาสมาคมกันเป็นแบบกันเองเป็นส่วนมาก

ในเรื่องการพัฒนาชุมชนนั้น กองโรงเรียนรัฐบาลของฟิลิปปินส์ ^{๒๖} ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาชุมชน คือวิธีการสร้างเสริมภาวะเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือกันของทุกคนในชุมชนนั้น

สาย หุตะเจริญ ^{๒๗} บรรยายว่า ถ้ามองในแง่บทบาทของการพัฒนาชุมชนแล้ว การพัฒนาชุมชนก็คือวิธีการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยประชาชนเข้าร่วมมือหรือริเริ่มเอง ถ้าประชาชนไม่ริเริ่มก็ใช้วิธีการกระตุ้นเตือนให้เกิดการริเริ่มขึ้น และถ้าหากมองในแง่กรรมวิธีแล้ว การพัฒนาชุมชน ก็คือ กรรมวิธีที่ประชาชนจะปรึกษาหารือกันก่อนว่าต้องการอะไร แล้ววางโครงการร่วมกัน และปฏิบัติการตามโครงการนั้นให้บรรลุผลสำเร็จตามความต้องการนั้น ๆ

ลายา ^{๒๘} เขียนไว้ว่า การพัฒนาชุมชนจะได้ผลก็ต่ออาศัยการจักองคักการในหมู่บ้านให้ดี โดยแบ่งเป็นเขตเล็ก ๆ เขตเหล่านี้ประกอบไปด้วยครอบครัวที่อยู่ใกล้เคียงกัน

^{๒๕} Maceda, Antonio A., (Chairman) "Report of the Various Committees for the 41 st. Annual Convention of the Superintendent," An unpublished report, Baguio City, May 17, 1960.

^{๒๖} Bureau of Public Schools, op. cit., p. 116.

^{๒๗} สาย หุตะเจริญ การพัฒนาชุมชน หน้า ๑ - ๘.

^{๒๘} Laya, Jaun C., New School for Little Democracy, pp. 12 - 13.

รวมเข้าเป็นรูปองค์การ ทำเนิการภายใต้คำแนะนำของครู สมาชิกแต่ละเขตในหมู่บ้านจะเลือกกรรมการดำเนินงาน เพื่อสวัสดิภาพของตนเอง มีการอภิปรายร่วมกัน คัดสินใจร่วมกัน และทำงานร่วมกัน มีลักษณะเป็นองค์การประชาธิปไตยเล็ก ๆ ในหมู่บ้านนั้น

กองโรงเรียนรัฐบาลของฟิลิปปินส์^{๒๔} ได้อธิบายว่า มีองค์การเอกชนหลายองค์การที่ช่วยในการพัฒนาชุมชน แต่ยังมีไม่ทั่วถึงทุกตำบล องค์การต่าง ๆ เหล่านี้ได้แก่

๑. ลูกเสือทั้งชายและหญิง ซึ่งมีส่วนร่วมในกิจกรรมสันติภาพการของชุมชน ช่วยสอนผู้ใหญ่ที่ยังไม่รู้หนังสือ ช่วยในการเกษตรกรรม และเสนอข่าวสารต่อประชาชน เป็นต้น

๒. องค์การพานิชย์หนุ่ม มีจุดประสงค์ในการพัฒนาชุมชน และส่งเสริมความเป็นมิตรกับชาติอื่น

๓. ไลออนคลับ (Lion Club) ส่งเสริมให้ทุกคนเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม และส่งเสริมสวัสดิภาพในชุมชน

๔. องค์การอัศวินของโคลัมบัส (The Knights of Columbus) มีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือชาวนา

๕. สมาคมพัฒนาชนบทของฟิลิปปินส์ ซึ่งมีหน้าที่ในการช่วยพัฒนาชุมชน

๖. ขบวนการบูรณะชนบทแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Rural Reconstruction Movement) หรือ P. R. R. M. มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกันกับสมาคมพัฒนาชนบทของฟิลิปปินส์

๗. สมาคมบ่อน้ำ มีจุดประสงค์ในการสร้างบ่อน้ำบาดาลให้แก่ประชาชน

๘. องค์การกาชาด เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ และให้รู้จักการป้องกันโรคติดต่อ

นอกจากนี้ก็มีสมาคมคริสเตียนหนุ่ม ชาย - หญิง (Y. M. C. A., Y. W. C. A.)
 ชุมชนสหพันธสตรีแห่งชาติ (The National Federation for Womens' Clubs) และ
 สมาคมครูผู้ปกครอง (P. T. A.) ซึ่งทำหน้าที่ประสานงานในการพัฒนาชุมชน

สรุปแล้ว การพัฒนาชุมชน ก็คือ วิธีการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น และการพัฒนาชุมชนจะได้ผลดีนั้น ต้องอาศัยองค์การต่าง ๆ ช่วยทั้งองค์การเอกชนและองค์การของรัฐบาล หรือหน่วยราชการในท้องถิ่น ให้ความร่วมมือกันทุกฝ่ายอย่างจริงจัง การพัฒนาชุมชนจึงจะได้ผลสมความมุ่งหมาย

ในเรื่องโครงการของโรงเรียนชุมชนนั้น รามิเรซ^{๓๐} เขียนไว้ว่า การจัดโครงการโรงเรียนชุมชนนั้น ก็คือการวางขอบข่าย หรือกรอบของงานอันเป็นจักรกลที่ทำให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ควรให้นำหลักการจัดโรงเรียนชุมชนในสหรัฐอเมริกามาดัดแปลงใช้ดังนี้ คือ

๑. โครงการที่จัด ควรเป็นประโยชน์ในการให้บริการแก่คนทุกชั้นทุกระดับ ทั้งเด็กนักเรียน เด็กนอกโรงเรียน และผู้ใหญ่ โดยไม่คำนึงถึงฐานะ เพศ และวัย โครงการควรจัดไว้เป็นระยะยาวทั้งมีว่าจะจัดทำอะไรบ้าง เพื่อพัฒนาชุมชน
๒. โครงการที่จะจัดหลักสูตร ควรได้มาจากการสำรวจภาวะความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน เพื่อจะได้จัดหลักสูตรให้ตรงกับปัญหา และความต้องการของชุมชน ผู้เสนอแนะในการสร้างหลักสูตร ควรเป็นผู้ปกครองนักเรียน บุคคลทั่วไปในชุมชน ครูและนักเรียนเองร่วมกัน
๓. โครงการควรให้บริการโดยตรงไปที่ชุมชน หน้าที่ของโรงเรียน ก็คือช่วยพัฒนาชีวิตทุกคนในชุมชน ควรให้เด็กได้มีโอกาสฝึกทักษะในการให้บริการแก่ชุมชน ซึ่งโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย
๔. โครงการควรได้เตรียมการไว้สำหรับฝึกผู้นำ ฝึกผู้ประสานงาน ตลอดจนผู้จัดโครงการที่ดี โดยให้โอกาสแก่องค์การหมู่บ้านสำหรับฝึกความเป็นผู้นำ การเป็นผู้ประสานงานที่ดี และเป็นผู้จัดโครงการที่ดี เป็นต้น

^{๓๐}

Ramirez Emiliano C., *op. cit.*, pp. 321 - 329.

ทูปัส และ เบอ์นาร์ดีโน ^{๓๑} บรรยายว่า โครงการของโรงเรียนชุมชนนั้นควรเป็นไปตามสภาพความเป็นอยู่ และการอาชีพของราษฎรในชุมชน ซึ่งควรครอบคลุมให้ครบทุกด้านของชีวิตในชุมชน คือ

๑. การเพิ่มพูนรายได้ของครอบครัว
๒. การเพิ่มผลผลิตทางอาหาร
๓. การอนามัย สุขาภิบาล และความปลอดภัย
๔. การตกแต่งบ้าน และชุมชนให้สวยงาม
๕. การพักผ่อนหย่อนใจและงานอดิเรก
๖. ส่งเสริมการเป็นพลเมืองดี
๗. ส่งเสริมค่านิยมศีลธรรม และวัฒนธรรม
๘. ส่งเสริมการศึกษาในชุมชน

สนธิ สุวรรณทัต และคณะ ^{๓๒} ให้ความเห็นว่า โครงการโรงเรียนชุมชนมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน ทั้งนี้ความต้องการของประชาชนควรได้รับการพิจารณาในการจัดโครงการ ควรมีการเตรียมวางโครงการอย่างรอบคอบ โดยสมาชิกทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางโครงการ และจัดรูปร่าง (shaping) ชุมชนของเขาเอง ไม่มีใครเข้าไปปัญหา ความต้องการ ระเบียบประเพณีและความเชื่อถือของประชาชนใดก็ทำพวกเขาเอง การจัดวางโครงการจึงควรได้อาศัยราษฎรในชุมชนช่วยกันวางโครงการ เพื่อทุกคนจะได้รับรู้ในผลประโยชน์และความรับผิดชอบร่วมกันในโครงการ ที่พวกเขาจะต้องปฏิบัติหรือให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน

กล่าวโดยสรุป โครงการของโรงเรียนชุมชนก็คือแผนงานและโครงการที่วางไว้เพื่อกำหนดการเรียนรู้ของเด็กในโรงเรียน คนรุ่นหนุ่มสาว และผู้ใหญ่พร้อมทั้งกำหนดการพัฒนา

^{๓๑}

Tupas, I., and Bernardino, V., *op. cit.*, p. 101.

^{๓๒}

สนธิ สุวรรณทัต, เนย วงศ์อุทุม และ เจริญ โภคนล ด. ค. หน้า ๒๐.

ชีวิตทุกด้านในชุมชนอีกด้วย เพื่อให้ประชาชนทุกคน มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ดังนั้นจึงควรให้ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาวางโครงการของโรงเรียนชุมชนด้วย เพื่อจะได้มีความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันในกิจการของโรงเรียน

ในเรื่องหลักสูตรของโรงเรียนชุมชนนั้น รามิเรซ^{๓๓} ให้ความเห็นว่า หลักสูตรของโรงเรียนชุมชนควรได้นั้นหนักในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต และความเป็นอยู่ของชุมชน โรงเรียนชุมชนให้เป็นที่ประโยชน์ เพื่อให้การจัดหลักสูตรได้ถูกต้องตามปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และเพื่อให้หลักสูตรมีส่วนช่วยในการพัฒนาชีวิตทุกด้านในชุมชนอย่างแท้จริง จึงควรจัดดังต่อไปนี้ :-

๑. วิชาการต่าง ๆ ที่จัดสอนในโรงเรียนสามารถใช้แหล่งวิชาในท้องถิ่นได้สะดวก
 ๒. ควรรวมวิชาย่อยเข้าเป็นหมวดวิชา เพื่อสะดวกแก่การสอน
 ๓. ใช้วัสดุประกอบการสอน ใกล้เคียงประเภท เช่น จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วัสดุและหนังสือที่ได้จากองค์การ หรือมูลนิธิต่าง ๆ วัสดุที่ครูกับนักเรียนผลิตขึ้นเอง รวมทั้งแหล่งวิชาอื่น ๆ ในท้องถิ่น
 ๔. นำวัสดุที่ผลิตขึ้นในท้องถิ่นไปประกอบการสอนการเรียน
 ๕. ประมวลการสอนมีขอบข่ายกว้างขวาง และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความต้องการของชุมชน
 ๖. การสำรวจชุมชน เป็นสิ่งจำเป็นมาก เพื่อประกอบการพิจารณาปัญหาและความต้องการของชุมชนในการจัดหลักสูตร
 ๗. จัดให้มีการประชุมสัมมนา เพื่อเตรียมประมวลการสอน ตลอดจนเตรียมหนังสือแบบเรียนของแต่ละชุมชน
- ลี^{๓๔} เขียนไว้ว่า หลักสูตรคือประสบการณ์ทุกอย่างที่โรงเรียนจัดขึ้นไว้สำหรับเด็ก

๓๓

Ramirez, Emiliano C., *op. cit.*, pp. 258 - 261.

๓๔

Lee, J., Murray, and Lee, Dorris May, The Child and His Curriculum, p. 198.

คาสเวลล์ และคณะ ^{๓๕} บรรยายว่า หลักสูตรคือกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเด็กเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของครูและผู้ปกครอง ซึ่งรวมกันขึ้นเป็นสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตลอดเวลาที่ตนได้ทำงานร่วมกับครูและผู้ปกครอง

อากิลลา ^{๓๖} ให้ความเห็นว่า ความรู้ของเด็กเกิดจากการปะทะกับสิ่งแวดล้อม (Interaction) ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน ซึ่งกล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ เด็กได้รับการถ่ายทอดความรู้จากผู้ใหญ่โดยอาศัยชุมชนเป็นแหล่งวิชานั้นเอง

ซำรง บัวศรี ^{๓๗} เขียนไว้ว่า หลักสูตรของโรงเรียนชุมชนนั้นควรถือเอาชุมชนเป็นศูนย์กลาง คือ เอากิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นปัญหาของชุมชนมาเป็นศูนย์กลางของการสอน การเรียน และได้แยกโรงเรียนชุมชนออกเป็น ๓ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ ทำโรงเรียนให้เป็นตัวอย่างของชุมชน

ประเภทที่ ๒ นำเอากิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนมาใช้เป็นจุดสำคัญของการเรียน การสอน

ประเภทที่ ๓ ขยายการเรียนการสอนของโรงเรียนออกไปยังท้องถิ่น คือส่งเสริมให้มีการปฏิบัติจริง โดยให้นักเรียนนำเอาความรู้ที่เรียนจากโรงเรียนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน เพื่อช่วยพัฒนาชุมชนเหล่านั้นให้ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรของโรงเรียนชุมชนก็คือ การจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนทุกระดับทั้งเด็กในโรงเรียน คนรุ่นหนุ่มสาว และผู้ใหญ่ โดยอาศัยแหล่งวิชาในชุมชนเป็นเครื่องช่วยให้การสอนการเรียนได้ผลสมความมุ่งหมาย และการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนตามที่กล่าวมาแล้วนี้ ก็ต้องให้ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนนั้นด้วย

^{๓๕} Caswell, H. L., and Associates, Curriculum in Public School Systems, p. 173.

^{๓๖} Aguilar, Jose V., "From Community Improvement to Community Education," Journal of Education, 22: 114, September, 1953.

^{๓๗} ซำรง บัวศรี ทฤษฎีหลักสูตร ภาค ๒ หน้า ๑๒๘ - ๑๓๑.

ในเรื่องการวัดผลในโรงเรียนชุมชนนั้น รามิเรซ ^{๓๔} เขียนไว้ว่า การจัดโรงเรียนชุมชนควรจะได้เตรียมวิธีการวัดผลไว้ทุกระยะ เพราะการวัดผลเป็นเครื่องแนะแนวทางในการวางแผนงาน และการดำเนินงานในขั้นต่อไป

อัยเลนีโอ ^{๓๕} บรรยายว่า การจัดโรงเรียนชุมชนนั้น ควรได้อาศัยการวัดผลเป็นเครื่องชี้แนวทางสำหรับวางแผนงานและการดำเนินงานครั้งต่อไป เพราะการวางแผนงานทุกครั้งควรได้รู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการ สภาพอันแท้จริงและทัศนคติของผู้ร่วมงาน ตลอดจนบุคคลภายนอกด้วย การวางแผนงานโดยไม่รู้ความจริง ย่อมเปรียบเสมือนนกตามอกหรือเรือปราศจากหางเสือ ดังนั้นจึงควรมีการวัดผล การดำเนินงานของโรงเรียนติดต่อกันตลอดไป

ทรินิแดด และ กัฟฟูค ^{๓๖} ให้ความเห็นว่า การวัดผลควรได้เริ่มตั้งแต่วันเริ่มโครงการควรมีการวัดผลเพื่อเป็นการสำรวจล่วงหน้า จะได้อ่างโครงการให้ถูกต้องกับความเป็นจริง เมื่อมีการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นบ้างแล้ว จึงมีการวัดผลอีกครั้งหนึ่ง และควรมีการวัดผลทุกระยะ เพราะเมื่อเราทราบข้อบกพร่องแต่ต้นมือ เราก็จะได้รับแก้ไขเทคนิคและวิธีดำเนินการได้ทันที่

สนิท สุวรรณทัต และคณะ ^{๓๗} บรรยายว่า สิ่งที่ควรคำนึงในการวัดผลในโรงเรียนชุมชน มีดังต่อไปนี้ คือ :-

๑. การจัดและบริหารโรงเรียนชุมชน เป็นแบบประชาธิปไตยเพียงไร
๒. ครูและประชาชนในชุมชน ได้ช่วยกันค้นหาความต้องการที่แท้จริง และปัญหา

^{๓๔} Ramirez, Emiliano C., op. cit., pp. 343 - 344.

^{๓๕} Antonio, Benjamin M., Public Relations for the Community Schools, p. 127.

^{๓๖} Trinidad, Venancio, and Gaffuoc, Higucl B., The Philippine Community Schools, p. 127.

^{๓๗} สนิท สุวรรณทัต เนย วงศ์อุทุม และ เจริญ โภคผล ด. ก. หน้า ๒๕.

ที่เกิดขึ้นในชุมชน แล้วช่วยกันดำเนินการ เพื่อช่วยแก้ปัญหาและสนองความต้องการนั้น ๆ หรือไม่

๓. โรงเรียนชุมชนเป็นผู้ประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อบริการและพัฒนาการชุมชนเพียงไร

๔. โรงเรียนใช้ความเชื่อวางตัวของสมาชิกทุกคนในชุมชน และทุกองค์กรในท้องถิ่น ช่วยในการดำเนินการตามโครงการเพียงไร

๕. โรงเรียนชุมชนได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เพื่อศึกษาปัญหาและหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้นร่วมกันหรือไม่

กล่าวโดยสรุป การวัดผลในโรงเรียนชุมชนเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งครูในโรงเรียนเหล่านี้ ควรได้ประเมินผลงานของตนอย่างสม่ำเสมอ การวัดผลงานทำให้รู้สภาพอันแท้จริงว่างานที่ปฏิบัติไปแล้วนั้นได้รับผลสำเร็จเพียงไร หรือมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งจะได้ดำเนินการแก้ไขไต่กันทันที เพื่อไม่ให้เสียเวลา ทำให้การปรับปรุงโรงเรียนก้าวไปสู่ผลสำเร็จได้เร็วขึ้น

ในเรื่องการบริหารในโรงเรียนชุมชนนั้น กองโรงเรียนรัฐบาลของฟิลิปปินส์^{๔๒} ได้อธิบายถึงความจำเป็นที่ต้องมีการจัดและการบริหารโรงเรียนว่า คนส่วนมากชอบทำงานเป็นหมู่ โดยเชื่อว่างานทุกอย่างจะสำเร็จได้ด้วยความร่วมแรงร่วมใจกันทำหลาย ๆ คน ดังนั้นจึงต้องมีการจัดและบริหารขึ้นในสถาบันทุกแห่ง รวมทั้งโรงเรียนต่าง ๆ ด้วย เพราะถ้าหากได้จัดให้บุคคลได้ทำงานรวมกลุ่มกันอย่างมีระเบียบแล้ว การงานก็มักจะสำเร็จลงด้วยดี และมีประสิทธิภาพ

เอลสบรี และ แม็กแนลลี^{๔๓} ให้ความเห็นว่า สำนักงานบริหารในโรงเรียนควรมีหลักการจัดดังนี้ คือ :-

^{๔๒} Bureau of Public Schools, Leadership Training for Community Education, p. 130.

^{๔๓} Elsbree, Willard S., and Mc Nally, Harold J., Elementary School Administration and Supervision, pp. 95 - 98.

๑. อำนวยการบริหารในโรงเรียน ควรมาจากสำนักงานบริหารของโรงเรียนแห่งเดียว ไม่ควรมีผู้บริหารหลายคนในเวลาเดียวกัน เพราะจะทำให้เกิดความสับสน
๒. สำนักงานควรอยู่ตรงกึ่งกลางของอาคารสะดวกแก่ครู และคนอื่น ๆ ที่จะไปติดต่อ
๓. ในสำนักงานควรมีเลขานุการ และห้องควรกว้างขวางพอกับปริมาณงาน
๔. ควรตกแต่งห้องให้สวยงาม เพื่อดึงดูดจิตใจผู้พบเห็น
๕. งานต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งงานประจำ และงานอื่น ๆ ควรได้เตรียมร่วมกับ

ครูทุกคน

๖. เมื่อมอบงานให้คนอื่นไปทำ ควรให้รู้ขอบเขตและวิธีดำเนินงานนั้นอย่างกระจ่างแจ้ง
 ๗. เมื่อมีกำหนดการใด ๆ ควรปิดไว้ในที่เปิดเผยซึ่งทุกคนมองเห็นได้ง่าย
 ๘. เลขานุการควรเป็นผู้มีความสามารถปฏิบัติงานได้เรียบร้อย รวดเร็ว
- อันโตนิโอ ^{๕๔} เขียนไว้ว่า การบริหารหมายถึงกระบวนการประสานงานในหน้าที่ต่าง ๆ ของหน่วยงาน ซึ่งรวมทั้งการนิเทศ การจัดการ การเป็นผู้นำ และการสอน ให้ผู้ร่วมงานเดินไปสู่จุดหมายปลายทางได้
- ไวลส์ ^{๕๕} ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารควรมีลักษณะแห่งการเป็นผู้นำที่ดี คือไม่ตั้งจุดประสงค์เอาเอง แต่ให้สมาชิกทุกคนคิดร่วมกันในการวางโครงการของหมู่คณะ สร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และกระจายอำนาจให้ทุกคนมีโอกาสฝึกความเป็นผู้นำ โดยให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยให้ทุกคนมีความสามารถมากขึ้น และมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น

สนิท สุวรรณทัต และคณะ ^{๕๖} บรรยายว่า การบริหารในโรงเรียนชุมชน ควรคำนึงถึงหลักการบริหารดังต่อไปนี้ คือ :-

^{๕๔}

Antonio, Benjamin M., op. cit., pp. 57 - 58.

^{๕๕}

Wiles, Kimbal, Supervision for Better Schools, pp. 25 - 28.

^{๕๖}

สนิท สุวรรณทัต เนษาวรรณ และ เจริญ โภคผล ล. ก. หน้า ๑๒๕.

- ๑. บริหารงานตามหลักการประชาธิปไตย
- ๒. อำนาจควรมาจากหมู่คณะ
- ๓. มีการแบ่งปันอำนาจ เกียรติยศ และผลประโยชน์แก่ทุกคนในหน่วยงาน
- ๔. ครูใหญ่ควรทำงานให้ดีเกิน เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ครูคนอื่น แทนการใช้อำนาจบังคับ

บัญชาเพียงอย่างเดียว

- ๕. ควรให้ครูคนอื่นมีโอกาสเป็นหัวหน้างานบ้าง เช่น หัวหน้าหมวดวิชา เป็นต้น เพื่อฝึกให้รู้จักรับผิดชอบและมีโอกาสแสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน
- ๖. ควรให้โอกาสทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- ๗. ให้หมู่คณะเป็นผู้พิจารณาระเบียบข้อบังคับ
- ๘. ผู้บริหารควรแบ่งปันหน้าที่ และความรับผิดชอบแก่ผู้ร่วมงานทุกคน
- ๙. ยินยอมให้ทำงานเต็มที่ตามความคิดริเริ่ม และทำงานตามหน้าที่ภายในวงงาน

ของคน

สนิท สุวรรณทัต และคณะ ๔๗ บรรยายต่อไปว่า เหตุที่ต้องใช้หลักการประชาธิปไตยในการบริหารนั้น ก็เพราะเหตุผลดังต่อไปนี้ คือ :-

- ๑. ความสำเร็จของโรงเรียนขึ้นอยู่กับการบริหารที่เป็นประชาธิปไตย
- ๒. มีการเรียกร้องให้มีการบริหารแบบประชาธิปไตยอยู่ตลอดเวลา
- ๓. การบริหารแบบประชาธิปไตยตรงกับปรัชญาชีวิตแบบประชาธิปไตย
- ๔. ประชาธิปไตยกระตุ้นให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานและส่งเสริมให้มีความ

รับผิดชอบในงานที่ทำ

- ๕. การบริหารโรงเรียนชุมชน จะได้รับความสำเร็จก็ต่อเมื่อผู้ร่วมงานทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตย
- ๖. มีการย้าในเรื่องการทำงานร่วมกัน มองเห็นความสำคัญของงานทุกอย่าง โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

๗. มีการเคารพบุคลิกภาพของครู
๘. ยอมรับความเป็นมนุษย์ของผู้ร่วมงานทุกคน มีความเห็นอกเห็นใจกัน
๙. มีการแสดงความคิดเห็นและทำงานได้โดยเสรี
๑๐. ทำให้ทุกคนได้ทำงานร่วมกันอย่างกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
๑๑. ทำให้รู้ความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อจะส่งเสริมให้ทำงานได้เต็มความสามารถ และจัดงานได้พอเหมาะแก่กับบุคคลนั้น ๆ

กล่าวโดยสรุป การบริหารในโรงเรียนชุมชนนั้น ก็คือ กระบวนการประสานงานในหน่วยงาน ซึ่งมีทั้งการจัดกาาร การนิเทศ และการสอนให้ผู้ร่วมงานทำงานได้ถูกตามวัตถุประสงค์ และได้รับผลสำเร็จ การบริหารควรให้เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตย เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนทำงานเต็มที่ ตามความสามารถของตน และส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้ร่วมงานทุกคน ซึ่งทำให้กิจการของโรงเรียนได้ผลดีขึ้น

ในเรื่องการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนชุมชนนั้น อันโทนีโอ ^{๘๘} เขียนไว้ว่า การประชาสัมพันธ์เป็นศิลปะ และวิทยาศาสตร์แห่งการติดต่อกันระหว่างบุคคลหรือสถาบันใด ๆ เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันนั้น ๆ เป็นกระบวนการติดต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงความมุ่งหมายและค่านิยมของโรงเรียน ให้อารมณ์ของปัญหาและความต้องการของโรงเรียน รวมทั้งให้ประชาชนรู้ถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ได้ดำเนินไปแล้วด้วย เพื่อจะได้ทราบว่า ได้รับความสำเร็จแล้วเพียงใด หรือว่ามีอะไรเป็นอุปสรรค ซึ่งประชาชนในชุมชนอาจให้ความช่วยเหลือร่วมมือให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ฮิกส์ ^{๘๙} ให้ความเห็นว่าชุมชนและโรงเรียนจะมีความเข้าใจกันเป็นอย่างดีนั้น ต้องปฏิบัติดังนี้ คือ :-

^{๘๘}

Antonio, Benjamin M., op. cit. p. 6.

^{๘๙}

Hicks, Hanne J., Administrative Leadership in the Elementary School, pp. 384 - 387.

๑. โรงเรียนและชุมชนควรไ้รู้ถึงจุดมุ่งหมายซึ่งกันและกัน และต่างก็เชื่อว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับช่วยเหลือปรับปรุงความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
 ๒. ควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
 ๓. ผู้มีส่วนช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีก็คือ เด็ก เพราะผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือโรงเรียนก็เพื่อเด็กของเขาจะเรียนไ้ผลดีขึ้น
 ๔. มีการติดต่อกันอยู่เสมอ
 ๕. ควรใช้ทางนิมาน (Positive) มากกว่าทางนิเสช (Negative) ก็อมีการ ยกยอชมเชย ตามความเหมาะสม
 ๖. ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเห็น และมีด้วร่วมในการดำเนินงานภายในโรงเรียน
 ๗. ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกัน
- อิศล ๕๐ บรรยายต่อไปว่า การติดต่อกับผู้ปกครองควรไ้คำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ :-
๑. คำนึงถึงตัวเด็ก เพราะผู้ปกครองมีความสนใจในตัวเด็ก ดังนั้นจึงควรจัด กิจกรรมทุกอย่างเพื่อประโยชน์ของ เด็ก จะไ้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน ดีขึ้น
 ๒. รักษาการติดต่อกับผู้ปกครองให้สม่ำเสมอ
 ๓. เชิญผู้ปกครองมาร่วมในการจัดการศึกษา เช่น วางนโยบายทางการศึกษารวมกัน เป็นต้น
 ๔. ชักชวนให้ผู้ปกครองมาคูกิจกรรมของโรงเรียน
- เอลสบรี และ แมค แนลลี ๕๑ เขียนไว้ว่า การประชาสัมพันธ์มีความมุ่งหมายอยู่
- ๓ ประการ คือ
๑. เพื่อให้ความร่วมมือกันในการปรับปรุงการเรียนการสอน

๕๐ Ibid., p. 390.

๕๑ Elsbree, Willard S., and Mc Nally, Harold J., op. cit., p. 424.

๒. เพื่อวางจุดมุ่งหมายของชุมนุมชน และใช้การศึกษาเป็นเครื่องช่วยปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ในชุมนุมชนให้ดีขึ้น

๓. เพื่อปรับปรุงความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนและชุมนุมชน ในการให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประชาชนให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงโรงเรียน และโรงเรียนก็ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาชุมนุมชน

ขันโตนีโอ^{๕๒} ให้ความเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนชุมนุมชน ควรยึดหลักดังต่อไปนี้ คือ :-

๑. การประชาสัมพันธ์ ควรเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนกับชุมนุมชน

๒. การประชาสัมพันธ์ควรเกี่ยวข้องกับบุคคลทุกคน และองค์การต่าง ๆ ทุกหน่วยในชุมนุมชน

๓. พยายามสร้างทัศนคติที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมนุมชนเกี่ยวกับการศึกษา

๔. การประชาสัมพันธ์ ควรมีความซื่อสัตย์ถูกต้องแน่นอน รายงานให้ประชาชนทราบแต่ความจริงเกี่ยวกับโรงเรียน

๕. การประชาสัมพันธ์ ควรได้จากกิจการของโรงเรียน เช่น กิจกรรมของครู นักเรียน และแผนงานของโรงเรียน เป็นต้น

๖. การประชาสัมพันธ์ควรได้จัดให้มีต่อเนื่องกันเพื่อโรงเรียนจะได้ติดต่อกับประชาชนอย่างสม่ำเสมอ

๗. การประชาสัมพันธ์ ควรเป็นไปในรูปการส่งเสริมการศึกษา และเสนอแนะในการให้ความร่วมมือปรับปรุงการศึกษา

๘. การประชาสัมพันธ์ ควรกว้างขวางพอ และรวบรวมงานทุกด้านเสนอแก่ประชาชนได้ทั้งหมดทั้งงานของครู นักเรียน และของโรงเรียน

^{๕๒}

Antonio, Benjamin M., *op. cit.*, p. 79.

๕. ควรให้ความสำคัญถึงความคิดเห็น ความสนใจ และความต้องการของประชาชนในชุมชน
๑๐. การประชาสัมพันธ์ ควรให้ง่ายแก่การเข้าใจ ใช้ง่าย ๆ ซึ่งทุกคนสามารถ
เข้าใจได้

ฮอลเซ็น ^{๕๓} เขียนไว้ว่า โรงเรียนมีหน้าที่ไม่เพียงแต่สอนวิชาการให้เด็กเท่านั้น
แต่ทำหน้าที่ในการเสนอเรื่องราวของโรงเรียนให้ประชาชนทราบถึงกิจกรรมของโรงเรียน
การปรับปรุงโรงเรียน และความต้องการของโรงเรียนอีกด้วย

ฮอลเซ็น ^{๕๔} บรรยายต่อไปว่า เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีและให้ความช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน โรงเรียนจึงควรจัดให้มีการนิทรรศการ จัดทำ
ข่าวสารของโรงเรียน และข่าวในชุมชนร่วมกันระหว่างครูและผู้บริหาร นอกจากนี้ก็ควร
จัดหนังสือเวียน จัดรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ เพื่อรายงานกิจการของโรงเรียนแก่ประชาชน
เป็นต้น

สรุปแล้ว การประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนชุมชนนั้น ก็คือ กระบวนการติดต่อระหว่าง
โรงเรียนและชุมชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ให้มีการร่วมมือช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกัน การประชาสัมพันธ์อาจทำได้หลายวิธีประกอบกัน เช่น การจัดทำข่าวสาร
การแสดงสุนทรพจน์ การประชุมร่วมกัน การทำหนังสือเวียน ตลอดจนการจัดรายการวิทยุ
และโทรทัศน์ เป็นต้น

ในเรื่องการดำเนินงานในโรงเรียนชุมชนนั้น รามิเรซ ^{๕๕} ให้ความเห็นว่า
การดำเนินงานในโรงเรียนชุมชนนั้น ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับปัญหาและแหล่งวิชาของแต่ละ
ท้องถิ่น อาศัยการทำงานเป็นหมู่ตามหลักการประชาธิปไตย มีการประชาสัมพันธ์ที่ดีและมี
การประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

^{๕๓} Olsen, Edward G., School and Community, p. 318.

^{๕๔} Ibid., p. 271.

^{๕๕} Ramirez, Emiliano C., op. cit., pp. 321 - 329.

ทูปัส และ เบอ์นาร์ดีโน ^{๕๖} เขียนไว้ว่า การดำเนินงานในโรงเรียนชุมชนนั้น ต้องอาศัยทั้งครูและชุมชนร่วมมือกัน ถ้าหากว่าครูและประชาชนในท้องถิ่นยังไม่มีความรู้สึก เช่นที่กล่าวนี้ และไม่ยอมรับหน้าที่ของตัวตามหลักการโรงเรียนชุมชนแล้ว ก็เป็นการยากที่จะจัดการศึกษา และพัฒนาชุมชนให้บรรลุผลสำเร็จได้ ทั้งโรงเรียน ประชาชนและองค์การต่าง ๆ ในท้องถิ่นจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ส่วนประกอบในการดำเนินงานนั้นก็คือ สภาหมู่บ้าน หรือองค์การหมู่บ้าน และสภาตำบล ซึ่งช่วยให้กิจการของโรงเรียนดำเนินไปทั่วยถิ

✓ เบอ์นาร์ดีโน ^{๕๗} บรรยายว่า การดำเนินงานในโรงเรียนชุมชนของฟิลิปปินส์ ประสบปัญหาและข้อบกพร่อง ดังนี้คือ :-

๑. การประสานงานของสถาบัน และองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนชุมชน ซึ่งมีความจำเป็นต้องประสานงานกันเป็นอย่างดี ในการทำงานร่วมกัน เพื่อป้องกันมิให้เกิดการฉีกฉีกกันขึ้น ระหว่างองค์การหรือหน่วยงานต่าง ๆ และเพื่อป้องกันมิให้ต้องทำงานซ้อนโครงการ
๒. การช่วยเหลือทางการเงินจากงบประมาณในการจัดโรงเรียนชุมชน และการพัฒนาการท้องถิ่น เป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างรีบด่วน เพราะในการจัดปรับปรุงโรงเรียนและการพัฒนาชุมชนแบบอาสาสมัครนั้นทำได้ในวงจำกัด โครงการใหญ่ ๆ ก็มีความจำเป็นต้องพึ่งงบประมาณจากรัฐบาลช่วยอยู่ เช่น เคย
๓. ปัญหาในการพัฒนาชุมชน มีความเจริญแต่ในทางวัตถุ แต่จิตใจตลอดจนนิสัยของประชาชนยังมิได้รับการพัฒนาไปทั่ว เพราะหลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาชุมชน จุดอ่อนอีกอย่างหนึ่งก็คือ การจัดองค์การหมู่บ้านยังไม่ดีพอ องค์การหมู่บ้านที่มีประสิทธิภาพมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

^{๕๖}

Tupas, Isabelo, and Bernardino, V., op. cit., pp. 102 - 107.

^{๕๗}

Bernardino, Vitaliano, The Philippine Community School, pp. 255 - 256.

คูปัส และ เบอ์นาร์ดีโน ^{๕๔} บรรยายว่า โรงเรียนชุมชนมีวิธีดำเนินงาน ดังต่อไปนี้ :-

๑. เสาะหาความสามารถของทุกคนในชุมชน และนำเอาความสามารถนั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน
๒. การวางโครงการควรให้ตรงกับความเป็นจริงในชุมชน กำหนดความมุ่งหมาย และวิธีดำเนินงานไว้ในแบบที่จะทำได้ และเข้าใจง่าย
๓. ขอร้องให้ประชาชนยอมรับหลักการโรงเรียนชุมชน ซึ่งเป็นงานใหม่และถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญทางการศึกษา
๔. ผู้นำในโรงเรียนชุมชน ควรได้รับการยอมรับนับถือจากประชาชนส่วนมาก
๕. โครงการพัฒนาชุมชน ควรให้พัฒนาพร้อมกันไปทุกด้าน
๖. จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ และวัสดุอุปกรณ์ควรเตรียมไว้ให้เพียงพอ
๗. การดำเนินงานควรจัดทำเป็นคณะ ไม่ควรทำเป็นรายบุคคล
๘. เมื่อได้ดำเนินงานไปแล้วเพียงไร ควรรายงานให้ประชาชนในชุมชนได้ทราบ เพื่อจะได้มีความเข้าใจอันดีต่อโครงการ

คูปัส และ เบอ์นาร์ดีโน ^{๕๕} ให้ความเห็นต่อไปว่าการดำเนินงานในโรงเรียนชุมชน และการพัฒนาชุมชนนั้น ควรให้จัดเป็นแบบกระบวนการหมู่พวก (Group Process) ซึ่งนับเป็นเทคนิคอันสำคัญของการทำงานร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย กระบวนการหมู่พวกเป็นการนำความสามารถของสมาชิกทุกคนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ มีการคิดร่วมกัน อภิปรายร่วมกัน วางแผนงานร่วมกัน ตัดสินใจร่วมกัน สรุปผลงานร่วมกัน และวัดผลงานร่วมกัน เป็นต้น

^{๕๔}

Tupas, Isabelo, and Bernardino, V., op. cit., pp. 76 - 77.

^{๕๕}

Ibid., pp. 319 - 320.

* รมิเรช ๒๐ ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องกิจกรรม และวิธีดำเนินการของโรงเรียนชุมชน
ในสหรัฐอเมริกา. ปรากฏดังนี้ คือ :-

๑. โรงเรียนชุมชนในสหรัฐอเมริกา ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการดำเนินงาน
ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน

๒. โรงเรียนชุมชนยอมรับหลักการว่า โรงเรียนเป็นของประชาชน ดังนั้นจึงควร
ให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของโรงเรียน และให้ความอุปการะแก่โรงเรียน

๓. โรงเรียนได้สำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อศึกษาสภาพ
ความเป็นอยู่ของประชาชนในค่านต่าง ๆ จะได้เป็นแนวทางแนะนำให้ประชาชนรู้จักปรับปรุง
ตัวเอง และชีวิตในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

๔. โรงเรียนใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างในการช่วยแก้ปัญหาของประชาชน

๕. โรงเรียนได้ใช้แหล่งวิชาในชุมชนให้เป็นประโยชน์แก่การสอนการ เรียน

และการพัฒนาชุมชน

๖. โรงเรียนได้วางโครงการที่จะให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ระหว่างโรงเรียน
และชุมชน

๗. โรงเรียนช่วยสร้างการประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับประชาชน และสถาบัน
อื่น ๆ

๘. โรงเรียนได้อาศัยการตัดสินใจของหมู่คณะเป็นหลักในการดำเนินงานตามโครงการ
ของโรงเรียน

มิราเบียโน ๒๑ ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความร่วมมือของครูใหญ่และครูโรงเรียน
ประถมศึกษา ในการปรับปรุงโรงเรียนชุมชนในอัลไบ (Albay) ประเทศฟิลิปปินส์

๒๐

Ramirez, Emiliano C., "Activities and Procedures of Some
Community Schools in the United States and their implications for the
Philippines," in Dissertation Abstract, Vol. 20, pp. 2182 - 2183, 1959 - 196

๒๑

Mirabucno, Florencio B., "A Study of the Participation of Ele-
mentary Public Schools Teachers and Principals in Albay Toward the Commu-
nity School," Unpublished Master's Thesis, National University, Manila,
1960 (Cited by) Uthai Piromruen, "A Study of the Community School Prac-
tices in Some Selected Areas of Bicol Region, Philippines, and Their
implication to Educational Region 10," Unpublished Master's Thesis,
Bicol Teachers College, pp. 42 - 43.

โทษเท็จจริงว่า

๑. ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองในโครงการปรับปรุงโรงเรียนชุมชน
๒. ครูไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับสอนผู้ใหญ่และคนรุ่นหนุ่มสาวที่พ้นวัยเล่าเรียนแล้ว
๓. มีความจำเป็นต้องอบรมผู้นำท้องถิ่น เพื่อช่วยเหลือในองค์การหมู่บ้าน
๔. การดำเนินงานโรงเรียนชุมชน ไม่สามารถจะจัดทำอย่างรีบเร่งได้ แต่ค่อยทำค่อยไป อาศัยเวลาในการเปลี่ยนแปลง นิสัย ทักษะ และทัศนคติของประชาชนต่อการพัฒนาการชุมชนในด้านต่าง ๆ

ในเรื่องการปรับปรุงโรงเรียนชุมชนเขาได้เสนอแนะไว้ว่า

๑. ควรมีการประชุมสัมมนาสำหรับผู้นำท้องถิ่นทุกระดับ ทั้งในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ควรมีการติดตามผลเพื่อทราบผลสำเร็จและปัญหา เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงต่อไป
๒. ครูโรงเรียนประถมศึกษาควรได้ปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ และให้ความร่วมมือมากขึ้น
๓. ศูนย์ข่าวสารและศูนย์ฝึกการอุตสาหกรรมภายในครอบครัว ควรได้ตั้งขึ้นในโรงเรียนชุมชนทุกโรงเรียน สิ่งพิมพ์สำหรับศูนย์ข่าวสาร อาจหาได้จากสถานีหรือองค์การ และจากผู้มีจิตศรัทธาบริจาค เป็นต้น

อบเชย ศิริกิจ^{๖๒} ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสำเร็จ และปัญหาของโรงเรียนชุมชนในฟิลิปปินส์ จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ข้อเท็จจริงว่า โรงเรียนชุมชนช่วยทำให้การสอนดีขึ้นทั้งการสอนเด็กในโรงเรียน และสอนผู้ใหญ่ตลอดจนคนรุ่นหนุ่มสาวในชุมชน วิธีการจัดโรงเรียนชุมชนเป็นเครื่องมือที่ดีสำหรับปรับปรุงความเป็นอยู่ในชุมชนได้ดีขึ้นทุกด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ การอนามัย และการคบแต่งงาน รวมทั้งการปรับปรุงทางด้านสังคม วัฒนธรรม และความเป็นพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตยอีกด้วย นอกจากนั้นเขายังได้ชี้ให้เห็นว่า

๖๒

Sirikit. Obahoey, "The Philippine Community School and Its Possible Application to Thailand," Unpublished Master's Thesis, University of Manila, 1962, (cited by) Uthai Piromruen, "A Study of Community School Practices in Some Selected Areas of the Bicol Region, Philippines and Their Implications to Educational Region 10, Thailand," Unpublished Master's Thesis, Bicol Teacher College, pp. 44 - 46.

หลักสูตรโรงเรียนชุมชนได้เปลี่ยนจากแบบเก่า ซึ่งเน้นเฉพาะเนื้อหาวิชาอย่างเดียว มาเป็นแบบประสพการณ์ และให้มีกิจกรรมมากขึ้น เนื้อหาของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการปัจจุบันของชุมชน ส่งเสริมให้มีการทดลองตามแนวคิดใหม่ ๆ และให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย เพื่อจะได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของประชาชนอย่างแท้จริง

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ อยแซ สิริกิจ ได้พบปัญหาของโรงเรียนชุมชนในฟิลิปปินส์ คือ ครูในชนบทต้องทำงานหนักเกินไป ซึ่งอาจจะแก้ไขโดยเพิ่มครูให้มากขึ้น แต่ในขณะนี้ยังไม่สามารถจะแก้ไขได้ เพราะขาดงบประมาณ ปัญหาต่อไปก็คือ ขาดการเอาใจใส่ต่อการฝึกนิสัยและทักษะในการปรับปรุงชุมชนแก่เด็กนักเรียน ซึ่งอาจจะแก้ไขได้โดยปรับปรุงหลักสูตรและการสอนให้ตรงกับกิจกรรมในชุมชน ปัญหาประการสุดท้ายก็คือขาดการประสานงานกันระหว่างองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งเนื่องจากความมีใจแคบและอิจากันเอง ระหว่างองค์กรเหล่านั้น เขาจึงเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้ :-

๑. ควรให้การยอมรับครู ผู้บริหารการศึกษา และผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนประชาชนในชุมชน เพื่อทราบหลักการโรงเรียนชุมชน
๒. โครงการของโรงเรียนควรให้สัมพันธ์กับการปรับปรุงโรงเรียน และการพัฒนาชุมชน
๓. ควรใช้วัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้เป็นประโยชน์
๔. โรงเรียนชุมชนในประเทศไทย ควรจัดให้สอดคล้องกับระบอบการปกครอง ตลอดจนความต้องการของสังคมปัจจุบัน และควรมีผู้ประสานงาน เพื่อให้ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ได้ร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชน
๕. โรงเรียนชุมชนควรได้รับความช่วยเหลือด้านงบประมาณ และบุคลากรอย่างเพียงพอ
๖. ครูโรงเรียนชุมชนควรเอาใจใส่ในการสอนด้วย ไม่ใช่จะสนใจแต่การพัฒนาชุมชนเพียงอย่างเดียว

ประทีป นิวชา^{๒๓} ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องโรงเรียนชุมชน และสรุปผลการศึกษาค้นคว้าไว้ดังต่อไปนี้ :-

๑. ทฤษฎีการศึกษาซึ่งเป็นรากฐานการปรับปรุงโรงเรียนชุมชนของฟิลิปปินส์นั้น โรงเรียนไม่ได้แยกออกจากชุมชนไปอยู่อย่างใดคนเดียวต่างหากอย่างสมัยก่อน แต่โรงเรียนจะใช้ชุมชนเป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้ของนักเรียน

๒. โรงเรียนชุมชนมีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนมากกว่าโรงเรียนประเภทอื่น ๆ โรงเรียนชุมชนในฟิลิปปินส์ทำให้ประชาชนรู้ตระหนักถึงปัญหาอันแท้จริงของตน และรู้จักพึ่งตัวเองในการพัฒนาชุมชน

๓. โรงเรียนชุมชนอาศัยความร่วมมือของประชาชนทุกคนในชุมชน และครูมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมากกว่าสมัยก่อน

๔. ฟิลิปปินส์ได้ทุ่มเทความพยายามในการปรับปรุงการศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศ เป็นสิ่งที่น่าชมเชย

สำหรับโรงเรียนชุมชนในประเทศไทย ประทีป นิวชา ได้เสนอไว้ว่า

๑. โรงเรียนควรปรับปรุงชุมชนโดยใช้หลักสูตรเป็นเครื่องมือ (Curriculum Approach) คือสอนให้เด็กเข้าใจในวิธีการปรับปรุงชุมชนต่าง ๆ จากโรงเรียน แล้วกระตุ้นให้นำไปใช้ปรับปรุงชุมชนของตนอีกทีหนึ่ง

๒. วิชาชีพเบื้องต้นที่สอนในโรงเรียน ควรเป็นการส่งเสริมให้สามารถนำทรัพยากรธรรมชาติของแต่ละท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

๓. ควรเปิดสอนวิชาโรงเรียนชุมชนในสถาบันฝึกหัดครูทุกแห่ง

๔. โรงเรียนควรทำงานร่วมกันกับพัฒนากร ตลอดจนสถาบันหรือองค์การอื่น ๆ ในการพัฒนาชุมชนโดยมีแผนงานที่แน่นอน

^{๒๓} Puekham, Prateep, "Some Community School Practices of the Philippines and Their Implications for Thailand," Unpublished Master's Thesis, College of Education, University of the Philippines, Quezon City, 1962 (Cited by) Uthai Piromruen, "A Study of the Community School Practices in Some Selected Areas of Bicol Region, Philippines, and Their Implications to Educational Region 10, Thailand," Unpublished Master's Thesis, Bicol Teachers College, pp. 47 - 49.

๕. การวางแผนงาน และการดำเนินงานในโรงเรียนชุมชน ควรเป็นแบบกระจายอำนาจให้โรงเรียนและชุมชนตามท้องถิ่นต่าง ๆ รับผิดชอบในการวางแผนงานและดำเนินงานในโรงเรียนของตนได้อย่างเต็มที่

๖. ควรได้จัดให้มีองค์การต่าง ๆ ตามท้องถิ่นทั้งของรัฐบาล และเอกชน เพื่อจะได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานในโรงเรียนชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาคมครูผู้ปกครอง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชน ดังนั้นจึงควรจัดให้มีขึ้นทุกโรงเรียน

อุทัย ภิรมย์วัน^{๖๘} ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องแนวการปฏิบัติงานของโรงเรียนชุมชนในปีโคล ประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งสำคัญต่อการจัดโรงเรียนชุมชนในภาคศึกษา ๑๐ ของไทย จากการศึกษาค้นคว้า อุทัย ภิรมย์วัน ได้สรุปไว้ดังนี้ คือ

๑. โรงเรียนชุมชนในฟิลิปปินส์เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงท้องถิ่นที่ไคยล โดยมีปรัชญาว่า โรงเรียนชุมชนเป็นโรงเรียนที่มีโครงการ เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามของเด็ก และให้การศึกษาระดับมูลฐานแก่ผู้ใหญ่ เพื่อให้รู้วิธีปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนในชุมชน

๒. โรงเรียนชุมชนในปีโคลของฟิลิปปินส์ ได้แสดงให้เห็นว่าได้รับความสำเร็จในการจัดให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

๓. โรงเรียนเหล่านี้ใช้หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน คือให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการพัฒนาชุมชนจากโรงเรียน แล้วนำไปปฏิบัติจริง ๆ ในชุมชน

๔. มีการใช้แหล่งวิชาในชุมชนเพื่อเป็นประโยชน์แก่การศึกษา

๕. ในปีโคลของฟิลิปปินส์ การจัดการศึกษาผู้ใหญ่และจัดการศึกษาให้แก่เด็กนอกโรงเรียนไม่ค่อยไคยล เพราะขาดงบประมาณ

๖. จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ปรากฏว่า การที่มีผู้ตั้งใจทำงานเต็มที่เป็นพิเศษจนคนอื่นเลื่อมใส และถือเอาเป็นตัวอย่างนั้น ช่วยทำให้งานต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จด้วยดี

๖๘

Piromruen, Uthai, "A Study of the Community School Practices in Some Selected Areas of the Bicol Region, Philippines, and Their Implications to Educational Region 10, Thailand," Unpublished Master's Thesis, Bicol Teachers College, pp. 261 - 269.

๓. โครงการโรงเรียนชุมชนของบีโศปประเทศฟิลิปปินส์ สามารถดัดแปลงใช้ในโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ ได้เป็นอย่างดี

อุทัย ภิรมย์รัตน์ได้เสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้ คือ :-

๑. ควรมีการประชุมคณะกรรมการ ครู ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ทางการศึกษา ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจแนวคิด เรื่องโรงเรียนชุมชน กำหนดหน้าที่บทบาท และความมุ่งหมายของโรงเรียนให้แน่ชัด เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจงานซึ่งต้องปฏิบัติร่วมกัน

๒. โรงเรียนควรจัดให้มีองค์การในชุมชนเพื่อช่วยเหลือโครงการของโรงเรียน เช่น สมาคมครูผู้ปกครอง เป็นต้น

๓. โรงเรียนควรได้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างองค์การในท้องถิ่น และองค์การรัฐบาลในชุมชน ควรได้ฝึกการเป็นผู้นำให้แก่ประชาชน

๔. การลงมือดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนชุมชน ควรได้เลือกใช้เทคนิคในการดำเนินงานหลาย ๆ วิธี วิธีพัฒนาโดยใช้หลักสูตรเป็นเครื่องมือเป็นวิธีที่ดีที่สุดในวิธีหนึ่ง เพราะผลของการพัฒนาการดีกว่าวิธีอื่น ๆ

๕. หลักสูตรควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับปัญหาและความต้องการของชุมชน โรงเรียนควรจัดให้มีการสำรวจชุมชนทุกต้นปีการศึกษา และนำผลการสำรวจมาเป็นแนวทางในการสอนและการจัดหลักสูตร

๖. ในการวางโครงการของโรงเรียน ควรพิจารณาให้เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ ด้านต่าง ๆ ในชุมชน เช่น การอนามัย สุขาภิบาล เศรษฐกิจ หน้าที่พลเมืองดี ศิลธรรม และวัฒนธรรม เป็นต้น

๗. โรงเรียน ควรให้นำแหล่งวิชาในชุมชนมาใช้อย่างเต็มที่มากที่สุด

๘. โรงเรียนควรจัดให้มีโครงการสอนผู้ใหญ่ และคนรุ่นหนุ่มสาว ทั้งในชั้นให้อ่านออกเขียนได้ ซึ่งเป็นขั้นต้น และขั้นสูงคือวิชาชีพต่าง ๆ

๙. การประเมินผลโครงการโรงเรียนชุมชน ควรใช้เครื่องมือ และเทคนิคหลาย ๆ อย่างจึงจะทราบผลที่แท้จริง

๑๐. การวางแผนงานและการดำเนินงานในโรงเรียนชุมชน ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของแต่ละโรงเรียน

๑๑. โรงเรียนควรวางให้มีการคณะกรรมการหนึ่ง เพื่อทำการวิจัยปัญหาของโรงเรียน และศึกษาค้นคว้าหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้น

๑๒. การดำเนินงานโรงเรียนชุมชน ควรได้กระทำกันอย่างจริงจัง ถ้าหากได้ผลดีก็ควรขยายเขตทดลองไปยังโรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป

กล่าวโดยย่อ การดำเนินงานในโรงเรียนชุมชนนั้น ควรได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งภายในโรงเรียนและจากประชาชนในชุมชน ตลอดจนองค์การต่าง ๆ ในท้องถิ่น ทั้งองค์การเอกชน และองค์การรัฐบาล ควรนำกระบวนการหมู่พวก (Group process) มาใช้ และมีผู้ประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดี ในด้านการพัฒนาชุมชนนั้น ควรใช้หลักสูตรเป็นเครื่องมือ (Curriculum Approach) คือให้นักเรียนนำเอาวิธีการพัฒนาชุมชนที่เรียนรู้จากโรงเรียนไปปฏิบัติจริง ๆ ในชุมชน จึงจะได้ผลดี นอกจากนี้โรงเรียนชุมชน ควรได้รับความช่วยเหลือด้านงบประมาณ และบุคลากรอย่างเพียงพอ จึงจะได้ผลตามความมุ่งหมาย

ในเรื่องการให้การศึกษาแก่ครูประจำการ (In-service Training) เบอร์ตัน และ บรุกเนอร์ ๒๕ เขียนไว้ว่า การให้การศึกษาแก่ครูประจำการเป็นวิธีการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ครู เพื่อช่วยครูให้มีความรู้ความสามารถในการสอนได้ดีขึ้น ซึ่งมีวิธีการดังต่อไปนี้ คือ :-

- ๑. การประชุมครูก่อนการเปิดเรียนภาคต้น และมีการประเมินิเทศสำหรับครูใหม่
- ๒. การสังเกตการเตรียมการสอนและมีการอภิปรายเกี่ยวกับการเตรียมการสอน
- ๓. การไปเยี่ยมเยียนซึ่งกันและกัน
- ๔. การประชุมเพื่ออภิปรายปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนและอุปกรณ์การสอน
- ๕. การประชุมครูเป็นหมู่และเป็นรายบุคคล

๒๕ Burton, William H., and Brueckner, Leo J., Supervision a Social Process, p. 536.

๖. การประชุมสัมมนา (Workshop) ในเรื่องต่าง ๆ
๗. การศึกษานอกสถานที่
๘. การประชุมเพื่อสร้างหลักสูตร
๙. การเข้าเป็นกรรมการสำหรับศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาในการสอนการ เรียน
๑๐. การเข้าเรียนในชั้นที่จัดพิเศษสำหรับครู
๑๑. การเข้ารับการศึกษาระหว่างฤดูร้อน
๑๒. การเข้าร่วมการประชุมในสถาบันต่าง ๆ
๑๓. การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์
๑๔. การศึกษาร่วมกันเป็นกลุ่ม
๑๕. การทำคำแถลงการณ์ในเรื่องการใช้ประมวลการสอน และเรื่องอื่น ๆ

อินโตนิโอ ^{๒๖} บรรยายว่า ความจำเป็นที่ต้องมีการให้การศึกษาแก่ครูประจำการนั้นก็เพราะว่าครูยังมีไม่พอแก่ความต้องการ และครูที่มีอยู่ก็ขาดสมรรถภาพในการสอน จึงต้องหาทางปรับปรุงพัฒนาความรู้ให้แก่ครูเหล่านี้ ด้วยความจำเป็นดังต่อไปนี้ คือ :-

๑. การเป็นครูจะต้องเป็นนักศึกษาอยู่ตลอดเวลา
๒. เพื่อให้ครูมีความรู้ทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงอันซับซ้อนของสังคมปัจจุบัน
๓. เพื่อให้ครูมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องการสอนการ เรียน และการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ทางการศึกษา
๔. เพื่อปรับปรุงสมรรถภาพของครู เพราะยังมีครูเป็นจำนวนมากที่ขาดความรู้ที่จำเป็นสำหรับอาชีพครู

สำหรับครูที่ขาดคุณิครูนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ทำการสำรวจตั้งปรากฏในรายงานการศึกษาประจำปีการศึกษา ๒๕๐๔ ^{๒๗} ว่ายังมีครูที่ไม่มีวุฒิทางครูอยู่ถึงร้อยละ ๔๑ จึงมีความจำเป็นต้องหาทางเร่งรัด ปรับปรุงครูเหล่านี้ให้มีความรู้และคุณวุฒิสูงขึ้น

๒๖

Antonio, Benjamin M., op. cit., pp. 48 - 55.

๒๗

ศึกษาธิการ กระทรวง รายงานการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๐๔ หน้า ๓๗.

X

อันโตนิโอ ^{๖๔} เขียนไว้ว่า การให้การศึกษาแก่ครูประจำการนั้น ควรยึดหลักทั้ง
ต่อไปนี้ คือ :-

- ๑. ควรมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงการสอนการเรียนในโรงเรียน
- ๒. โครงการให้การศึกษาแก่ครูประจำการนั้น ควรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย
- ๓. ควรมีกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง และยืดหยุ่นได้
- ๔. ควรจัดขึ้นในเวลาเรียนตามปกติ ไม่ควรจัดในวันปิดหรือหลังเลิกเรียน
- ๕. ควร เป็นการช่วยแก้ปัญหาประจำวันของครู
- ๖. ควร เป็นการช่วยปรับปรุงบุคลิกลักษณะของครู
- ๗. ควร ให้มีการศึกษาค้นคว้าและทดลองทางการศึกษา
- ๘. มีการพิจารณาแก้ปัญหาของโรงเรียนและชุมชน
- ๙. เป็นการ เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างครูและศึกษานิเทศก์

อันโตนิโอ ให้ความเห็นว่า การให้การศึกษาแก่ครูประจำการเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วย
ปรับปรุงครูให้มีความรู้ความสามารถในการสอนดียิ่งขึ้น จึงควรใช้วิธีการดังนี้ คือ

๑. การสาธิตการสอน ซึ่งการสาธิตการสอนนี้เป็นการถ่ายทอดมาตรฐานการสอน
แก่ครู เป็นการแสดงวิธีสอนที่แท้จริงในชั้นเรียน เพื่อครูจะได้นำไปดัดแปลงใช้ให้เหมาะสม
กับสภาพชั้นเรียนของตัวเอง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการสาธิตการสอน ก็คือครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์
การสาธิตการสอนที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ :-

- ก. สามารถแสดงให้เห็นอย่างแจ่มแจ้งถึงจุดที่ต้องการให้เห็นในการสอน
- ข. ตรงกับความต้องการของผู้ที่เข้าสังเกตการสอน
- ค. ได้จัดให้มีบรรยากาศเหมือนห้องเรียนธรรมดา และไม่แสดงความแตกต่าง

กันมากในกลวิธีสอนมากเกินไป จนผู้ดูพอใจในการที่จะดัดแปลงไปใช้ในชั้นของตน

การสาธิตการสอนนั้น ควรยึดหลักการดังต่อไปนี้ คือ :-

๑. การสาธิตการสอน ควรมีจุดมุ่งที่จะแสดงมาตรฐานของการสอน เพื่อแสดง
ให้เห็นว่าการสอนอย่างไร ที่ควรนำเอาไปใช้สอนในชั้น

^{๖๔} Antonio, Benjamin K., loc. cit.

๒. เพื่อเสนอแนะการใช้อุปกรณ์การสอนและการใช้กลวิธีสอนที่ถูกต้อง
 ๓. ควรจัดการสอนให้คล้ายคลึงกับการสอบในชั้นคามธรรมดา ซึ่งผู้สั่งเหตุการณ์สอนสามารถจดจำนำเอาไปใช้ได้

๔. ควรให้ศึกษาค้นคว้าถึงความต้องการเฉพาะของผู้สั่งเหตุการณ์ว่าต้องการทราบอะไร เพื่อจะได้ช่วยเหลือให้แก้สิ่งที่ต้องการทราบจากการสาธิตการสอน

๕. ผู้สาธิตการสอนต้องเป็นคนจิตใจเข้มแข็ง ไม่อ่อนไหวตื่นเต้นง่าย

๖. ควรเตรียมการแนะนำให้ผู้สั่งเหตุการณ์ และวิธีที่จะดู

๗. มีการสรุปผลโดยอภิปรายร่วมกัน ระหว่างผู้สั่งเหตุการณ์ และผู้สอน ย่อมทำให้การสาธิตได้ผลดียิ่งขึ้น

๒. การประชุมครู (Faculty meeting) เป็นวิธีการให้การศึกษาแก่ครูประจำการอย่างหนึ่ง อันไดโนโอ ๒๕ ให้ความเห็นว่าการประชุมครูควรมีจุดประสงค์ดังนี้ คือ :-

- ก. เพื่อให้ครูรู้จักกับงานประจำของโรงเรียน
- ข. อภิปรายปัญหาที่สำคัญของโรงเรียน
- ค. อภิปรายนโยบายทางการบริหารและปัญหาอื่น ๆ
- ง. เพื่อวิจารณ์วิธีสอนในห้องเรียน
- จ. อภิปรายปัญหาเกี่ยวกับความก้าวหน้าของครู
- ฉ. อภิปรายปัญหาความบกพร่องของนักเรียน
- ช. เพื่อชี้แจงระเบียบการบริหาร และการนิเทศแก่ครู
- ซ. เพื่อฟังการรายงานผลงานของครู
- ฅ. เพื่อทบทวนวิชาการทางการศึกษา
- ฎ. เพื่อรายงานผลการค้นคว้าทดลองของครูในเทคนิคใหม่ ๆ ทางการศึกษา
- ฏ. อภิปรายปัญหาในการทำงานเพื่อหาทางแก้ไขร่วมกัน

อันโทนีโอ บรรยายต่อไปว่า สิ่งที่ดีควรระวังในการประชุมครูนั้น คือ ครูใหญ่มักจะจัดระเบียบวาระการประชุมคนเดียว หรือแม้ว่าบางโรงเรียนจะได้อนุญาตให้กรรมการวางระเบียบวาระการประชุม ก็มักจะจัดตามความประสงค์ของครูใหญ่ ระเบียบวาระการประชุมไม่ได้มาจากครูทุกคน เวลาประชุมผู้พูดก็มักพูดวกวน เพราะไม่ได้เตรียมมาก่อน ทำให้เสียเวลา ครูใหญ่มักจะพูดถึงแต่ เรื่องซ่อมภพห้องของครูหรือของเด็ก ไม่แบ่งเวลาไว้พูดถึงหลักวิชาที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

๓. การประชุมอบรมและปรึกษาหารือ (Conference) อันโทนีโอ^{๓๐} ให้ความเห็นว่า การประชุมอบรมเป็นการช่วยเหลือครูเฉพาะสิ่งเฉพาะอย่าง ในการสอนการเรียน มีการอภิปรายและบรรยายเพื่อช่วยให้ครูเข้าใจจุดมุ่งหมายของการสอน และยังเป็นการพัฒนาการสอนของครู และกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการสอนของครูอีกด้วย การประชุมมีทั้งการประชุมเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล

๔. การไปเยี่ยมเยียนซึ่งกันและกัน อันโทนีโอ เขียนไว้ว่า การไปเยี่ยมเยียนซึ่งกันและกันนั้น คือการที่ครูจากโรงเรียนหนึ่งไปเยี่ยมอีกโรงเรียนหนึ่ง หรือครูจากห้องหนึ่งไปเยี่ยมเยียนห้องอื่น ๆ ครูซึ่งเป็นเจ้าของสถานที่ควรเตรียมคำแนะนำแก่ผู้มาสังเกต เพื่อความสะดวกควรรวบรวมข้อ เสนอแนะไว้สำหรับผู้มาสังเกตจะได้นำไปใช้ในชั้นของเขาด้วย และควรมีการประชุมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลังการเยี่ยม เยี่ยม เป็นประโยชน์ทั้งแก่เจ้าของสถานที่และผู้มาสังเกตเป็นอย่างมาก

๕. คำแถลงการณ์พิเศษ (Supervisory Bulletin) ในเรื่องนี้เขาให้ความเห็นว่า คำแถลงการณ์พิเศษ ปกติจะจัดทำเป็นเอกสาร ใจดีติดต่อกับครูในเรื่องต่าง ๆ เช่น ช่วยให้ครูสามารถตีความของปัญหา และรู้วิธีแก้ปัญหานั้น คำแถลงการณ์จะช่วยกระตุ้นการสอนของครูให้ไต่มาตรฐานดีขึ้น ทำให้ครูประสบผลสำเร็จในการสอนมากขึ้น คำแถลงการณ์มีทั้งที่เกี่ยวกับการบริหาร คือให้รู้ถึงงานประจำต่าง ๆ และเพื่อการณ์พิเศษ ซึ่งช่วยให้ครูเข้าใจเทคนิคในการสอนดีขึ้น

๓๐

Ibid.

๖. การประชุมสมัชชา (Workshop) ชันโตนิโอ^{๓๑} บรรยายว่า การให้การศึกษา แก่ครูประจำการที่ดีอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ การประชุมสมัชชา ซึ่งให้ประโยชน์แก่ผู้เข้าร่วมการประชุม ดังนี้ คือ :-

- ก. ทุกคนได้ศึกษาค้นคว้าในหัวข้อที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของทุกคน
- ข. เป็นการพัฒนาการทางสังคม อารมณ์ และความรู้ทางอาชีพของผู้เข้า

ประชุมทุกคน

- ค. ทุกคนมีส่วนร่วมได้รับในการ เสริมสร้างความรู้
- ง. ได้ใช้วิธีการประชาธิปไตยในการจัดการศึกษา
- จ. เป็นการกระตุ้นสมาชิกให้มีความก้าวหน้าในทางอาชีพ
- ฉ. ทำให้ได้แนวคิดต่าง ๆ รวมทั้งวัสดุประกอบการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อ

โรงเรียน

การประชุมสมัชชาที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ :-

๑. ผู้มาเข้าประชุมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ
๒. ประชุมเกี่ยวกับปัญหาที่ทุกคนมีความสนใจร่วมกัน
๓. สมาชิกของที่ประชุมเป็นผู้วางแผนเกี่ยวกับกำหนดการ และกิจกรรมต่าง ๆ
๔. กรรมการอำนวยความสะดวกอบรมเป็นพี่เลี้ยงและที่ปรึกษา
๕. สมาชิกพักผ่อนอยู่หลับนอนด้วยกัน
๖. ไม่มีการตั้งกฎข้อบังคับ เว้นแต่จะเป็นความประสงค์ของหมู่คณะ
๗. รายการประชุมมีการยืดหยุ่นได้
๘. การแบ่งปัญหาควร เป็นมติของที่ประชุมใหญ่
๙. ภายหลังจากการประชุมสมัชชา สมาชิกมีความเข้าใจในปัญหาที่ตนคว้ายิ่งขึ้น

ทูปัส และ เบอ์นาร์ดีโน^{๗๒} ให้ความเห็นว่า ความสำเร็จของการประชุมสัมมนาขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งทำหน้าที่ต่าง ๆ กันในที่ประชุม เช่น ทำหน้าที่ประธาน ผู้จัดบันทึก ผู้สังเกตการณ์ ผู้วิเคราะห์และสมาชิก ที่ปรึกษาหรือวิทยากร และเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือค่านอื่น ๆ ว่า ใ้มีบทบาททำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องเพียงไร หน้าที่ของผู้เข้าร่วมการประชุมสัมมนาแต่ละประเภทมีดังนี้ คือ

๑. หน้าที่ของประธาน ประธานควรมาจากหมู่คณะ และได้รับการเลือกตั้งอย่างเสรีจากสมาชิกทั้งหมด หน้าที่ของประธาน ก็คือ

- ก. ช่วยให้ผู้สมาชิกทุกคนในที่ประชุมรู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน
- ข. ให้สมาชิกเลือกวิธีดำเนินการประชุมเอาเอง
- ค. ช่วยให้ที่ประชุมดำเนินการตามแผนงาน และช่วยในการพิจารณาตัดสินปัญหาต่าง ๆ

ง. เสนอปัญหาต่อที่ประชุม ช่วยกันวิเคราะห์ และสรุป เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาเหล่านั้น

จ. ให้ทุกคนมีส่วนในการอภิปรายอย่างกว้างขวาง มีให้ผู้อื่นผู้ใดถูกซักถามเสียคนเดียว

ฉ. เลือกสมาชิกที่สามารถเพื่อช่วยเหลือเลขานุการ และผู้สังเกตการณ์

๒. หน้าที่ของผู้จัดบันทึกการประชุม ผู้จัดบันทึกมีหน้าที่คล้ายเลขานุการของที่ประชุม แต่มีความรับผิดชอบมากกว่านั้น คือรับผิดชอบในผลงานของหมู่คณะ ผู้จัดบันทึกไม่จำเป็นต้องบันทึกทุกสิ่งทุกอย่างที่มีผู้พูดในที่ประชุม แต่จะใช้ความสามารถพิจารณาเลือกสรรเอาเฉพาะสิ่งที่เป็นประโยชน์ และตรงตามวัตถุประสงค์ของการประชุม หน้าที่ของผู้จัดบันทึกมีดังนี้

- ก. ทำบัญชีปัญหาใหญ่ ปัญหาย่อย และแนวคิด ตลอดจนจดสรุปจากการอภิปรายของที่ประชุม

^{๗๒} Tupas, Isabelo and Bernardino, Vitaliano, op. cit., pp. 329 - 331.

- ข. สรุปจากบันทึกและสามารถเสนอข้อที่ประชุมได้ทุกครั้งที่ต้องการ
- ค. ปรึกษาหมู่คณะว่า การรายงานต่อที่ประชุมใหญ่จะให้ไปเป็นไปในรูปใด
- ง. เตรียมทำรายงานร่วมกับสมาชิก เพื่อเสนอที่ประชุมใหญ่
- จ. เข้าประชุมร่วมกับผู้อื่น เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหมู่
- ฉ. เสนอรายงานต่อที่ประชุมใหญ่

๓. หน้าที่ของผู้สังเกตการณ์ ผู้สังเกตการณ์อาจเลือกจากสมาชิกภายในกลุ่มหรือจากบุคคลภายนอกก็ได้ เพื่อเป็นผู้วิจารณ์วิธีการและการทำงานของกลุ่ม การที่ยอมรับให้มีผู้สังเกตการณ์ เป็นการแสดงถึงเป็นผู้มีจิตใจกว้างพอที่จะรับฟังคำติชม หรือประเมินผล เพื่อให้การประชุมเป็นไปคามวัตถุประสงค์ ผู้สังเกตการณ์มีหน้าที่ดังนี้

- ก. พิจารณาวิธีดำเนินการ เป็นผู้นำในการอภิปราย การใช้แหล่งวิชาการ ปฏิกริยาของหมู่คณะ และพิจารณาผลของการอภิปราย
- ข. วัตถุประสงค์การใช้กระบวนการหมู่พวกในที่ประชุม (Group Process)
- ค. สังเกตการณ์ว่า การอภิปรายใดเนื้อหาเพียงใด
- ง. รายงานต่อที่ประชุม หากที่ประชุมต้องการทราบ

๔. หน้าที่ของผู้วิเคราะห์ มีหน้าที่คล้ายผู้สังเกตการณ์ แต่ผู้วิเคราะห์มีหน้าที่ช่วยเหลือประธานในการดำเนินการอภิปราย ผู้วิเคราะห์มีหน้าที่ดังนี้

- ก. ช่วยรักษาแนวโน้มของการอภิปราย เพื่อรักษาให้การอภิปรายอยู่ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการ เคื่อนที่ประชุมให้ทราบถึงหัวข้อสำคัญในการอภิปราย
- ข. นำการอภิปรายให้ตรงประเด็นอยู่เสมอ หากออกนอกประเด็น ก็เคื่อนที่ประชุมให้ทราบ
- ค. ช่วยสรุปการอภิปราย ก่อนที่จะขึ้นอภิปรายหัวข้ออื่น ๆ ต่อไป

๕. หน้าที่ของที่ปรึกษา ที่ปรึกษาหรือวิทยากรต่างก็มีความจำเป็นสำหรับช่วยให้ข้อคิดเห็น และเป็นของที่ปรึกษาให้แก่ที่ประชุม ที่ปรึกษาคามปกติเป็นบุคคลภายนอก ตามมารยาทของผู้ซึ่งเป็นที่ปรึกษาจะยังไม่ให้คำแนะนำใด ๆ จนกว่าจะมีการขอร้อง หน้าที่ของที่ปรึกษามีดังนี้

- ก. ให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค และวิชาการแก่ที่ประชุม
- ข. เตรียมหนังสือหรือเอกสารประกอบการค้นคว้าไว้ให้แก่ที่ประชุม
- ค. ช่วยการประชุมให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายได้ พร้อมทั้งช่วยบรรยายตามหัวข้อ

ปัญหาต่าง ๆ เมื่อมีการชอรอง

๖. หน้าที่ของสมาชิก สมาชิกของที่ประชุมสมัชชกิจ มีหน้าที่ดังนี้ คือ

- ก. พิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกัน ในการวางแผนงานแก้ปัญหา
- ข. เสนอแนวคิดข้อที่ประชุมในการอภิปรายปัญหา
- ค. ตั้งใจฟังคนอื่นพูด และพยายามทำความเข้าใจในแนวความคิดของคนอื่น
- ง. ชักถามข้อข้องใจ และชอรองให้พูดซ้ำอีกถ้ายังไม่เข้าใจ
- จ. พยายามให้มีส่วนร่วมในการ อภิปราย
- ฉ. ช่วยประเมินผลการประชุมเพื่อจะได้ปรับปรุงในการวางโครงการประชุม

คราวต่อไป

สรุปแล้ว เรื่องการให้การศึกษาแก่ครูประจำการนี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูโรงเรียนชุมชน เพราะเป็นการ เพิ่มความรู้แก่ครู และเพิ่มความสามารถในการสอนให้โดยผลดีขึ้น ซึ่งมีวิธีการดังนี้ คือ :-

๑. การสาธิตการสอน
๒. การประชุมครู (Faculty meeting)
๓. การประชุมอบรมและปรึกษาหารือ (Conference)
๔. การไปเยี่ยมเยียนซึ่งกันและกัน
๕. คำแถลงการณ์เทศ (Supervisory Bulletin)
๖. การประชุมสมัชชกิจ (Workshop)

นอกจากนี้ก็มี การจัดชั้นเรียนพิเศษสำหรับครู เช่น ภาศคำ (Twilight) หรือ ระหว่างฤดูร้อน (Summer School) เป็นต้น

การรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูล

แหล่งข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ ผู้เขียนได้พยายามศึกษาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีการและผลของการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ โดยการชักกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูใหญ่ และครูน้อย ทุกคนในโรงเรียนที่ปรับปรุงตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๐ โรงเรียน ครูมีจำนวน ๘๑ คน และเลือกมาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบสามัญ จากจำนวนทั้งหมด ๒๕ โรงเรียน ซึ่งมีครูทั้งสิ้น จำนวน ๑๘๐ คน เหตุที่เลือกเอาครูใหญ่และครูน้อยเป็นผู้ตอบแบบสอบถามนั้น ก็เพราะเหตุผลดังนี้

คือ :-

๑. เป็นผู้มีส่วนในการปฏิบัติงานตามโครงการ ได้อยู่ใกล้ชิดกับเด็กและประชาชนในชุมชน จึงรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสอน วิธีการปรับปรุงโรงเรียน และการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างดี

๒. ผู้เขียนคุ้นเคยกับแหล่งข้อมูลเหล่านี้เป็นอย่างดี เพราะเคยออกไปนิเทศการศึกษาเป็นประจำ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้ผู้เขียนแน่ใจว่า จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากกลุ่มตัวอย่าง มีโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกดังต่อไปนี้ :-

๑. โรงเรียนบ้านอำนาจ อำเภอบ้านอำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี
๒. โรงเรียนบ้านหนองคู อำเภอยะโสธร จังหวัดอุบลราชธานี
๓. โรงเรียนบ้านแสนพัน อำเภอชานุมัน จังหวัดนครพนม

๔. โรงเรียนบ้านอาจสามารถ อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
๕. โรงเรียนบ้านหนองบัวโคก อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
๖. โรงเรียนบ้านคอนยูง อำเภอวังเตลวด จังหวัดกาฬสินธุ์
๗. โรงเรียนบ้านลาด อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
๘. โรงเรียนบ้านหนองจิก อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
๙. โรงเรียนเปลือย อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
๑๐. โรงเรียนบ้านยางกู อำเภอรวิชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาเรื่องนี้ ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างของครูโรงเรียนที่ปรับปรุงตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ ซึ่งได้รับคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๐ โรงเรียน จากจำนวนทั้งหมด ๒๕ โรงเรียน และเลือกมาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบสามัญกึ่งได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนี้ คือครูที่ประจำทำการสอนอยู่ในโรงเรียนในภาคต้นของปีการศึกษา ๒๕๐๗ จำนวน ๔๑ คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ๔๑ ฉบับ หรือ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างปรากฏอยู่ในตารางต่อไปนี้

เพศ และสถานภาพการสมรส

ในการปรับปรุงโรงเรียนและการพัฒนาชุมชนนั้น งานบางอย่างต้องอาศัยครูชาย และบางอย่างก็ต้องอาศัยครูสตรีช่วยเหลือให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงได้ออกแบบสอบถามเพื่อทราบจำนวนครูชายหญิง ตลอดจนสถานภาพการสมรสของครู ปรากฏผลดังตาราง ๑. หน้า ๕๒

ตาราง ๑. แสดงการแจกแจงเพศ และสถานภาพการสมรสของครูในโรงเรียนชุมชนชนลีแห่ง

สถานภาพการสมรส	เพศ					
	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	๖	๑๐.๑๓	๖	๒๓.๒๓	๑๒	๑๔.๘๑
สมรสแล้ว	๕๒	๘๘.๑๔	๑๖	๖๒.๗๗	๖๘	๘๓.๕๕
หย่า	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐
ม้าย	๑	๑.๖๘	๐	๐.๐๐	๑	๑.๒๔
รวม	๕๙	๑๐๐.๐๐	๒๒	๑๐๐.๐๐	๘๑	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑. แสดงว่า มีชายมากกว่าหญิงเป็นอัตราส่วน ประมาณ ๓ : ๑
 จำนวนผู้ที่สมรสแล้วมีมากที่สุด อัตราส่วนของผู้ที่สมรสแล้วคือผู้ที่โสด ประมาณ ๖ : ๑
 ผู้เป็นม้ายมีน้อยที่สุด

อายุของครู

อายุของครูย่อมมีความสัมพันธ์กับสมรรถภาพในการทำงาน จึงได้ออกแบบสัณฐานภาพ
 เพื่อทราบว่า ครูมีอายุมากน้อยเพียงไร ซึ่งปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒. แสดงการแจกแจงอายุของครูในโรงเรียนชุมชนชนลีแห่ง

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๐	๐.๐๐
๒๑ - ๒๕ ปี	๑๕	๑๘.๕๑

ตาราง ๒. (ต่อ)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
๒๒ - ๓๐ ปี	๑๑	๑๓.๕๘
๓๑ - ๓๕ ปี	๓	๓.๗๐
๓๖ - ๔๐ ปี	๒๕	๓๐.๘๘
เกิน ๔๐ ปี	๒๗	๓๓.๓๓
รวม	๘๑	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๒. แสดงว่าผู้มีอายุเกิน ๔๐ ปี มีมากที่สุด ถัดไปก็คือ อายุระหว่าง ๓๖ - ๔๐ ปี และอายุระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปี ตามลำดับ ส่วนอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ไม่มีเลย

วุฒิของครู

วุฒิของครูเป็นเครื่องส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี จึงออกแบบสอบถามเพื่อทราบว่าครูมีวุฒิอะไรบ้าง ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตาราง ๓. แสดงการแจกแจงวุฒิทางการศึกษา และวุฒิสามัญของครูในโรงเรียนชุมชนมุขมนตรีแห่ง

วุฒิทางการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	วุฒิสามัญ	จำนวน	ร้อยละ
ป.บ.	๑	๑.๒๕	ต่ำกว่า ม. ๓	๕	๖.๑๘
ว.	๑	๑.๒๕	ม. ๓	๓๓	๔๐.๗๔
ป.	๑	๑.๒๕	ม. ๖	๓๖	๔๑.๕๘
พ.	๑๓	๑๘.๘๘	ม. ๘	๑	๑.๒๓

ตาราง ๓. (ต่อ)

วุฒิทางการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	วุฒิสามัญ	จำนวน	ร้อยละ
ป.ป.	๐	๐.๐๐	อาชีวศึกษาตอนต้น	๑	๑.๒๓
พ.ป.	๒๔	๕๐.๕๔	อาชีวศึกษาตอนปลาย	๕	๖.๑๘
ป.กศ.	๑๓	๑๘.๘๘	อาชีวศึกษาชั้นสูง	๑	๑.๒๓
ป.กศ. สูง	๒	๒.๕๐	วุฒิอื่น ๆ กือ ม. ๔	๑	๑.๒๓
ป.ม.	๐	๐.๐๐			
พ.ม.	๕	๑๓.๐๔			
กศ.ป.	๑	๑.๕๕			
รวม	๖๕	๑๐๐.๐๐	รวม	๘๑	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๓. จะเห็นว่า ผู้ที่มีวุฒิ พ.ป. มีมากที่สุด วุฒิ พ. กับ ป.กศ. นั้น มีจำนวนเท่า ๆ กัน คือร้อยละ ๑๘.๘๘ ส่วนวุฒิ ป.ม., ว., ป., และ กศ.ม. นั้นมีน้อยที่สุด คือมีเพียงอย่างละ ๑.๕๕ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น

สำหรับวุฒิสามัญนั้น ปรากฏว่าผู้ที่มีวุฒิ ม. ๓ กับ ม. ๖ มีจำนวนเกือบเท่า ๆ กัน ส่วนที่มีน้อยที่สุด คือวุฒิ ม. ๔, ม. ๕ อาชีวศึกษาตอนต้น และอาชีวศึกษาชั้นสูง ซึ่งมีเพียงอย่างละ ๑.๒๓ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น

การเปรียบเทียบวุฒิของครู

ครูมีวุฒิทางการศึกษากับครูที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว ปรากฏผลดังตาราง ๔. หน้า ๕๕

ตาราง ๔. แสดงการเปรียบเทียบจำนวนผู้วุฒิทางการศึกษากับผู้ที่ไม่วุฒิทางการศึกษาของครูในโรงเรียนชุมชนชนสิบแห่ง

วุฒิของครู	จำนวน	ร้อยละ
ผู้วุฒิทางการศึกษา	๖๙	๘๕.๑๘
ผู้ไม่วุฒิทางการศึกษา	๑๒	๑๔.๘๒
รวม	๘๑	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๔. จะเห็นว่า ผู้วุฒิทางการศึกษามีมากกว่าผู้ที่ไม่วุฒิทางการศึกษา เป็นอัตราส่วน ประมาณ ๓ : ๑ คือผู้ที่ไม่วุฒิทางการศึกษา มีเพียง ๑๔.๘๒ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น

การประชุมอบรมทางการศึกษา

การประชุมอบรมเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ครู ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น จึงออกแบบสอบถามเพื่อทราบว่าครูที่เคยเข้ารับการอบรม มีจำนวนมากน้อยเพียงไร ซึ่งปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง ๕. แสดงการแจกแจงการประชุมอบรมทางการศึกษาของครูในโรงเรียนชุมชนสิบแห่ง

การประชุมอบรมทางการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยเลย	๖	๓.๓๓
เคยเข้ารับการอบรมที่ทางอำเภอจัดขึ้น	๕๕	๓๐.๘๒

ตาราง ๕. (ต่อ)

การประชุมอบรมทางการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
เคยเข้ารับการอบรมที่ทางภาคจัดขึ้น	๔๒	๒๖.๕๖
เคยเข้ารับการอบรมที่ทางจังหวัดจัดขึ้น	๕๐	๓๑.๕๕
เคยเข้ารับการอบรมที่ทางส่วนกลางจัดขึ้น	๑๒	๗.๕๘
รวม	๑๐๔ *	๑๐๐.๐๐

* ให้ออกใบหลายคำตอบ

จากตาราง ๕. แสดงว่าผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมที่ทางอำเภอ และทางจังหวัดจัดขึ้นนั้นมีจำนวนเกือบเท่า ๆ กัน ถัดลงไปก็คือ เคยเข้ารับการอบรมที่ทางภาคจัดขึ้น ส่วนผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเลยนั้นมีน้อยที่สุด คือมีเพียงร้อยละ ๓.๓๗ เท่านั้น

เงินเดือนประจำของครู

รายได้ของครูมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก ถ้าหากครูมีรายได้เพียงพอในการครองชีพ ก็ย่อมจะมีกำลังใจในการทำงานได้มากขึ้น จึงได้ออกแบบสอบถามเพื่อทราบว่าครูมีอัตราเงินเดือนเท่าใด ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตาราง ๖. แสดงการแจกแจงอัตราเงินเดือนของครูในโรงเรียนชุมชนชนสิบแห่ง

อัตราเงินเดือน	จำนวน	ร้อยละ
๔๕๐ - ๕๗๕ บาท	๒	๒.๕๖
๖๐๐ - ๗๕๐ บาท	๔๘	๖๐.๕๕

ตาราง ๖. (ต่อ)

อัตราเงินเคียน	จำนวน	ร้อยละ
๔๐๐ - ๑๐๕๐ บาท	๒๒	๒๗.๑๖
๑๑๐๐ - ๑๖๐๐ บาท	๔	๕.๔๘
มากกว่า ๑๖๐๐ บาท	๐	๐.๐๐
รวม	๔๑	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๖. ชี้ให้เห็นว่า ผู้มีอัตราเงินเคียนระหว่าง ๒๐๐ - ๓๕๐ บาท มีมากที่สุด ถัดไปก็คือผู้มีอัตราเงินเคียนระหว่าง ๔๐๐ - ๑๐๕๐ บาท ส่วนผู้มีอัตราเงินเคียนระหว่าง ๕๕๐ - ๕๙๕ บาท มีจำนวนน้อยที่สุด สำหรับผู้มีอัตราเงินเคียนมากกว่า ๑๖๐๐ บาท ไม่มีเลย

รายได้พิเศษของครู

ถ้าหากครูมีรายได้พิเศษเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้ครูมีสภาพเศรษฐกิจดีขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้การปฏิบัติงานของครูได้ผลดีขึ้นด้วย จึงได้ออกแบบสอบถาม เพื่อทราบว่าครูมีรายได้พิเศษเดือนละเท่าใด ซึ่งปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตาราง ๗. แสดงการแจกแจงรายได้พิเศษต่อเดือนของครูในโรงเรียนชุมชนชนสิบแห่ง

รายได้พิเศษต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีเลย	๗๒	๕๐.๐๐
น้อยกว่า ๒๐๐ บาท	๖	๓.๕๐

ตาราง ๗. (ต่อ)

รายไคพิเศษต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
๒๐๐ - ๕๐๐ บาท	๒	๒.๕๐
เกิน ๕๐๐ บาท	๐	๐.๐๐
รวม	๘๐*	๑๐๐.๐๐

* ไม่ตอบหนึ่งคน

จากตาราง ๗. จะเห็นว่า ส่วนมากไม่มีรายไคพิเศษ จะมีอยู่บ้างก็เป็นส่วนน้อย คือ มีน้อยกว่า ๒๐๐ บาท มีจำนวนร้อยละ ๒.๕๐ และมีประมาณเดือนละ ๒๐๐ - ๕๐๐ บาท มีเพียงร้อยละ ๒.๕๐ เท่านั้น ซึ่งตรงกับผลการสำรวจภาวะความเป็นอยู่ของครูทั่วประเทศ ปรากฏว่า ร้อยละ ๘๐.๐๗ ตอบว่าไม่มีรายไคพิเศษเลย^๒

จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์

การบริหารงานที่ดี คือจัดให้ครูทำการสอนแต่พอเหมาะ ย่อมทำให้การปฏิบัติงานของครูมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น จึงได้ออกแบบสอบถามเพื่อทราบว่า ในหนึ่งสัปดาห์ครูทำการสอนมากน้อยเพียงไร ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตาราง ๘. (หน้า ๕๕)

^๒ การวิจัย, กอง, กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ผลการสำรวจภาวะความเป็นอยู่ของครูทั่วประเทศ การวิจัยทางการศึกษา เล่มที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๐๔ หน้า ๒๓.

ตาราง ๔. แสดงการแจกแจงจำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ของครูในโรงเรียนชุมชนสามแห่ง

จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีเลย	๐	๐.๐๐
๑ - ๔ ชั่วโมง	๐	๐.๐๐
๕ - ๑๒ ชั่วโมง	๓	๓.๘๐
๑๓ - ๑๗ ชั่วโมง	๒	๒.๕๓
๑๘ - ๒๒ ชั่วโมง	๒	๒.๕๓
มากกว่า ๒๒ ชั่วโมง	๗๒	๙๑.๑๔
รวม	๗๙*	๑๐๐.๐๐

* ไม่ทาบสองคน

จากตาราง ๔. แสดงว่า ส่วนมากสอนมากกว่า ๒๒ ชั่วโมงขึ้นไป จำนวนชั่วโมงที่สอนต่ำที่สุด คือประมาณสัปดาห์ละ ๑๓ - ๑๗ ชั่วโมง และ ๑๘ - ๒๒ ชั่วโมง ซึ่งมีเพียงอย่างละ ๒.๕๓ เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น

ความถนัดในการสอน

ครูแต่ละคนย่อมมีความสามารถหรือความถนัดในการสอนแต่ละวิชาไม่เหมือนกัน จึงได้ออกแบบสอบถามเพื่อทราบว่าครูมีความถนัดสอนในวิชาใดบ้าง ปรากฏผลดังตาราง ๕.
(หน้า ๖๐)

ตาราง ๕. แสดงการแจกแจงวิชาที่ถนัดสอนของครูในโรงเรียนชุมชนชนสิบแห่ง

วิชาที่ถนัดสอน	จำนวน	ร้อยละ
หมวดวิชาภาษาไทย	๒๑	๒๑.๕๕
หมวดวิชาภาษาอังกฤษ	๕	๑.๕๒
หมวดวิชาสังคมศึกษา	๔๔	๑๖.๕๓
หมวดวิชาคณิตศาสตร์	๕๕	๑๕.๕๐
หมวดวิชาวิทยาศาสตร์เบื้องต้น	๕๐	๑๖.๑๓
หมวดวิชาพลานามัย	๓๒	๑๑.๓๑
หมวดวิชาศิลปศึกษา	๒๔	๕.๔๕
หมวดวิชาหัตถศึกษา	๒๕	๘.๘๓
รวม	๒๔๓ *	๑๐๐.๐๐

* ให้อบรมได้หลายคำตอบ

จากตาราง ๕. จะเห็นว่าผู้ถนัดสอนหมวดวิชาภาษาไทยมากที่สุด ถัดลงไป ก็คือ
หมวดวิชาสังคมศึกษา และคณิตศาสตร์ตามลำดับ ส่วนวิชาภาษาอังกฤษมีผู้ถนัดสอนน้อยที่สุด

วิชาที่สอนในปัจจุบัน

ถ้าหากครูได้ทำการสอนตามวิชาที่ตนถนัดแล้วก็ย่อมจะทำให้การสอนได้ผลดี จึงออกแบบสอบถามเพื่อทราบว่าครูได้สอนวิชาตามที่ตนถนัดหรือไม่ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตาราง ๑๐. แสดงการแจกแจงวิชาที่สอนในปัจจุบันจำแนกตามความถนัดของครูโรงเรียน
ชุมนุมชนสิบแห่ง

วิชาที่สอนจำแนกตามความถนัด	จำนวน	ร้อยละ
เป็นวิชาที่ไม่ตรงตามความถนัดเลย	๐	๐.๐๐
เป็นวิชาที่ถนัดสอนทั้งหมด	๒๒	๒๓.๑๖
เป็นวิชาที่ถนัดและไม่ถนัดสอนปนกัน	๕๕	๕๖.๘๔
รวม	๗๗	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๐. แสดงว่า ผู้ที่ได้อสอนวิชาที่ตนถนัด และไม่ถนัดปนกัน มีจำนวนมากที่สุด สำหรับผู้ที่ได้อสอนวิชาที่ไม่ตรงตามถนัดเลยนั้นไม่มีเลย และผู้ที่ได้อสอนวิชาที่ตรงตามความถนัดทั้งหมดนั้น มีจำนวนน้อยคือ เพียงร้อยละ ๒๓.๑๖ เท่านั้น

ชั้นเรียนที่ทำการสอน

ในการพิจารณาผลการดำเนินงานของครู มีความจำเป็นต้องทราบระดับชั้นที่ครูทำการสอนด้วย จึงออกแบบสอบถาม เพื่อทราบว่าครูทำการสอนในระดับชั้นใด มีจำนวนมากน้อยเพียงไร ซึ่งปรากฏผลดังแสดงไว้ในตาราง ๑๑.

ตาราง ๑๑. แสดงการแจกแจงชั้นเรียนที่สอนของครูในโรงเรียนชุมชนชนสิบแห่ง

ชั้นเรียนที่สอน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับอนุบาลหรือเด็กเล็ก	๐	๐.๐๐
ประถมศึกษา ๑ - ๔	๒๔	๓๕.๐๑
ประถมศึกษา ๕ - ๗	๑๗	๒๐.๕๕
รวม	๔๑	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๑. จะเห็นว่า มีผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษา ๑ - ๔ มีจำนวนมากที่สุด ส่วนผู้สอนชั้นประถมศึกษา ๕ - ๗ มีน้อย คือมีเพียงร้อยละ ๒๐.๕๕ เท่านั้น และผู้สอนในระดับอนุบาลหรือเด็กเล็กนั้นไม่มีเลย

ความพอใจในระดับชั้นเรียนที่สอน

ถ้าหากครูได้ทำการสอนในระดับชั้นที่ตนพอใจ ก็จะทำให้การปฏิบัติงานได้ผลสมความมุ่งหมาย จึงออกแบบสอบถามเพื่อทราบว่า ครูมีความพอใจในระดับชั้นที่ทำการสอนหรือไม่ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตาราง ๑๒. แสดงการแจกแจงความพอใจในระดับชั้นที่สอนของครูในโรงเรียนชุมชนสิบแห่ง

ความพอใจในระดับชั้นที่สอน	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการเปลี่ยนไปสอนในชั้นที่ต่ำกว่า	๐	๐.๐๐
พอใจในระดับชั้นเรียนที่สอน	๕๖	๓๐.๐๐
ต้องการเปลี่ยนไปสอนในชั้นเรียนที่สูงขึ้น	๒๔	๓๐.๐๐
รวม	๘๐*	๑๐๐.๐๐

* ไม่ตอบหนึ่งคน

จากตาราง ๑๒. แสดงว่า ส่วนมากพอใจในระดับชั้นเรียนที่สอน มีผู้ต้องการสอน
ในชั้นที่สูงขึ้น จำนวนร้อยละ ๓๐.๐๐ ส่วนผู้ที่ต้องการสอนในชั้นเรียนที่ต่ำลงไปนั้นไม่มีเลย

จำนวนชั่วโมงที่ทำงานอื่นนอกจากการสอนต่อสัปดาห์

ครูโรงเรียนชุมชนชนอาจได้รับมอบหมายให้ทำงานอย่างอื่นนอกเหนือจากการสอนตาม
ปกติ เช่น งานธุรการ และการพัฒนาชุมชน เป็นต้น จึงออกแบบสอบถามเพื่อทราบว่า ครู
ทำงานอย่างอื่นนอกจากการสอนมีปริมาณมากน้อยเพียงไร ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตาราง ๑๓. แสดงการแจกแจงจำนวนชั่วโมงที่ทำงานธุรการ หรืองานอื่นนอกจากการสอน
ต่อสัปดาห์ของครูในโรงเรียนชุมชนสิบแห่ง

จำนวนชั่วโมงที่ทำงานอื่นนอกจากการสอน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีเลย	๓	๘.๖๘
๑ - ๕ ชั่วโมง	๓๓	๘๐.๓๕
๖ - ๑๐ ชั่วโมง	๒๓	๕๘.๘๐
๑๑ - ๑๕ ชั่วโมง	๑๒	๑๘.๘๑
๑๖ - ๒๐ ชั่วโมง	๑	๑.๒๓
เกิน ๒๐ ชั่วโมง	๕	๖.๑๗
รวม	๘๑	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๓. แสดงว่า ส่วนมากต้องทำงานธุรการหรืองานอื่นด้วย นอกเหนือ
จากการสอนตามปกติ ส่วนผู้ไม่ทำงานธุรการหรืองานอื่นเลยนั้นมีเพียง ๘.๖๘ เปอร์เซ็นต์
เท่านั้น สำหรับผู้ที่ทำงานธุรการหรืองานอื่นด้วยสัปดาห์ละ ๑ - ๕ ชั่วโมง มีมากที่สุด ถัดลง
ไปก็คือ ทำสัปดาห์ละ ๖ - ๑๐ ชั่วโมง ส่วนผู้ที่ทำงานธุรการหรืองานอื่น สัปดาห์ละ ๑๖ -
๒๐ ชั่วโมงมีน้อยที่สุด คือมีเพียงร้อยละ ๑.๒๓ เท่านั้น

ประสิทธิภาพในอาชีพครู

ครูที่มีประสิทธิภาพมาก ย่อมทำให้เกิดความรู้ความชำนาญมากขึ้น ซึ่งอาจเป็นทางหนึ่ง ที่ช่วยให้การดำเนินงานได้ผลดีขึ้น จึงออกแบบสอบถามเพื่อทราบว่า ครูมีประสิทธิกรณ์มาแล้ว เพียงไร ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง ๑๘. แสดงการแจกแจงประสิทธิภาพในอาชีพครูก่อนมาทำงานในโรงเรียนชุมชน ของครูโรงเรียนชุมชนสืบแห่ง

ประสิทธิภาพก่อนการทำงานในโรงเรียนชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยเป็นครูมาก่อน	๑๘	๑๗.๒๘
เป็นครูมาแล้ว ๑ - ๓ ปี	๑๐	๑๒.๓๕
เป็นครูมาแล้ว ๔ - ๖ ปี	๕	๑๑.๑๑
เป็นครูมาแล้ว ๗ - ๑๐ ปี	๑๕	๑๘.๕๒
เป็นครูมาแล้ว ๑๑ - ๑๕ ปี	๕	๖.๑๗
เป็นครูมาแล้วเกิน ๑๕ ปี	๒๘	๓๘.๕๗
รวม	๘๑	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๘. จะเห็นว่า ส่วนมากเคยเป็นครูมาแล้ว และเป็นมาแล้วเกิน ๑๕ ปี มีมากที่สุด สำหรับผู้ที่ไม่เคยเป็นครูมาเลยนั้น มีเพียง ๑๗.๒๘ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น

ที่อยู่ปัจจุบันของครู

ที่อยู่ของครูในปัจจุบันมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก เพราะถ้าหากว่า ครูพักอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันกับโรงเรียนที่ทำการสอนแล้ว ก็จะทำให้การปรับปรุงโรงเรียนและการพัฒนาชุมชนได้รับความสะดวกเป็นอย่างยิ่ง จึงออกแบบสอบถาม เพื่อทราบที่อยู่ปัจจุบันของครูซึ่งปรากฏผลดังตาราง ๑๙. (หน้า ๖๙)

ตาราง ๑๕. แสดงการแจกแจงที่อยู่ปัจจุบันของครูในโรงเรียนชุมชนสิบลีแห่ง

ที่อยู่ปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันกับโรงเรียนที่ทำการสอน	๓๕	๕๐.๖๕
อยู่ในหมู่บ้านอื่นต่างหาก	๓๘	๕๓.๓๕
รวม	๗๓ *	๑๐๐.๐๐

* ไม่ตอบจำนวนสี่คน

จากตาราง ๑๕. แสดงว่า ผู้พักอยู่ในหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่มีจำนวนสูงกว่าผู้พักอยู่ในหมู่บ้านอื่น แต่มีจำนวนต่างกันเพียงเล็กน้อย คือประมาณ ๐.๓๐ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น

จำนวนปีที่ทำงานอยู่ในโรงเรียนชุมชน

ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนชุมชนมานานย่อมมีความชำนาญในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี จึงออกแบบสอบถามเพื่อทราบว่า ครูใดทำงานในโรงเรียนชุมชนมาแล้วเป็นเวลานานเท่าไร ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตาราง ๑๖. แสดงการแจกแจงปีที่ทำงานของครูในโรงเรียนชุมชนสิบลีแห่ง นับเฉพาะเวลาที่ทำงานอยู่ในโรงเรียนแห่งนั้น ๆ

จำนวนปีที่ทำงานอยู่ในโรงเรียนชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๒ ปี	๒๐	๒๕.๐๐
๒ - ๔ ปี	๔๕	๕๖.๒๕
๔ - ๑๕ ปี	๕	๖.๒๕
เกินกว่า ๑๕ ปี	๑๐	๑๒.๕๐
รวม	๘๐ *	๑๐๐.๐๐

* ไม่ตอบหนึ่งคน

จากตาราง ๑๖. แสดงว่า ผู้มีจำนวนปีที่ทำงานอยู่ในโรงเรียนชุมชน ๒ - ๔ ปี มีมากที่สุด ถัดลงไปก็คือทำงานในโรงเรียนชุมชนน้อยกว่า ๒ ปี ส่วนผู้ที่ทำงานในโรงเรียนชุมชนมาแล้วเป็นเวลา ๕ - ๑๕ ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือ มีเพียงร้อยละ ๖.๒๕ เท่านั้น

ความตั้งใจในการทำงาน

ครูที่มีความตั้งใจในการทำงานย่อมทำให้การทำงานทุกอย่างสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงได้ออกแบบสอบถามเพื่อทราบว่าครูมีความตั้งใจในการทำงานมากน้อยเพียงไร ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง ๑๗. แสดงการแจกแจงความตั้งใจของครูในโรงเรียนชุมชนทั้งสิบแห่งที่จะทำงานต่อไปในโรงเรียนแห่งนั้น ๆ

ความถาวรของการทำงานในโรงเรียนชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
จะทำงานอยู่ที่แห่งนี้ชั่วคราว	๐	๐.๐๐
กำลังหาทางย้ายไปที่อื่น	๑๒	๑๕.๘๑
ตั้งใจจะทำงานอยู่จนกว่าจะถูกโยกย้าย	๕๖	๖๘.๑๕
ยังไม่ไ้คิดตัดสินใจ	๑๓	๑๖.๐๕
รวม	๘๑	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๑๗. จะเห็นว่า มีผู้ตั้งใจจะทำงานอยู่จนกว่าจะถูกโยกย้ายมีมากที่สุด ส่วนผู้ที่ยังไม่ได้ตัดสินใจ กับผู้ที่กำลังหาทางย้ายไปที่อื่น มีจำนวนเกือบเท่า ๆ กัน แต่ผู้ที่กำลังหาทางย้ายไปที่อื่นมีน้อยกว่า คือ มีเพียง ๑๕.๘๑ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ส่วนผู้ที่จะทำงานอยู่เป็นการชั่วคราวนั้น ไม่มีเลย

การรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้เขียนได้จัดทำแบบสอบถามที่ใช้ขึ้นเอง โดยอาศัยแนวทาง และเนื้อหาจากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องศึกษา ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็นสิบสองตอน (ดูแบบสอบถามในภาคผนวก) มีทั้งคำถามที่ต้องการข้อเท็จจริง และความคิดเห็น รวมรายละเอียด ๒๕๐ ข้อย่อย แบบสอบถามเหล่านี้ได้รับการแนะนำแก้ไขจากคณะกรรมการแล้ว จึงนำไปสำรวจ ข้อมูลและใช้วิธีการสอบถามดังนี้ คือ :-

๑. ชี้แจงเรื่องหมายคำขอบข้างหน้าข้อความที่ต้องการ
๒. เติมข้อความที่ต้องการลงในช่องว่างที่เว้นเอาไว้
๓. ชี้แจงเรื่องหมายคำขอบลงบนเส้นมาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ
๔. ตอบตามความรู้สึกโดยอิสระในช่องว่างที่เว้นเอาไว้

ผู้เขียนได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูน้อย และครูใหญ่โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐ ฉบับ เพื่อให้ตอบแบบสอบถาม โดยส่งและรับคืนผ่านทางสำนักงานผู้ตรวจการศึกษาศึกษา ๑๐

กำหนดการส่ง และรับแบบสอบถามคืนได้กระทำพร้อมกันทุกแห่งในเดือนพฤษภาคม ๒๕๐๗ และใช้เวลาผู้ตอบประมาณสองสัปดาห์

วิธีจัดการกับข้อมูล

ตรวจนับจำนวนแบบสอบถามที่ได้คืนมาทั้งหมด ๔๐ ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนทั้งหมดที่ส่งไป แล้วรวบรวมจำนวนค่าตอบแต่ละข้อเข้าด้วยกัน ส่วนข้อเท็จจริงและความคิดเห็นอื่น ๆ ซึ่งให้เขียนลงไปโดยอิสระนั้น ได้รวบรวมข้อที่เหมือนกันเข้าเป็นพวกเดียวกัน และแยกไว้เป็นรายโรงเรียน

ทำการทดสอบข้อมูล เพื่อหาว่าคำตอบที่ได้จากการสำรวจกับคำตอบที่คาดคะเนไว้ จะเป็นความแตกต่างที่มีนัยสำคัญหรือไม่ เพื่อให้มั่นใจว่า คำตอบที่ได้จากการสำรวจนี้ควรเชื่อถือได้ โดยใช้วิธี ไค - แสควร์ (χ^2) ตามวิธีของ แกเรตต์^๓ ทำการทดสอบตอนที่ ๓, ๔,

^๓ Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, pp. 253 - 255.

๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐ และถือเอาความมั่นใจในระดับตั้งแต่ ๕๕ เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป ($P < .05$) เป็นระดับที่มีนัยสำคัญในเชิงสถิติ

ส่วนข้ออื่น ๆ ที่ไม่ทำการทดสอบนั้น มีดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นข้อมูลแสดงความมุ่งหมายของโรงเรียน

ตอนที่ ๑๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรค

ตอนที่ ๑๒ เป็นข้อคิดเห็นของครู ที่ได้เขียนเพิ่มเติมอย่างอิสระ ซึ่งเป็นคำตอบอีกแบบหนึ่ง คือให้ตอบคำถามว่า ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเพิ่มเติม จึงไม่มีความจำเป็นต้องทำการทดสอบหาความแตกต่างของข้อมูลเหล่านี้

จัดทำตารางแสดงข้อมูลที่ได้อจากการสำรวจ แสดงค่าร้อยละ และค่า ไค - แสควร์ (χ^2) สำหรับกรณีที่ไมได้ทำการทดสอบหาความแตกต่างทางสถิติ ก็ได้แสดงค่าร้อยละไว้ทุกแห่ง สำหรับตอนที่ ๑๒ นั้น ได้รวบรวมข้อคิดเห็นของครูโรงเรียนชุมนุมชนไว้ต่างหาก โดยแยกเป็นรายโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์จากจำนวนเปอร์เซ็นต์ และค่าของ ไค - แสควร์ (χ^2) ค่าตอบใหม่ เปอร์เซ็นต์สูง และค่าของ ไค - แสควร์ มีนัยสำคัญทางสถิติ ย่อมเชื่อถือได้ว่าคำตอบนั้นอาจจะเป็นความเห็นของครูโรงเรียนชุมนุมชนทั้งหมดทุกโรงเรียน

การวิเคราะห์วิธีดำเนินการปรับปรุงโรงเรียนแต่ละโรงเรียนว่าสอดคล้องตามหลักการและแนวดำเนินการของโรงเรียนชุมนุมชนหรือไม่นั้น วิเคราะห์จากข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ ๔ และตอนที่ ๕ คือ การดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อประโยชน์แก่การศึกษาและชุมนุมชน

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนนั้น อาศัยการเปรียบเทียบจากคำตอบในแบบสอบถามตอนที่ ๓ คือ สภาพของโรงเรียนและชุมนุมชน ก่อนและหลังการดำเนินงานตามโครงการและวิเคราะห์จากข้อมูลตอนที่ ๕ ซึ่งแสดงผลของการพัฒนาชุมนุมชน ภายหลังจากเริ่มโครงการสองปี

ในการวิเคราะห์ปัญหาหรืออุปสรรคของโรงเรียนต่าง ๆ ว่ามีอะไรบ้าง และควรจะทำ
ดำเนินการแก้ไขอย่างไรนั้น วิเคราะห์จากข้อมูลตอนที่ ๑๑ แสดงปัญหาหรืออุปสรรค ตอนที่ ๑๒
แสดงข้อเท็จจริงและความเห็นอื่น ๆ ของครู อาจารย์หลักการและแนวดำเนินการของโรงเรียน
ชุมชนที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหานี้ เป็นหลักในการวิเคราะห์และเสนอแนะ และยัง
อาศัยข้อมูลจากแบบสอบถามคนอื่น ๆ นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วเป็นส่วนประกอบในการวิเคราะห์
อีกด้วย

ผลการค้นคว้า

คำชี้แจงเบื้องต้นในการแปลผล

การคิดค่าร้อยละของค่าไคสมทุกข้อย่อย จะคิดจากจำนวนเต็มของกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจได้ ซึ่งอาจจะคิดร้อยละเป็นรายโรงเรียน หรือคิดรวมทั้งทุกโรงเรียนก็ได้ แล้วแต่กรณี

การคิด ไค - แสควร์ * ถือเอาความมั่นใจในระดับตั้งแต่ ๕๕ เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป ($P < .05$) เป็นระดับที่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือถ้า $df = 3$ (degree of freedom = 3) ค่าไค - แสควร์ตั้งแต่ ๗.๘๒ ขึ้นไป ถ้า $df = 4$ ค่าไค - แสควร์ตั้งแต่ ๙.๔๘ ขึ้นไป และถ้า $df = 7$ ค่าไค - แสควร์ตั้งแต่ ๑๕.๐๗ ขึ้นไป มีนัยสำคัญทางสถิติ การตั้งสมมุติฐานไว้มีนัยสำคัญในการหาค่าไค - แสควร์ของค่าตอมนั้น ถ้าเป็นแบบสอบถามที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า ๕ ของ ไคคาคะเนไไว้ว่าจะมีความถี่เท่า ๆ กันทุกช่อง คือประมาณร้อยละ ๒๐.๒๕ ในแบบสอบถามที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า ๕ ของ ไคคาคะเนไไว้ว่าจะมีความถี่ประมาณร้อยละ ๑๖.๖ และแบบสอบถามที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า ๔ ของ คาคะเนไไว้ว่าจะมีความถี่ประมาณร้อยละ ๑๐.๑๒๕ ในการแปลผลครั้งนี้ ถ้าหากความถี่ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง แตกต่างจากความถี่ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญในเชิงสถิติแล้ว ถือว่าความถี่นั้น ๆ เป็นการแสดงความคิดเห็นของมวลประชากรที่มีต่อข้อถามเป็นที่เชื่อถือได้

การกล่าวถึงชื่อโรงเรียน จะใช้ชื่อดังต่อไปนี้ คือ

- โรงเรียน ก. แทนชื่อโรงเรียนบ้านลาด อำเภอถ้ำกึ่งทวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
- โรงเรียน ข. แทนชื่อโรงเรียนบ้านหนองคู อำเภอยะโสธร จังหวัดอุบลราชธานี
- โรงเรียน ค. แทนชื่อโรงเรียนบ้านหนองจิก อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัด

* อาศัยการางไค - แสควร์ของ Peatman, J. G., "Descriptive and Sampling Statistics," 1947. (อ้างอิงจาก) คุ้ม ทุมสาย, ม. ถ. สถิติศาสตร์และการวิจัย หน้า ๓๔๐.

มหาสารคาม

โรงเรียน ง. แทนชื่อโรงเรียนบ้านอำนาจ อำเภอบ้านฉาง จังหวัดชลบุรี

โรงเรียน จ. แทนชื่อโรงเรียนบ้านอาจสามารถ อำเภอเมืองนครพนม จังหวัด

นครพนม

โรงเรียน ฉ. แทนชื่อโรงเรียนบ้านแสนพัน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

โรงเรียน ช. แทนชื่อโรงเรียนบ้านยางกู่ อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดร้อยเอ็ด

โรงเรียน ซ. แทนชื่อโรงเรียนบ้านเปือย อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

โรงเรียน ฅ. แทนชื่อโรงเรียนบ้านคอนยูง อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

โรงเรียน ฌ. แทนชื่อโรงเรียนบ้านหนองบัวโพน อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอมูลและการแปลผล

ความมุ่งหมายของโรงเรียนชุมนุมชน

การศึกษาอันคว่าถึงวิธีการ และผลของการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมนุมชนนั้น ควรไต่ถามว่า โรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง ๑๐ แห่งนี้ มีความมุ่งหมายประการใด และความมุ่งหมายนั้น ปรากฏอยู่เป็นลายลักษณ์อักษร หรือเพียงมีการชี้แจงกันให้เป็นที่เข้าใจ หรือเข้าใจกันเองจากสิ่งปรากฏอยู่ในการปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้เห็นแนวทางการปฏิบัติงานของโรงเรียนได้ประการหนึ่ง ดังที่ โคท์^๒ ให้ความเห็นว่าการที่จะปฏิบัติงานในสถานการศึกษาให้โดยลดี ครูใหญ่และครูน้อยทุกคนจะต้องทราบความมุ่งหมายของโรงเรียนเสียก่อน และเป็นหน้าที่ที่ครูทุกคนจะต้องทำความเข้าใจกับความมุ่งหมายที่วางไว้นั้นด้วย

จึงได้ออกแบบสอบถาม เพื่อทราบข้อเท็จจริงดังกล่าวซึ่งปรากฏว่า ครูในโรงเรียนที่ปรับปรุงให้เป็นโรงเรียนชุมนุมชนตามโครงการที่กล่าวนี้ ให้คำตอบไม่ค่อยชัดแจ้ง เพราะครูแต่ละคนของโรงเรียนเดียวกัน ให้ความมุ่งหมายของโรงเรียนไปต่าง ๆ กัน แต่พอจะเห็นความมุ่งหมายของโรงเรียนชุมนุมชนทั้งสิบแห่ง จากขอมูลรวมของความมุ่งหมาย ที่ปรากฏอยู่ในการปฏิบัติดังนี้

^๒ Kyte, George L., The Principal at Work, pp. 1 - 32.

ตาราง ๑๘. แสดงความมุ่งหมายของโรงเรียนที่ปรากฏอยู่ในการปฏิบัติของโรงเรียนชุมชนสิบแห่ง แจกแจงด้วยค่าร้อยละ

ความมุ่งหมายที่ปรากฏอยู่ในการปฏิบัติของโรงเรียนชุมชน	โรงเรียน										รวม ร้อยละ	
	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.	ฉ.	ช.	ซ.	ด.	ฎ.		
๑. เพื่อปรับปรุงอาคารเรียน และอาคารประกอบให้ดีขึ้น	จำนวน	๖	๙	๕	๔	๑	๘	๔	๐	๖	๕	๕๔
ร้อยละ	๑๐๐.๐๐	๖๙.๒๓	๑๐๐.๐๐	๒๓.๕๓	๒๐.๐๐	๓๒.๓๓	๑๐๐.๐๐	๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๕๙.๒๖	
๒. เพื่อปรับปรุงบริเวณโรงเรียนให้สวยงาม	จำนวน	๖	๙	๕	๖	๒	๘	๐	๙	๖	๕	๕๖
ร้อยละ	๑๐๐	๖๙.๒๓	๑๐๐	๓๕.๒๙	๕๐.๐๐	๓๒.๓๓	๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๖๙.๑๓	
๓. เพื่อจัดโรงเรียนให้เป็นที่เรียบร้อย	จำนวน	๖	๘	๕	๖	๑	๘	๐	๐	๖	๕	๕๕
ร้อยละ	๑๐๐	๖๑.๕๔	๑๐๐	๓๕.๒๙	๒๐.๐๐	๓๒.๓๓	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๕๕.๕๕	
๔. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือในการปรับปรุงการศึกษา	จำนวน	๖	๗	๕	๔	๑	๘	๔	๐	๖	๕	๕๖
ร้อยละ	๑๐๐	๕๓.๘๕	๑๐๐	๒๓.๕๓	๒๐.๐๐	๓๒.๓๓	๑๐๐	๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๕๖.๓๙	

ตาราง ๑๔. (ต่อ)

ความมุ่งหมายที่ปรากฏอยู่ใน ในการปฏิบัติของโรงเรียน ชุมชน	โรงเรียน										รวม ร้อยละ	
	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.	ฉ.	ช.	ซ.	ด.	ด.		
๕. เพื่อยกระดับ ศีลธรรมและ วัฒนธรรมของ ประชาชน	จำนวน ร้อยละ	๖ ๑๐๐	๗ ๕๓.๕๕	๓ ๒๐.๐๐	๕ ๒๕.๕๑	๑ ๒๐.๐๐	๔ ๓๒.๓๓	๕ ๑๐๐	๐ ๐.๐๐	๖ ๑๐๐	๕ ๑๐๐	๕๕ ๕๕.๕๕
๖. เพื่อประสาน งานของหน่วย ราชการ และ องค์กร เอก ชน ในการ ปรับปรุงการ ศึกษาและทัช นาชุมชน	จำนวน ร้อยละ	๐ ๐.๐๐	๕ ๓๔.๖๖	๕ ๔๐.๐๐	๖ ๓๕.๒๕	๑ ๒๐.๐๐	๑๑ ๑๐๐	๕ ๑๐๐	๐ ๐.๐๐	๖ ๑๐๐	๕ ๑๐๐	๕๒ ๕๑.๕๕
๗. เพื่อจัดมูลสาร ศึกษาแก่ประ ชาชน	จำนวน ร้อยละ	๐ ๐.๐๐	๓ ๒๓.๐๘	๒ ๕๐.๐๐	๓ ๑๓.๖๕	๑ ๒๐.๐๐	๐ ๐.๐๐	๕ ๑๐๐	๐ ๐.๐๐	๑ ๑๖.๖๗	๐ ๐.๐๐	๑๕ ๑๓.๖๕
๘. เพื่อให้ครูและ ประชาชนได้มี โอกาสวาง แผนงานรวม กันในการปรับ ปรุงโรงเรียน และชุมชน	จำนวน ร้อยละ	๖ ๑๐๐	๔ ๒๑.๕๕	๕ ๑๐๐	๖ ๓๕.๒๕	๑ ๒๐.๐๐	๑๑ ๑๐๐	๕ ๑๐๐	๐ ๐.๐๐	๕ ๔๓.๓๓	๕ ๑๐๐	๕๑ ๒๒.๕๖

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

ความมุ่งหมายที่ปรากฏอยู่ใน ในการปฏิบัติของโรงเรียน ชุมชน	โรงเรียน										รวม ร้อยละ	
	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.	ฉ.	ช.	ซ.	ด.	ต.		
๕. เพื่อส่งเสริม กระบวนการ ชุมชน ใน การดำเนินงาน	จำนวน ร้อยละ	๕ ๘๓.๓๓	๕ ๓๘.๕๖	๕ ๑๐๐	๕ ๒๕.๕๑	๕ ๘๐.๐๐	๑๐ ๕๐.๕๐	๐ ๐.๐๐	๐ ๐.๐๐	๖ ๑๐๐	๐ ๐.๐๐	๕๐ ๕๕.๓๘
๑๐. เพื่อสร้างศูนย์ อุปกรณ์การ สอนในโรง- เรียน	จำนวน ร้อยละ	๖ ๑๐๐	๘ ๖๑.๕๕	๕ ๘๐.๐๐	๕ ๒๕.๕๑	๒ ๒๐.๐๐	๘ ๔๐.๐๐	๐ ๐.๐๐	๐ ๐.๐๐	๖ ๑๐๐	๕ ๑๐๐	๕๕ ๕๕.๓๒
๑๑. เพื่อสร้าง เครื่องมือวัด ผลการศึกษา	จำนวน ร้อยละ	๐ ๐.๐๐	๑๐ ๗๖.๕๖	๓ ๖๐.๐๐	๒ ๑๑.๗๖	๑ ๒๐.๐๐	๑ ๕.๐๕	๐ ๐.๐๐	๐ ๐.๐๐	๖ ๑๐๐	๐ ๐.๐๐	๒๓ ๒๕.๓๕
๑๒. เพื่อให้มีการ ให้การศึกษา แก่ครูประจำ การ	จำนวน ร้อยละ	๑ ๑๖.๖๖	๓ ๒๓.๐๘	๓ ๖๐.๐๐	๒ ๑๑.๗๖	๑ ๒๐.๐๐	๕ ๘๑.๘๒	๐ ๐.๐๐	๐ ๐.๐๐	๖ ๑๐๐	๐ ๐.๐๐	๒๕ ๓๐.๘๖

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

ความมุ่งหมายที่ปรากฏอยู่ใน ในการปฏิบัติของโรงเรียน ชุมชน	โรงเรียน										รวม ร้อยละ	
	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.	ฉ.	ช.	ซ.	ด.	ฎ.		
๑๓. เพื่อปรับปรุง หลักสูตรและ การสอนให้ สอดคล้องกับ ปัญหาและ ความต้องการ การของชุมชน	จำนวน	๐	๕	๓	๕	๑	๒	๐	๐	๖	๕	๓๑
ร้อยละ	๐.๐๐	๒๕.๒๓	๒๐.๐๐	๒๕.๕๑	๒๐.๐๐	๑๘.๑๘	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๓๘.๒๓	
๑๔. เพื่อให้มีการ แนะแนวการ ศึกษาและอา ชีพในชั้นประ ถมศึกษาตอน ปลาย	จำนวน	๐	๘	๑	๕	๑	๑๐	๐	๐	๖	๐	๓๑
ร้อยละ	๐.๐๐	๒๑.๕๘	๒๐.๐๐	๒๕.๕๑	๒๐.๐๐	๕๐.๕๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๐๐	๐.๐๐	๓๘.๒๓	
๑๕. เพื่อให้การ ศึกษาวิชา อาชีพแก่เด็ก และประชาชน	จำนวน	๖	๑๑	๕	๕	๑	๒	๕	๐	๖	๐	๓๘
ร้อยละ	๑๐๐	๘๕.๖๒	๘๐.๐๐	๒๓.๕๓	๒๐.๐๐	๑๘.๑๘	๑๐๐	๐.๐๐	๑๐๐	๐.๐๐	๕๖.๕๑	

จากตาราง ๑๘. แสดงให้เห็นว่า

๑. ความมุ่งหมายที่ปรากฏอยู่ในการปฏิบัติ ซึ่งได้คำร้อยละระหว่าง ๕๖.๓๕ ถึง ๖๕.๑๓ ถือว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง ได้แก่ความมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงบริเวณโรงเรียนให้สวยงาม เพื่อให้ครูและประชาชนมีโอกาสวางแผนงานร่วมกัน ในการปรับปรุงโรงเรียนและชุมนุมชน เพื่อปรับปรุงอาคารเรียนและอาคารประกอบให้ดีขึ้น และเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือในการปรับปรุงการศึกษา

๒. ความมุ่งหมายที่ได้คำร้อยละระหว่าง ๔๕.๓๔ ถึง ๕๕.๕๕ ถือว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ความมุ่งหมายเพื่อจัดโรงเรียน ให้เป็นตัวอย่างแก่ชุมนุมชน เพื่อยก ระดับศีลธรรมและวัฒนธรรมของประชาชน เพื่อสร้างศูนย์อุปกรณ์ในโรงเรียน เพื่อการประสานงาน ในการพัฒนาชุมนุมชน และเพื่อส่งเสริมกระบวนการหมู่พวกในการปฏิบัติงาน

๓. ความมุ่งหมายที่ปรากฏอยู่ในการปฏิบัติอื่น ๆ ซึ่งได้คำร้อยละระหว่าง ๑๗.๒๔ ถึง ๕๖.๕๑ ถือว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ความมุ่งหมายเพื่อให้การศึกษาวิชาอาชีพแก่เด็ก และประชาชน เพื่อการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ การศึกษาแก่ครูประจำการ เพื่อสร้างเครื่องมือวัดผลการศึกษา เพื่อการจัดมูลสารศึกษาแก่ ประชาชน เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการสอนให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมนุมชน

สภาพของโรงเรียนชุมนุมชน

ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทราบผลการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาล ให้เป็นโรงเรียน ชุมชนชนว่าได้ผลเพียงไรนั้น จำเป็นจะต้องทราบสภาพของโรงเรียนเสียก่อนว่า ก่อนการดำเนินการปรับปรุง มีสภาพเป็นเช่นไร และภายหลังการปรับปรุงมีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ซึ่ง โรงเรียนชุมนุมชนควรจะมีอาคารสถานที่ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์อย่างพร้อมมูล เพื่อความสะดวก ในการสอน และการจัดกิจกรรมบางอย่าง เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ชุมนุมชน

จึงได้ออกแบบสอบถาม เพื่อทราบสภาพของโรงเรียน และผลการปรับปรุงโรงเรียน ซึ่งได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า คำตอบของหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๕๑) ในมาตราส่วน ประมาณค่านั้นจะมีความถี่เท่า ๆ กันทุกข้อ ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตาราง ๑๕.

ตาราง ๑๘. แสดงสภาพของโรงเรียนชุมชนสิบแห่ง โดยจำแนกค่าร้อยละ และแสดงค่าของไค - แสควร์

สภาพโรงเรียนชุมชน	เดิมไม่มีปัจจุบัน ก็ยังไม่		เดิมไม่มีปัจจุบัน โรงเรียนได้จัด ขึ้นบ้างแล้ว		เดิมมีปัจจุบันมี เหมือนเดิมไม่ มีอะไรเปลี่ยนแปลง		เดิมมีปัจจุบันจัด ดีขึ้นกว่าเดิม		X ²	P
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	๑. รั้วโรงเรียน	๑	๑.๒๓	๒๐	๒๔.๖๙	๓	๓.๗๐	๕๗		
๒. การประดับและตกแต่ง โรงเรียน	๐	๐.๐๐	๑๗	๒๑.๒๕	๒	๒.๕๐	๖๑	๗๖.๒๕	๑๒๐.๗๐	P < .๐๐๑
๓. น้ำดื่มที่สะอาด (เช่นน้ำฝน หรือน้ำบาดาล หรือน้ำประ- ปา หรือน้ำอกลีกร ฯลฯ)	๒	๒.๕๔	๒๕	๓๑.๒๕	๗	๘.๘๗	๓๖	๔๖.๑๕	๓๕.๕๕	P < .๐๐๑
๔. น้ำใจที่สะอาด	๑๒	๑๕.๓๘	๓๑	๓๘.๒๕	๖	๗.๕๐	๓๒	๓๙.๕๑	๒๒.๑๖	P < .๐๐๑
๕. บ่อน้ำ	๑๐	๑๒.๓๘	๓๗	๔๕.๖๒	๖	๗.๕๐	๒๘	๓๕.๕๑	๓๒.๒๘	P < .๐๐๑
๖. ทัั้งสี่สวาระชาย	๒	๒.๕๔	๓๕	๔๓.๗๕	๕	๖.๒๕	๓๕	๔๓.๗๕	๕๕.๕๕	P < .๐๐๑
๗. ทัั้งสี่สวาระหญิง	๒	๒.๕๔	๓๕	๔๓.๗๕	๖	๗.๕๐	๒๖	๓๒.๕๐	๕๑.๑๕	P < .๐๐๑
๘. ส่วนซึ่มนักเรียนชาย	๑๐	๑๒.๕๐	๓๐	๓๗.๕๐	๑๒	๑๕.๐๐	๒๘	๓๕.๐๐	๑๖.๕๐	P < .๐๐๑
๙. ส่วนซึ่มนักเรียนหญิง	๑๕	๑๘.๗๕	๒๕	๓๑.๒๕	๑๒	๑๕.๐๐	๒๖	๓๒.๕๐	๗.๓๒	P > .๐๕
๑๐. ส่วนหลุมนักเรียนชาย	๕	๖.๒๕	๕	๖.๒๕	๒	๒.๕๐	๒๑	๒๖.๒๕	๖๕.๓๗	P < .๐๐๑
๑๑. ส่วนหลุมนักเรียนหญิง	๕	๖.๒๕	๖	๗.๕๐	๒	๒.๕๐	๒๖	๓๒.๕๐	๕๕.๐๕	P < .๐๐๑
๑๒. โรงอาหาร	๑๕	๑๘.๗๕	๓๓	๔๑.๒๕	๕	๖.๒๕	๒๑	๒๖.๒๕	๒๐.๒๖	P < .๐๐๑
๑๓. อาคารการเรือน	๕	๖.๒๕	๑๐	๑๒.๕๐	๒	๒.๕๐	๑๕	๑๘.๗๕	๕๗.๓๖	P < .๐๐๑
๑๔. โรงฝึกงาน	๓	๓.๗๕	๑๒	๑๕.๐๐	๑๑	๑๓.๗๕	๒๑	๒๖.๒๕	๑๗.๕๐	P < .๐๐๑

ตาราง ๑๕. (ต่อ)

สถานโรงเรียนชุมชน	เดิมไม่มีปัจจุบัน ก็ยังไม่มี		เดิมไม่มีปัจจุบัน โรงเรียนได้จัด ขึ้นบ้างแล้ว		เดิมมีปัจจุบันมี เหมือนกันเดิมไม่ มีอะไรเปลี่ยนแปลง		เดิมมีปัจจุบันจัด ดีขึ้นกว่าเดิม		X ²	P
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
๑๕. เรือนเพาะชำ	๕	๑๑.๓๕	๕	๕๘.๘๓	๐	๐.๐๐	๒๕	๓๐.๓๘	๒๑.๖๒	P < .๐๐๑
๑๖. คอกสัตว์ตัวต่าง	๓๘	๕๓.๕๐	๑๖	๒๐.๐๐	๑	๑.๒๕	๒๕	๓๑.๒๕	๓๖.๓๐	P < .๐๐๑
๑๗. สวนครัว	๑๐	๑๒.๕๕	๒๕	๓๓.๖๖	๕	๖.๕๕	๓๓	๔๒.๘๖	๒๕.๕๕	P < .๐๐๑
๑๘. สวนผลไม้	๓๗	๕๖.๘๓	๑๓	๑๖.๕๕	๓	๓.๘๐	๒๖	๓๒.๕๑	๓๓.๓๕	P < .๐๐๑
๑๙. ไม้ยืนต้นในบริเวณ	๐	๐.๐๐	๑๕	๑๘.๕๕	๑๕	๒๕.๐๕	๕๕	๕๖.๕๖	๕๓.๓๖	P < .๐๐๑
๒๐. สวนดอกไม้	๒	๒.๕๕	๑๓	๒๓.๒๕	๒	๒.๕๕	๕๒	๖๕.๑๕	๕๑.๘๑	P < .๐๐๑
๒๑. ไร้ทดลอง (ปลูกปอ แดงโม ดาลา)	๓๓	๕๕.๒๐	๑๘	๒๕.๖๖	๑	๑.๓๓	๒๑	๒๕.๓๓	๒๕.๘๕	P < .๐๐๑
๒๒. บ่อเลี้ยงปลา	๕๒	๕๕.๒๕	๑๓	๑๘.๕๕	๑	๑.๓๓	๕	๕.๓๓	๕๕.๑๕	P < .๐๐๑
๒๓. สนามกีฬา (สนามฟุตบอล บาสเกตบอล และมีกกาย- บริหาร)	๐	๐.๐๐	๒๒	๒๓.๕๐	๑๕	๑๘.๓๕	๕๓	๕๓.๓๕	๓๕.๕๐	P < .๐๐๑
๒๔. สนามเล่นของเด็ก	๑๕	๒๓.๕๕	๑๖	๒๐.๐๐	๑๓	๑๖.๒๕	๓๒	๕๐.๐๐	๑๐.๕๐	P < .๐๐๑ > .๐๕
๒๕. ม้านั่งเล่นตามสนามและ บริเวณโรงเรียน	๓๘	๕๖.๕๑	๒๖	๓๒.๑๐	๒	๒.๕๐	๑๕	๑๘.๕๑	๓๕.๒๕	< .๐๐๑
๒๖. เครื่องอุปโภคบริโภคกีฬา	๒	๒.๕๕	๕	๕.๘๕	๓	๕.๒๕	๓๐	๓๓.๐๕	๕๓.๕๕	P < .๐๐๑

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

สภาพโรงเรียนชุมชน	เดิมไม่มีปัจจุบันก็ยังมี		เดิมไม่มีปัจจุบันโรงเรียนได้จัดขึ้นบ้างแล้ว		เดิมมีปัจจุบันเหมือนเดิมไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง		เดิมมีปัจจุบันจัดดีขึ้นกว่าเดิม		X ²	P
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	๒๗. เครื่องอุปโภคบริโภค	๒๒	๒๗.๕๐	๓๑	๓๘.๗๕	๓	๓.๗๕	๒๔		
๒๘. ป้ายนิเทศและข่าวสารประจำวัน	๐	๐.๐๐	๕๖	๕๖.๗๕	๓	๓.๗๕	๓๖	๓๖.๕๐	๓๕.๓๘	P < .๐๐๑
๒๙. ป้ายสถิติจำนวนครูและนักเรียน	๐	๐.๐๐	๕	๑๑.๑๑	๖	๗.๕๑	๒๖	๘๑.๓๘	๑๕๐.๒๕	P < .๐๐๑
๓๐. ป้ายแผนงานของโรงเรียน	๓	๓.๕๐	๓๑	๓๘.๒๕	๓	๓.๗๕	๕๐	๕๑.๕๐	๕๓.๓๐	P < .๐๐๑
๓๑. ป้ายสถิติกิจกรรมในชุมชน	๒๘	๓๕.๕๐	๑๔	๑๗.๕๐	๑๐	๑๒.๕๐	๒๖	๓๓.๓๓	๑๒.๐๖	P > .๐๐๑ P < .๐๕
๓๒. แผนผังของโรงเรียนและชุมชน	๖	๗.๕๐	๓๐	๓๗.๕๐	๑๑	๑๓.๗๕	๓๖	๔๕.๒๕	๒๖.๕๕	P < .๐๐๑
๓๓. การรักษาความสะอาดและตกแต่งห้องเรียน	๐	๐.๐๐	๑๐	๑๒.๕๐	๓	๓.๗๕	๒๖	๓๓.๓๓	๑๕๓.๕๕	P < .๐๐๑
๓๔. มุมวิชาตามหมวดวิชาต่าง ๆ ในห้องเรียน	๑๕	๑๘.๗๕	๒๕	๓๑.๒๕	๕	๖.๒๕	๒๕	๓๑.๒๕	๑๐.๕๐	P < .๐๕ P > .๐๐๑
๓๕. ห้องสมุด	๑๗	๒๑.๒๕	๒๘	๓๕.๐๐	๓	๓.๗๕	๒๘	๓๕.๐๐	๒๓.๒๐	P < .๐๐๑
๓๖. ห้องแนะแนว	๒๕	๓๑.๒๕	๕	๖.๒๕	๓	๓.๗๕	๕	๖.๒๕	๑๕๕.๕๕	P < .๐๐๑
๓๗. ห้องพยาบาล	๑๕	๑๘.๗๕	๑๖	๒๐.๐๐	๑๓	๑๖.๒๕	๓๖	๔๕.๐๐	๑๐.๕๐	P > .๐๑ P < .๐๕

ตาราง ๑๕. (ต่อ)

สภาพโรงเรียนชุมชน	เค็มไม่มีปัจจุบัน ก็ยังไม่		เค็มไม่มีปัจจุบัน โรงเรียนได้จัด เข้ามาแล้ว		เค็มมีปัจจุบันมี เหมือนเค็มไม่ มีอะไรเปลี่ยนแปลง		เค็มมีปัจจุบันจัด ดีขึ้นกว่าเค็ม		X ²	P
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
๓๘. หองครูใหญ่	๓	๓.๕๕	๘	๑๐.๕๓	๕	๕.๒๖	๖๑	๘๐.๖๖	๑๒๕.๕๖	P < .๐๐๑
๓๙. บ้านพักครูน้อย	๓๐	๓๘.๕๖	๑๓	๑๖.๖๗	๑๐	๑๒.๘๒	๒๕	๓๒.๐๕	๑๕.๐๐	P > .๐๐๑ < .๐๑
๔๐. บ้านพักครูใหญ่	๕๓	๗๒.๖๐	๐	๐.๐๐	๓	๔.๑๑	๑๗	๒๓.๒๕	๕๓.๓๐	P < .๐๐๑
๔๑. บ้านถาวร	๒๘	๓๘.๓๖	๒๖	๓๕.๖๒	๗	๙.๕๕	๑๒	๑๖.๕๓	๑๗.๓๖	P < .๐๐๑
รวม	๓๘๕	๒๕.๕๗	๘๕๓	๒๘.๑๑	๒๕๐	๗.๕๖	๑๒๗๐	๓๙.๘๐	-	-

จากตาราง ๑๕. แสดงว่าข้อมูลที่สำรวจได้ แตกต่างจากสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ เกือบทั้งหมด (นอกจากข้อ ๕. และ ข้อ ๒๔.) ซึ่งอาจแปลได้ว่า ความคิดเห็นของมวลประชากรที่มีต่อหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๔, ๑๐ - ๒๓ และ ๒๕ - ๔๑) ในตาราง มีนัยสำคัญในเชิงสถิติ

ส่วนข้อ ๕. นั้น P มีค่ามากกว่า .๐๕ ซึ่งอาจแปลได้ว่า ความคิดเห็นของมวลประชากรที่มีต่อคำถามข้อนี้ ไม่มีนัยสำคัญในเชิงสถิติ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑. สภาพของโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบค่าร้อยละในแถวสุดท้ายของตารางแล้ว ส่วนมากลงความเห็นว่า สิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียนนั้น มีมาแต่เค็ม และปัจจุบัน ได้จัดให้ดีขึ้นกว่าเค็ม คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๘๐ ความเห็นถัดไปก็คือ สิ่งใดที่โรงเรียนยังไม่มี ปัจจุบันได้จัดขึ้นบ้างแล้ว คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑๑ และมีบางอย่างซึ่งเค็มไม่มี ในปัจจุบันก็ยังไม่ คิดเป็นร้อยละ

๒๔.๕๗ (ดูรายละเอียดในข้อ ๔) ส่วนความเห็นที่ว่า เติมมี ปัจจุบันมีเหมือนเดิม ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงนั้น มีจำนวนน้อยที่สุด คือได้ค่าธรรมเนียมเพียง ๗.๕๒ เท่านั้น

๒. สิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียนซึ่งมีอยู่ก่อนแล้ว แต่ในปัจจุบันได้จัดให้ดีขึ้นกว่าเดิม และได้ค่าธรรมเนียม ระหว่าง ๗๐.๗๗ ถึง ๔๓.๕๔ ซึ่งถือว่าได้ค่าธรรมเนียมอยู่ในระดับสูง ได้แก่ป้ายสถิติจำนวนครูและนักเรียน ห้องครูใหญ่ รั้วโรงเรียน การประดับและตกแต่งโรงเรียน การรักษาความสะอาดและตกแต่งห้องเรียน ถัดไปก็คือ ได้ค่าธรรมเนียมระหว่าง ๒๖.๑๕ ถึง ๒๔.๑๕ ซึ่งถือว่าได้ค่าธรรมเนียมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ป้ายแผนงานของโรงเรียน สนามกีฬา น้ำดื่มที่สะอาด สวนดอกไม้ และไม้ยืนต้นในบริเวณ นอกจากนี้ ได้ค่าธรรมเนียมระหว่าง ๓๕.๕๐ ถึง ๔๔.๓๐ ซึ่งถือว่า ได้ค่าธรรมเนียมอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ที่ปัสสาวะชาย สนามเด็กเล่น น้ำใช้ที่สะอาด สวนครัว แผนผังของโรงเรียนและชุมนุมชน

๓. สิ่งที่โรงเรียนยังไม่มี แต่ในปัจจุบันได้จัดทำขึ้นบ้างแล้ว และได้ค่าธรรมเนียมระหว่าง ๕๑.๔๕ ถึง ๕๔.๒๓ ซึ่งถือว่าได้ค่าธรรมเนียมอยู่ในระดับสูง ได้แก่ เรือนเพาะชำ ป้ายนิเทศ และข่าวสารประจำวัน เครื่องอุปกรณ์กีฬา ถัดไปก็คือ ได้ค่าธรรมเนียมระหว่าง ๒๖.๓๑ ถึง ๕๐.๖๕ ซึ่งถือว่าได้ค่าธรรมเนียมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ที่ปัสสาวะหญิง บ่อน้ำ และโรงอาหาร นอกจากนี้ได้ค่าธรรมเนียมระหว่าง ๓๕.๔๐ ถึง ๓๔.๗๕ ซึ่งถือว่าได้ค่าธรรมเนียมอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ เครื่องอุปกรณ์การสอน ส่วนซิมนักเรียนชาย และการจัดมุมวิชาตามหมวดต่าง ๆ ในห้องเรียน เป็นต้น

๔. สิ่งที่โรงเรียนยังไม่มี และในปัจจุบันก็ยังมีไม่ได้ค่าธรรมเนียมระหว่าง ๕๕.๗๔ ถึง ๔๔.๒๒ ซึ่งถือว่าได้ค่าธรรมเนียมอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ห้องแนะแนว บ้านพักครูใหญ่ บ่อเลี้ยงปลา และอาคารการเรือน ถัดไปก็คือได้ค่าธรรมเนียมระหว่าง ๒๖.๔๓ ถึง ๒๑.๔๗ ซึ่งถือว่าได้ค่าธรรมเนียมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ส่วนหลุมนักเรียนชายหญิง ม้านั่งเล่นตามสนามในบริเวณโรงเรียน สวนผลไม้ และคอกสัตว์ตัวอย่าง นอกจากนี้ได้ค่าธรรมเนียมระหว่าง ๓๕.๕๐ ถึง ๔๕.๒๐ ซึ่งถือว่าได้ค่าธรรมเนียมอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ โรงฝึกงาน ไร้ทดลอง บ้านพักครูน้อย บ้านพักภารโรง และป้ายสถิติกิจกรรมในชุมนุมชน

สภาพของชุมชน

ชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนชุมชนทุกโรงเรียนจะต้องเอาใจใส่ช่วยเหลือนักพัฒนาการให้เจริญขึ้น ดังนั้นจึงได้ออกแบบสอบถาม เพื่อทราบสภาพเดิมของชุมชนว่ามีสภาพอย่างไร และภายหลังจากดำเนินงานปรับปรุงตามโครงการแล้ว ชุมชนเหล่านั้นได้รับการปรับปรุงไปแล้วเพียงไร และได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า คำตอบของหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๓๒) ในมาตราส่วนประมาณค่า นั้นจะมีความถี่เท่า ๆ กันทุกข้อของปรากฏผลทั้งแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒๐. แสดงสภาพของชุมชนสิบแห่ง โดยจำแนกตัวร้อยละ และแสดงค่าของ โค - แสควร์

สภาพของชุมชน	เดิมไม่มีปัจจุบันก็ยังมีไม่มี		เดิมไม่มีปัจจุบันโรงเรียนได้จัดขึ้นบ้างแล้ว		เดิมมีปัจจุบันมีเหมือนเดิมไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง		เดิมมีปัจจุบันจัดดีขึ้นกว่าเดิม		X ²	P
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
	๑. รั้วบ้าน	๐	๐.๐๐	๓๘	๕๑.๕๘	๒	๒.๕๓	๕๕		
๒. ชุมประตู่	๒๓	๒๙.๕๕	๕๖	๕๘.๕๓	๒	๒.๕๖	๓	๔.๕๓	๒๐.๓๖	P < .๐๐๑
๓. ป้ายชื่อบ้าน	๒๓	๒๙.๕๕	๕๓	๖๐.๒๖	๒	๒.๕๖	๒	๓.๖๕	๒๕.๕๓	P < .๐๐๑
๔. การตกแต่งและรักษาความสะอาดบริเวณบ้าน	๑	๑.๒๓	๒๐	๒๕.๖๕	๒	๒.๕๓	๕๕	๕๑.๖๕	๑๐๕.๕๕	P < .๐๐๑
๕. สวนดอกไม้	๒๔	๒๙.๖๓	๕๐	๕๕.๓๘	๒	๒.๕๓	๑๕	๑๘.๕๖	๓๘.๐๐	P < .๐๐๑
๖. สวนครัว	๑	๑.๒๓	๑๒	๑๕.๑๕	๕	๖.๓๕	๕๓	๕๖.๑๕	๕๓.๓๕	P < .๐๐๑
๗. กอกสัตว์เลี้ยง (หมู เป็ด ไก่ โค กระบือ ฯลฯ)	๑	๑.๒๘	๑๓	๒๑.๕๕	๒๕	๓๓.๑๕	๓๑	๓๙.๑๕	๒๙.๒๘	P < .๐๐๑

ตาราง ๒๐. (ต่อ)

สภาพของชุมชน	เคมไม่มีปัจจุบัน ก็ยังมี		เคมไม่มีปัจจุบัน โรงเรียนไค้จัก ขึ้นบ้างแล้ว		เคมมีปัจจุบัน เหมือนเคมไม่ มีอะไรเปลี่ยน		เคมมีปัจจุบันจัก ดีขึ้นกว่าเคม		X ²	P
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
๘. สวนผลไม้	๑๕	๑๕.๕๘	๑๕	๑๕.๕๘	๒๕	๓๒.๕๓	๒๒	๒๘.๕๓	๕.๐๘	p > .๐๕
๙. บ่อเลี้ยงปลา	๒๕	๓๓.๒๒	๒๗	๓๕.๐๖	๑๑	๑๔.๒๕	๑๐	๑๒.๕๓	๑๖.๒๒	P > .๐๐๑ P < .๐๕
๑๐. การปลูกพืชไร (เช่น ปอ แดงโม ฯลฯ)	๐	๐.๐๐	๒๓	๒๘.๕๐	๑๐	๑๒.๕๓	๕๘	๗๕.๒๒	๒๕.๐๕	p < .๐๐๑
๑๑. สวมหมวก	๒	๒.๖๓	๕๖	๗๒.๖๘	๓	๓.๕๕	๑๕	๑๙.๑๗	๑๐๑.๕๓	P < .๐๐๑
๑๒. สวมถุงมือ	๒๑	๒๗.๐๐	๓๕	๔๕.๐๐	๕	๕.๖๓	๑๑	๑๔.๒๕	๓๗.๑๘	P < .๐๐๑
๑๓. ถึงขยะมูลฝอย	๕๓	๖๙.๐๕	๒๕	๓๑.๑๗	๑	๑.๒๖	๕	๖.๕๕	๒๕.๓๗	P < .๐๐๑
๑๔. หลุมมูลฝอย	๓๒	๔๒.๑๑	๓๕	๔๕.๐๐	๑	๑.๒๖	๖	๗.๕๘	๕๕.๒๒	P < .๐๐๑
๑๕. หลุมปุ๋ยหมัก	๕๓	๕๙.๓๕	๒๒	๒๘.๓๓	๕	๕.๖๓	๖	๗.๕๘	๕๒.๕๕	P < .๐๐๑
๑๖. บ่อน้ำดื่ม	๑	๑.๒๕	๑๐	๑๒.๕๐	๑๐	๑๒.๕๐	๕๕	๗๑.๓๕	๑๐๕.๑๐	P < .๐๐๑
๑๗. บ่อน้ำใส	๐	๐.๐๐	๘	๑๐.๒๖	๑๐	๑๒.๕๐	๖๐	๗๖.๒๔	๑๑๕.๐๓	P < .๐๐๑
๑๘. การตกแต่งและรักษาความ สะอาดบนบ้าน	๐	๐.๐๐	๑๕	๑๙.๓๖	๕	๕.๖๓	๕๓	๖๙.๐๑	๕๕.๕๕	P < .๐๐๑
๑๙. มานประศูหรือมูดี	๓๑	๔๑.๓๓	๓๗	๔๕.๓๓	๓	๓.๕๕	๕	๕.๖๓	๕๐.๕๒	P < .๐๐๑
๒๐. มานหน้าทาง	๒๒	๒๘.๕๓	๕๐	๕๑.๕๕	๓	๓.๕๕	๑๒	๑๕.๕๘	๓๕.๕๕	P < .๐๐๑
๒๑. การรักษาความสะอาดครัว และที่เพน้าทิ้ง	๑๑	๑๔.๑๐	๕๖	๕๓.๕๕	๕	๕.๖๓	๒๑	๒๖.๕๒	๕๖.๑๑	P < .๐๐๑

ตาราง ๒๐. (ต่อ)

สภาพของชุมชน	เดิมไม่มีปัจจุบัน ก็ยังมี		เดิมไม่มีปัจจุบัน โรงเรียนได้จัด ขึ้นบ้างแล้ว		เดิมมีปัจจุบันมี เหมือนเดิมไม่ มีอะไรเปลี่ยนแปลง		เดิมมีปัจจุบันจัด ดีขึ้นกว่าเดิม		X ²	P
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
๒๒. ทางระบายน้ำ	๑๑	๑๓.๕๒	๔๔	๕๕.๓๐	๓	๓.๘๐	๒๑	๒๖.๕๔	๓๔.๒๑	p < .๐๐๑
๒๓. ถนนถาวรในชุมชน (ลง หินลูกรัง)	๓๒	๔๐.๕๑	๒๒	๒๗.๕๑	๔	๕.๐๖	๑๓	๒๑.๕๒	๒๒.๓๑	p < .๐๐๑
๒๔. ตลาดหรือร้านค้าในชุมชน	๓๐	๓๘.๑๖	๒๑	๒๖.๕๒	๖	๗.๕๐	๒๑	๒๖.๕๒	๑๕.๒๔	p > .๐๐๑ < .๐๑
๒๕. การอุตสาหกรรมใน ครอบครัว	๓	๖.๑๒	๑๓	๑๖.๖๕	๒๓	๒๖.๕๔	๖	๑๒.๒๕	๒๑.๓๐	p < .๐๐๑
๒๖. หองสมุดประชาชนหรือศูนย์ ข่าวสาร	๕๓	๖๗.๐๕	๑๖	๒๐.๒๕	๔	๕.๐๖	๖	๗.๕๐	๓๕.๑๕	p < .๐๐๑
๒๗. ศาลาประชาคม	๕๒	๖๕.๐๐	๕	๖.๒๕	๒	๒.๕๐	๑๓	๒๑.๒๕	๓๓.๕๐	p < .๐๐๑
๒๘. วัด	๓	๓.๗๕	๘	๑๐.๐๐	๓	๓.๗๕	๒๖	๓๒.๕๐	๑๕๑.๕๐	p < .๐๐๑
๒๙. สุขศาลา	๕๖	๗๑.๓๘	๔	๕.๐๕	๓	๓.๗๕	๕	๖.๒๕	๑๐๘.๑๑	p < .๐๐๑
๓๐. การไปรษณีย์ และสื่อสาร	๔๕	๕๕.๖๑	๑๓	๑๖.๒๕	๑	๑.๒๕	๑๓	๑๖.๒๕	๕๕.๓๓	p < .๐๐๑
๓๑. สวนสาธารณะในชุมชน	๖๕	๘๕.๕๓	๗	๘.๗๕	๒	๒.๕๐	๒	๒.๕๐	๑๕๕.๓๓	p < .๐๐๑
๓๒. อ่างเก็บน้ำ	๔๑	๕๕.๔๑	๗	๘.๗๕	๖	๗.๕๐	๒๐	๒๕.๐๐	๓๐.๐๘	p < .๐๐๑
รวม	๓๑๘	๒๕.๓๑	๓๘๓	๓๒.๑๐	๑๕๘	๑๓.๐๘	๓๕๘	๓๐.๕๑	-	-

ตาราง ๒๐. แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่สำรวจได้ แยกต่างจากสมมุติฐานที่ตั้งไว้มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ เกือบทั้งหมด (นอกจากข้อ ๘) ซึ่งอาจแปลได้ว่าความคิดเห็นของมวลประชากร ที่มีต่อหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๗ และ ๙ - ๓๒) ในตารางมีนัยสำคัญในเชิงสถิติ

ส่วนข้อ ๘ นั้น มีค่า p มีค่ามากกว่า .๐๕ ซึ่งอาจแปลได้ว่า ความคิดเห็นของมวลประชากรที่มีต่อคำถามข้อนี้ ไม่มีนัยสำคัญในเชิงสถิติ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑. สภาพของชุมชน เมื่อเปรียบเทียบค่าร้อยละในแถวสุดท้ายของตารางแล้ว ส่วนมากลงความเห็นว่า สิ่งต่าง ๆ ในชุมชนนั้นเดิมไม่มี แต่ในปัจจุบันได้จัดทำขึ้นบ้างแล้ว คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑๐ ความเห็นถัดไปก็คือ เดิมมีปัจจุบันจัดดีขึ้นกว่าเดิม คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๕๑ และบางอย่างเดิมไม่มีปัจจุบันก็ยังไม่มี คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๑ ส่วนความเห็นที่ว่า เดิมมีปัจจุบันมีเหมือนเดิม ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงนั้น มีจำนวนน้อยที่สุด คือได้ร้อยละเพียง ๘.๐๘ เท่านั้น

๒. สิ่งต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งเดิมไม่มี แต่ในปัจจุบันได้จัดทำขึ้นบ้างแล้ว และได้การยัดระหว่าง ๕๕.๓๐ ถึง ๗๓.๖๘ ซึ่งถือว่าได้การยัดอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ส่วนเพิ่มป้ายชื่อนาน ชุมประศู และทางระบายน้ำ ถัดไปก็คือ ได้การยัดระหว่าง ๕๕.๓๘ ถึง ๕๓.๘๕ ซึ่งถือว่าได้การยัดอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การรักษาความสะอาดครัวและที่หน้าห้อง มานหนาตา และสวนดอกไม้ นอกจากนั้นได้การยัดระหว่าง ๕๙.๓๓ ถึง ๕๒.๐๐ ซึ่งถือว่า ได้การยัดอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ล้อมหลุม หลุมมูลฝอย และมานประศูหรือมูดี

๓. สิ่งที่มีอยู่ก่อนแล้วในชุมชน แต่ได้จัดทำให้ดีขึ้นกว่าเดิม และได้การยัดระหว่าง ๗๓.๗๕ ถึง ๘๒.๕๐ ซึ่งถือว่าได้การยัดอยู่ในระดับสูง ก็คือ วัด และบ่อน้ำกินน้ำใช้ ถัดไปก็คือน ได้การยัดระหว่าง ๗๑.๖๑ ถึง ๗๔.๖๕ ซึ่งถือว่าได้การยัดอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การทำสวนครัว การตกแต่งรักษาความสะอาดบนบาน และบริเวณบ้าน นอกจากนั้น ได้การยัดระหว่าง ๖๙.๗๔ ถึง ๕๙.๒๒ ซึ่งถือว่า ได้การยัดอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ การปลูกพืชไร่ การทำรั้วบ้าน และการทำคอกสัตว์เลี้ยง

๔. สิ่งที่ชุมชนยังไม่มีและในปัจจุบันก็ยังไม่มี ได้การยัดระหว่าง ๖๕.๐๐ ถึง ๘๕.๕๓ ซึ่งถือว่าได้การยัดอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ส่วนสาธารณะในชุมชน สุขาอา

ห้องสมุดประชาชน หรือศูนย์ข่าวสาร และศาลาประชาคม ถัดไปก็คือ ใต้คาร์ทยะระหว่าง ๕๕.๕๐ ถึง ๖๐.๐๔ ซึ่งถือว่าใต้คาร์ทยะอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การไปรษณีย์และสื่อสาร ถึงขยะมูลฝอย หลุมปุ๋ยหมัก และอ่างเก็บน้ำ นอกจากนี้ ใต้คาร์ทยะระหว่าง ๓๗.๖๖ ถึง ๕๐.๕๐ ซึ่งถือว่าใต้คาร์ทยะอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ถนนถาวรในชุมชน ชุมชน ตลาดหรือร้านค้า และบ่อเลี้ยงปลา เป็นต้น

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนเพื่อประโยชน์แก่การศึกษา

โรงเรียนชุมชน นอกจากจะมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนให้ดีที่สุด เพื่อประโยชน์แก่นักเรียนโรงเรียนชุมชนเองแล้ว โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมอื่นที่เป็นประโยชน์แก่การศึกษาทั่วไปในชุมชน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์อันสำคัญของการจัดตั้งโรงเรียนชุมชนขึ้น จึงได้ออกแบบสอบถาม เพื่อศึกษาว่าโรงเรียนชุมชนทั้งสิบแห่ง ได้ดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่การศึกษาไปแล้วเพียงไร และมีวิธีดำเนินการอย่างไร ซึ่งได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า คำตอบของหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๒๔) ในมาตราส่วนประมาณค่า นั้น จะมีความถี่เท่า ๆ กันทุกข้อ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตาราง ๒๑. แสดงการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนทั้งสิบแห่ง เพื่อประโยชน์แก่การศึกษา จำแนกคาร์ทยะตามมาตราส่วนประมาณค่า และแสดงค่าของ ไค - แสควร์

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน เพื่อประโยชน์แก่การศึกษา	มาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ					x ² P
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้ง บางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย	
๑. ส่งครูไปสังเกตและศึกษาวิถี การต่าง ๆ จากโรงเรียนอื่น	จำนวน ๓ ร้อยละ ๕.๐๕	จำนวน ๓ ร้อยละ ๓.๕๐	จำนวน ๕๓ ร้อยละ ๖๔.๔๓	จำนวน ๑๓ ร้อยละ ๑๖.๔๘	จำนวน ๑ ร้อยละ ๑.๓๐	๑๒๐.๑๕ P < .๐๐๑
๒. ส่งครูไปเข้ารับการอบรมที่ ทางจังหวัดหรืออำเภอหรือ ที่อื่น ๆ จัดขึ้น	จำนวน ๔ ร้อยละ ๑๐.๐๐	จำนวน ๒๑ ร้อยละ ๒๖.๒๕	จำนวน ๕๐ ร้อยละ ๖๒.๕๐	จำนวน ๑ ร้อยละ ๑.๒๕	จำนวน ๐ ร้อยละ ๐.๐๐	๑๑๐.๘๓ P < .๐๐๑

ตาราง ๒๑. (ต่อ)

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน เพื่อประโยชน์แก่การศึกษา	มาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ					X ² P	
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้ง บางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย		
๓. จัดการประชุมสัมมนาภายใน โรงเรียน เพื่อปรับปรุงการ สอนการเรียน	จำนวน	๓๑	๒๕	๒๐	๑	๐	๕๕.๕๘
	ร้อยละ	๓๘.๒๗	๓๕.๘๐	๒๕.๖๕	๑.๒๕	๐.๐๐	P < .๐๐๑
๔. ให้โอกาสแก่ครูโรงเรียนอื่น เข้าร่วมในการประชุมค่าย	จำนวน	๓	๑๕	๕๕	๒	๐	๑๓๑.๘๓
	ร้อยละ	๘.๕๘	๑๗.๕๕	๗๐.๕๑	๒.๕๖	๐.๐๐	P < .๐๐๑
๕. ส่งครูไปเข้าร่วมประชุม สัมมนาที่โรงเรียนอื่นจัด เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เห็นกัน	จำนวน	๕	๕	๕๓	๑๕	๒	๓๓.๕๖
	ร้อยละ	๑๑.๑๑	๕.๕๕	๕๘.๐๓	๑๘.๕๒	๓.๕๐	P < .๐๐๑
๖. ประชุมครู กรรมการศึกษา กรรมการหมู่บ้าน เพื่อ ปรึกษาหารือในการปรับปรุง โรงเรียนและชุมชน	จำนวน	๑๘	๓๗	๒๖	๐	๐	๖๕.๒๕
	ร้อยละ	๒๒.๒๒	๔๕.๖๘	๓๒.๑๐	๐.๐๐	๐.๐๐	P < .๐๐๑
๗. สาธิตวิธีสอน หรือกิจกรรม อื่น เมื่อมีการขอรับรอง	จำนวน	๒	๓	๖๑	๕	๒	๑๓๐.๕๘
	ร้อยละ	๒.๖๐	๓.๕๐	๗๕.๒๒	๑๑.๖๘	๒.๖๐	P < .๐๐๑
๘. ทดลองใช้ทฤษฎีและวิธี สอนใหม่ ๆ	จำนวน	๕	๑๕	๕๑	๑๕	๐	๖๕.๕๕
	ร้อยละ	๕.๐๖	๒๕.๐๕	๕๑.๕๐	๑๘.๕๕	๐.๐๐	P < .๐๐๑

ตาราง ๒๑. (ต่อ)

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน เพื่อประโยชน์แก่การศึกษา	มาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ					X ² P	
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้ง บางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย		
๘. ทำการทดลองทางเกษตร- กรรม เพื่อส่งเสริมอาชีพ	จำนวน	๘	๒๓	๒๓	๑๓	๓	๓๐.๕๓
	ร้อยละ	๑๐.๒๖	๓๔.๖๒	๓๔.๖๒	๑๖.๖๓	๓.๘๕	P < .๐๐๑
๑๐. วิจัยคุณค่วยวิธีที่ถูกหลักเกณฑ์ ภายหลังที่ทำการทดลอง	จำนวน	๖	๕	๒๓	๑๑	๒๓	๓๑.๘๕
	ร้อยละ	๗.๕๐	๖.๕๘	๓๕.๕๓	๑๔.๕๓	๓๕.๕๓	P < .๐๐๑
๑๑. จัดทำหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ ชี้แจงนโยบาย และงานของ โรงเรียนให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง ทราบ	จำนวน	๘	๒	๒๓	๑๘	๓๒	๕๖.๕๕
	ร้อยละ	๕.๐๖	๒.๕๓	๓๔.๑๘	๑๗.๗๒	๔๐.๕๑	P < .๐๐๑
๑๒. ทำหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์เผยแพร่ ความเห็น และผลงาน จากการค้นคว้าทดลอง กิจกรรมของโรงเรียน	จำนวน	๓	๑	๑๓	๑๒	๕๒	๓๒.๑๘
	ร้อยละ	๔.๐๐	๑.๓๓	๒๒.๖๗	๑๖.๐๐	๕๖.๐๐	P < .๐๐๑
๑๓. จัดการสอนเพื่อให้เหมาะสม กับความแตกต่างระหว่าง บุคคลของนักเรียน	จำนวน	๑๑	๓๖	๒๕	๓	๘	๕๑.๘๓
	ร้อยละ	๑๓.๕๒	๕๕.๕๓	๓๑.๖๕	๓.๘๐	๕.๐๖	P < .๐๐๑
๑๔. การให้การบ้านนักเรียน	จำนวน	๓๘	๓๒	๘	๐	๐	๘๔.๓๐
	ร้อยละ	๔๘.๗๒	๔๑.๐๓	๑๐.๒๕	๐.๐๐	๐.๐๐	P < .๐๐๑

ตาราง ๒๑. (ต่อ)

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน เพื่อประโยชน์แก่การศึกษา	มาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ					X ² P	
	ทำโดยสมาชิก เสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้ง บางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย		
๑๕. ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน	จำนวน	๓๘	๘๘	๒	๐	๐	๑๑๓.๕๐
	ร้อยละ	๕๒.๕๐	๕๕.๐๐	๒.๕๐	๐.๐๐	๐.๐๐	P < .๐๐๑
๑๖. ติดต่อกับผู้ปกครองในการ แก้ปัญหาของนักเรียน	จำนวน	๒๐	๓๘	๒๓	๐	๐	๖๕.๘๘
	ร้อยละ	๒๘.๖๘	๕๒.๘๑	๓๒.๕๐	๐.๐๐	๐.๐๐	P < .๐๐๑
๑๗. ใช้โรงเรียนและอาคาร เรียน	จำนวน	๒๓	๒๖	๑๓	๑	๑๐	๒๒.๕๓
	ร้อยละ	๒๘.๘๓	๓๓.๓๓	๑๖.๐๘	๑.๓๐	๑๓.๘๘	P < .๐๐๑
๑๘. เตรียมการสอนและบันทึก การสอน	จำนวน	๓๘	๘๒	๑	๐	๐	๑๑๓.๐๘
	ร้อยละ	๕๒.๘๑	๕๑.๘๕	๑.๒๘	๐.๐๐	๐.๐๐	P < .๐๐๑
๑๙. เชิญศึกษานิเทศก์มาช่วย แนะนำในการสอน	จำนวน	๔	๖	๕๖	๓	๕	๑๓๑.๑๑
	ร้อยละ	๕.๑๓	๗.๖๘	๗๑.๘๐	๔.๘๓	๖.๕๑	P < .๐๐๑
๒๐. ใช้วิธีสอนโดยครูอธิบาย เองตลอด	จำนวน	๔	๔	๓๘	๘	๒๘	๕๘.๘๐
	ร้อยละ	๕.๐๖	๕.๐๖	๕๑.๓๓	๑๐.๑๓	๓๐.๓๘	P < .๐๐๑
๒๑. เชิญวิทยากรจากชุมชน มาบรรยายบางเรื่อง แล้ว ครูสอนต่อ	จำนวน	๐	๑	๕๒	๒๓	๑๑	๓๘.๘๒
	ร้อยละ	๐.๐๐	๑.๓๐	๕๘.๕๕	๒๘.๘๓	๑๔.๒๘	P < .๐๐๑
๒๒. นำนักเรียนไปศึกษาที่แหล่ง วิชาในชุมชน	จำนวน	๑	๒	๖๘	๑๐	๓	๑๘๓.๑๒
	ร้อยละ	๑.๒๘	๒.๕๐	๘๐.๐๐	๑๒.๕๐	๓.๗๕	P < .๐๐๑

ตาราง ๒๑. (ต่อ)

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน เพื่อประโยชน์แก่การศึกษา	มาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ					X ² P	
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้ง บางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย		
๒๓. ให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเอง โดยครูไม่แนะนำ	จำนวน	๐	๒	๑๖	๓๕	๒๘	๕๖.๘๓ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๐.๐๐	๒.๖๐	๒๐.๓๘	๕๕.๕๕	๓๑.๑๗	
๒๔. บรรยายนำบทเรียนพอ สมควรแล้วให้นักเรียน ไปค้นคว้าเพิ่มเติม	จำนวน	๓	๕๗	๑๖	๓	๖	๘๒.๕๖ P < .๑๐๐
	ร้อยละ	๘.๘๖	๕๕.๕๕	๒๐.๒๕	๓.๘๐	๓.๖๐	
รวม	จำนวน	๒๘๓	๕๕๕	๓๒๐	๑๕๖	๒๐๐	-
	ร้อยละ	๑๕.๒๐	๒๓.๕๗	๕๐.๒๖	๑๐.๓๘	๑๐.๕๙	-

จากตาราง ๒๑. จะเห็นว่า ข้อมูลที่สำรวจได้แตกต่างจากสมมุติฐานที่ตั้งไว้ มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ซึ่งอาจแปลได้ว่าความคิดเห็นของมวลประชากร ที่มีต่อหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๒๔) ในตาราง มีนัยสำคัญในเชิงสถิติ ทั้งมีรายละเอียดยกต่อไปนี้

๑. การดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อประโยชน์แก่การศึกษานั้น เมื่อเปรียบเทียบค่าร้อยละในแถวสุดท้ายของตารางแล้ว ส่วนมากลงความเห็นว่า มีการกระทำเป็นบางครั้งบางคราว คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๒๖ ถัดไปก็คือการกระทำเป็นปกติ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕๗ การกระทำโดยสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒๐ และไม่มีมีการกระทำเลย คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๙ ส่วนความเห็นที่ว่ามีการกระทำน้อยครั้งนั้น มีจำนวนน้อยที่สุด คือได้ค่าร้อยละเพียง ๑๐.๓๘ เท่านั้น

๒. กิจกรรมของโรงเรียนที่กระทำเป็นบางครั้งบางคราว ซึ่งได้ค่าร้อยละระหว่าง ๓๐.๕๑ ถึง ๕๐.๐๐ ถือว่าได้ค่าร้อยละอยู่ในระดับสูง ได้แก่ การนำนักเรียนไปศึกษาที่แหล่งวิชาในชุมชน การสาธิตวิธีสอนหรือกิจกรรมอื่นเมื่อมีการขอรอง การเชิญศึกษานิเทศก์มา

ช่วยแนะนำในการสอน การให้โอกาสแก่ครูโรงเรียนอื่นเข้าร่วมในการประชุม เมื่อมีการประชุม
ที่โรงเรียน ถัดไปก็คือได้ค่าธรรมเนียมระหว่าง ๕๔.๐๓ ถึง ๖๔.๔๓ ซึ่งถือว่าได้ค่าธรรมเนียมอยู่
ในระดับปานกลาง ได้แก่ การส่งครูไปสังเกตและศึกษาวิธีการต่าง ๆ จากโรงเรียนอื่น
การส่งครูเข้ารับการอบรมซึ่งทางจังหวัดหรืออำเภอหรือที่อื่น ๆ จัดขึ้น การส่งครูไปเข้าร่วม
ประชุมสัมมนาที่โรงเรียนอื่นจัดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

นอกจากนั้นได้ค่าธรรมเนียมระหว่าง ๔๔.๓๗ ถึง ๕๔.๕๕ ซึ่งถือว่าได้ค่าธรรมเนียมอยู่ในระดับต่ำ
ได้แก่การเชิญวิทยากรจากชุมนุมชนมาบรรยายบางเรื่องแล้วครูสอนต่อ การทดลองใช้ทฤษฎีและ
วิธีสอนใหม่ ๆ

๓. กิจการของโรงเรียนที่กระทำเป็นประจำ และได้ค่าธรรมเนียม ระหว่าง ๕๐.๕๕ ถึง
๕๕.๕๕ ถือว่าได้ค่าธรรมเนียมอยู่ในระดับสูง ได้แก่ การสอนโดยวิธีบรรยายนำบทเรียนพอสมควร
แล้วให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติม การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน การเตรียมการสอนและ
การบันทึกการสอน ถัดไปก็คือ ได้ค่าธรรมเนียมระหว่าง ๔๕.๕๗ ถึง ๕๖.๕๐ ซึ่งถือว่าได้ค่า
ธรรมเนียมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การติดต่อกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหาของนักเรียน การ
ประชุมครู กรรมการศึกษา กรรมการหมู่บ้าน เพื่อปรึกษาหารือในการปรับปรุงโรงเรียนและ
ชุมนุมชน และดำเนินการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน
นอกจากนั้นได้ค่าธรรมเนียม ระหว่าง ๓๓.๓๗ ถึง ๓๔.๖๒ ถือว่าได้ค่าธรรมเนียมในระดับต่ำ ได้
แก่การใช้อาคารการเรือนและโรงเรียนให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษา และการทดลองทาง
เกษตรกรรมเพื่อส่งเสริมอาชีพ

๔. กิจการของโรงเรียนที่กระทำโดยสม่ำเสมอ มีเพียงสองอย่าง คือ การให้การบ้าน
นักเรียน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓๒ และการประชุมสัมมนาภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงการสอน
การเรียน ได้ค่าธรรมเนียม ๓๔.๒๗

๕. กิจการที่โรงเรียนชุมนุมชนส่วนมากไม่ได้กระทำเลยนั้น ก็คือ การทำหนังสือหรือ
สิ่งพิมพ์เผยแพร่ความเห็นและผลงานจากการค้นคว้าทดลองของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๐๐
และการจัดทำหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ ซึ่งเจตนายกย่องและงานของโรงเรียนใหญ่เกี่ยวกับของทราบ
ได้ค่าธรรมเนียม ๕๐.๕๐

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนเพื่อประโยชน์แก่ชุมชน

หน้าที่อันสำคัญของโรงเรียนชุมชน ก็คือการพัฒนาชุมชน เด็กเรียนรู้วิธีพัฒนาชุมชนจากโรงเรียนแล้วนำไปใช้ที่บ้าน เพื่อช่วยผู้ปกครองในการพัฒนาชุมชน นอกจากนี้โรงเรียนยังเป็นแหล่งวิชาที่ประชาชนจะได้มาศึกษาหาความรู้ อันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนอีกด้วย

ดังนั้นจึงออกแบบสอบถามเพื่อศึกษาว่า โรงเรียนชุมชนทั้งสิบแห่ง ได้ดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่ชุมชนไปแล้วเพียงไร และมีวิธีดำเนินงานอย่างไร ซึ่งได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า สำคัญไว้ว่า ท่าตมของหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๓๐) ในมาตราส่วนประมาณค่า นั้น จะมีความถี่เท่า ๆ กันทุกข้อ ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒๒. แสดงการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนทั้งสิบแห่งเพื่อประโยชน์แก่ชุมชน จำแนกคร่าวละตามมาตราส่วนประมาณค่า และแสดงค่าของ โค - แสควร์

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน เพื่อประโยชน์แก่ชุมชน	มาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ					X ² P	
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้ง บางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย		
๑. ประชุมอบรมผู้ปกครองเพื่อ ชี้แจงในเรื่องพัฒนาการ ชุมชน	จำนวน	๕	๕	๖๖	๐	๐	๑๕๔.๘๓
	ร้อยละ	๒.๒๕	๑๑.๒๕	๘๒.๕๐	๐.๐๐	๐.๐๐	P < .๐๐๑
๒. นำนักเรียนออกไปช่วยทำ ความสะอาด และปรับปรุง ตกแต่งความที่สาธารณะ	จำนวน	๔	๑๓	๕๔	๕	๐	๑๒๒.๘๓
	ร้อยละ	๕.๐๐	๒๑.๒๕	๖๓.๕๐	๖.๒๕	๐.๐๐	P < .๐๐๑

ตาราง ๒๒. (ต่อ)

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมนุมชน เพื่อประโยชน์แก่ชุมนุมชน	มาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ					X ² P	
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้ง บางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย		
๓. นำนักเรียนออกไปช่วย ปรับปรุงถนนหรือตัดถนน	จำนวน ร้อยละ	๓ ๓.๓๐	๑๑ ๑๓.๕๘	๕๒ ๖๔.๒๐	๑๕ ๑๘.๕๒	๐ ๐.๐๐	๑๐๗.๘๓ P < .๐๐๑
๔. นำนักเรียนออกไปชมธรรมชาติและ ชุมนุมประเพณี	จำนวน ร้อยละ	๑ ๑.๓๕	๓ ๔.๐๖	๓๑ ๔๑.๘๙	๒๓ ๓๑.๐๘	๑๖ ๒๑.๖๒	๕๕.๖๕ P < .๐๐๑
๕. ชักชวนให้นักเรียนช่วย ผู้ปกครอง ในการปรับปรุง ชุมนุมชน	จำนวน ร้อยละ	๒๔ ๓๐.๓๘	๔๔ ๖๐.๗๕	๕ ๖.๓๓	๑ ๑.๒๗	๑ ๑.๒๗	๑๐๕.๕๘ P < .๐๐๑
๖. เชิญผู้ปกครองมาดูการสาธิต ทางเกษตรกรรมและบ้าน ตัวอย่าง	จำนวน ร้อยละ	๒ ๒.๕๓	๘ ๑๐.๑๓	๓๐ ๓๗.๕๘	๑๖ ๒๐.๒๕	๒๓ ๒๙.๑๑	๓๑.๕๕ P < .๐๐๑
๗. สอนวิชาอาชีพแก่นักเรียน ผู้ใหญ่ในชุมนุมชน เช่นวิชา ตัดเสื้อ หรือวิชาช่างอื่น ๆ	จำนวน ร้อยละ	๗ ๘.๙๗	๗ ๘.๙๗	๑๗ ๒๑.๘๐	๑๑ ๑๔.๑๐	๓๖ ๔๖.๑๖	๓๗.๖๕ P < .๐๐๑
๘. สอนอ่านเบื้องต้นแก่นักเรียน ผู้ใหญ่	จำนวน ร้อยละ	๐ ๐.๐๐	๒ ๒.๕๐	๘ ๑๐.๐๐	๙ ๑๑.๒๕	๖๑ ๗๖.๒๕	๑๖๑.๘๗ P < .๐๐๑
๙. นำนักเรียนเข้าร่วมในงาน ตามเทศกาลต่าง ๆ	จำนวน ร้อยละ	๑๑ ๑๔.๒๕	๓๑ ๔๐.๒๖	๓๒ ๔๑.๕๖	๓ ๓.๘๘	๐ ๐.๐๐	๖๐.๕๓ P < .๐๐๑

ตาราง ๒๒. (ต่อ)

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน เพื่อประโยชน์แก่ชุมชน	มาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ					X ² P	
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้ง บางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย		
๑๐. ทำโรงเรียนให้เป็นตัวอย่าง ทั้งเกษตรกรรม การอนามัย และการตกแต่งให้สวยงาม	จำนวน ร้อยละ	๓๕ ๕๕.๓๐	๓๑ ๓๕.๒๘	๑๓ ๑๖.๖๖	๐ ๐.๐๐	๐ ๐.๐๐	๓๐.๐๕ P < .๐๐๑
๑๑. ปรับปรุงหนังสือ และหนังสือ พิมพ์ในศูนย์ข่าวสารของ หมู่บ้านให้ทันสมัยและเพียงพอ	จำนวน ร้อยละ	๘ ๑๐.๓๕	๘ ๑๐.๓๕	๑๓ ๒๒.๐๘	๓ ๓.๘๕	๕๑ ๕๓.๒๕	๕๘.๘๓ P < .๐๐๑
๑๒. ออกไปเยี่ยมเยียนประชาชน เพื่อช่วยแก้ปัญหาและส่งเสริม การประชาสัมพันธ์	จำนวน ร้อยละ	๒๓ ๓๘.๑๘	๒๓ ๒๘.๑๑	๒๓ ๒๘.๑๑	๒ ๒.๕๓	๕ ๕.๐๓	๓๕.๓๖ P < .๐๐๑
๑๓. นำผู้ปกครองไปคูตัวอย่าง การพัฒนาชุมชนของหมู่บ้าน อื่น ๆ	จำนวน ร้อยละ	๐ ๐.๐๐	๓ ๓.๘๕	๒๘ ๓๕.๕๐	๒๘ ๓๕.๕๐	๑๕ ๒๘.๓๕	๕๖.๒๘ P < .๐๐๑
๑๔. จัดอบรมผู้นำท้องถิ่นที่ โรงเรียน	จำนวน ร้อยละ	๒ ๒.๕๖	๑ ๑.๒๘	๑๓ ๒๑.๘๐	๒๓ ๓๘.๖๖	๓๑ ๓๘.๓๕	๕๕.๑๘ P < .๐๐๑
๑๕. ส่งผู้ปกครองไปรับการอบรม ผู้นำท้องถิ่น ที่กรมพัฒนาชุมชน จังหวัดอื่น	จำนวน ร้อยละ	๐ ๐.๐๐	๒ ๒.๖๓	๘ ๑๐.๕๓	๓ ๕.๒๑	๕๕ ๓๓.๖๓	๑๖๐.๓๐ P < .๐๐๑

ตาราง ๒๒. (ต่อ)

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน เพื่อประโยชน์แก่ชุมชน		มาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ					X ² P
		ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้ง บางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย	
๑๖. ทำสวนครัวตัวอย่าง	จำนวน	๑๑	๒๔	๒๑	๒	๑๓	๒๗.๖๔
	ร้อยละ	๑๕.๕๗	๓๔.๑๖	๒๗.๖๓	๒.๖๓	๑๗.๑๑	P < .๐๐๑
๑๗. ชมรมวิชาการ เวียดนามสตรี ในชุมชน เช่นการตกแต่ง บ้าน การทำอาหาร และ บริหารอาหาร	จำนวน	๗	๗	๑๘	๒๓	๒๕	๑๔.๕๕
	ร้อยละ	๘.๗๕	๘.๗๕	๒๒.๕๐	๒๘.๗๕	๓๑.๒๕	P < .๐๐๑
๑๘. เลี้ยงไก่ และทำเล้าไก่ ตัวอย่าง	จำนวน	๒๐	๒๐	๕	๓	๓๐	๓๓.๑๕
	ร้อยละ	๒๕.๖๔	๒๕.๖๔	๖.๕๑	๓.๘๕	๓๘.๕๖	P < .๐๐๑
๑๙. ส่งนักเรียนในชุมชนไปเข้า รับการอบรมและดูงานตาม เกษตรกรรม	จำนวน	๒	๐	๔	๕	๖๕	๑๘๕.๘๗
	ร้อยละ	๒.๕๐	๐.๐๐	๑๐.๐๐	๖.๒๕	๘๑.๒๕	P < .๐๐๑
๒๐. ทดลองทำบ่อปลา เพื่อเลี้ยง ปลาเป็นตัวอย่าง	จำนวน	๐	๕	๕	๕	๖๕	๑๕๖.๕๕
	ร้อยละ	๐.๐๐	๖.๕๑	๕.๑๓	๕.๑๓	๘๓.๓๓	P < .๐๐๑
๒๑. ปรับปรุงสวนสาธารณะของ ชุมชน	จำนวน	๑	๓	๕	๕	๖๐	๑๖๐.๒๐
	ร้อยละ	๑.๒๘	๓.๘๕	๖.๕๑	๖.๕๑	๗๖.๕๒	P < .๐๐๑
๒๒. ทดลองปลูกพืชไร่ตัวอย่าง	จำนวน	๔	๒๑	๑๓	๕	๒๕	๑๕.๗๕
	ร้อยละ	๑๐.๕๓	๒๗.๖๓	๑๗.๑๑	๖.๕๑	๓๒.๘๕	P > .๐๑ P < .๐๒

ตาราง ๒๖. (ต่อ)

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน เพื่อประโยชน์แก่ชุมชน	มาตรการส่วนประมาณค่าของการกระทำ					X ² P	
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้ง บางครั้ง	ไม่เคย	ไม่มีเลย		
๒๓. ทำเรือนเพาะชำเพื่อแจกจ่าย พันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับแก่ประชาชน	จำนวน	๒๐	๒๔	๑๖	๗	๔	๑๔.๔๒ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๒๔.๖๔	๓๕.๘๐	๑๙.๗๖	๘.๖๔	๑๑.๑๑	
๒๔. นายภาพยนตร์การศึกษาหรือ บันทึกในชุมชน	จำนวน	๐	๑	๒๒	๑๕	๕๑	๗๒.๓๒ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๐.๐๐	๑.๒๗	๒๗.๘๕	๑๘.๘๕	๕๑.๘๕	
๒๕. นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ต่าง ๆ ในชุมชน	จำนวน	๑๗	๒๔	๓๐	๕	๒	๕๒.๐๔ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๒๐.๘๔	๓๐.๕๓	๓๗.๐๔	๕.๘๔	๒.๕๒	
๒๖. ประชุมยุวกสิกร	จำนวน	๐	๑	๒๕	๕	๕๔	๑๑๐.๘๔ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๐.๐๐	๑.๒๗	๓๒.๐๕	๕.๑๓	๖๑.๕๔	
๒๗. ทำสวนตัวอย่าง	จำนวน	๑๑	๓๔	๕	๕	๑๕	๕๓.๕๓ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๑๔.๑๐	๔๔.๗๖	๖.๕๑	๑๑.๕๕	๑๙.๒๓	
๒๘. แนะนำให้ประชาชนฉีดยาและ ปลูกฝีป้องกันโรคติดต่อ	จำนวน	๒๗	๒๔	๒๔	๑	๐	๕๑.๕๓ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๓๓.๓๓	๓๕.๘๐	๒๙.๖๓	๑.๒๗	๐.๐๐	
๒๙. แนะนำให้ราษฎรฉีดยาให้แก่ สัตว์เลี้ยงเพื่อป้องกันโรค ระบาด	จำนวน	๗	๒๖	๓๓	๕	๕	๓๙.๕๕ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๘.๗๕	๓๒.๕๐	๔๑.๒๕	๑๑.๒๕	๖.๒๕	
๓๐. ประชุมยุวกพุทธิกสมาคม	จำนวน	๐	๑	๑๒	๑	๖๔	๑๕๓.๕๑ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๐.๐๐	๑.๒๗	๑๕.๒๗	๑.๒๗	๘๒.๐๖	
รวม	จำนวน	๒๒๐	๕๕๒	๖๕๒	๒๕๕	๓๕๘	-
	ร้อยละ	๑๑.๐๓	๑๘.๗๕	๒๗.๒๕	๑๐.๘๒	๑๒.๑๖	

จากตาราง ๒๒. แสดงว่าข้อมูลที่สำคัญที่สำรวจได้ แตกต่างจากสมมุติฐานที่ตั้งไว้ มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ซึ่งอาจแปลได้ว่าความคิดเห็นของมวลประชากร ที่มีข้อขัดแย้งต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๓๐) ในตารางมีนัยสำคัญในเชิงสถิติ ทั้งมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑. การดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อประโยชน์แก่ชุมชนนั้น เมื่อเปรียบเทียบค่าร้อยละในแถวสุดท้ายของตารางแล้ว ส่วนมากลงความเห็นว่าเป็นว่า โรงเรียนยังไม่ได้ดำเนินการให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑๖ ถัดไปก็คือ มีความเห็นว่าเป็นการกระทำเป็นบางครั้งคราว คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๔ การกระทำเป็นประจำ คิดร้อยละ ๑๘.๓๕ และการกระทำโดยสม่ำเสมอ คิดร้อยละ ๑๑.๐๓ ส่วนความเห็นที่ว่า มีการกระทำน้อยครั้งนั้นมีจำนวนน้อยที่สุด คือคิดร้อยละเพียง ๑๐.๘๒ เท่านั้น

๒. กิจกรรมที่โรงเรียนชุมชนส่วนมากยังไม่ได้กระทำ และคิดร้อยละระหว่าง ๗๖.๘๒ ถึง ๘๑.๒๕ ถือว่าคิดร้อยละอยู่ในระดับสูง ได้แก่ การส่งกลสิกรในชุมชนไปเข้ารับการอบรม และงานด้านเกษตรกรรม การทดลองทำบ่อเลี้ยงปลาเพื่อเลี้ยงปลาเป็นตัวอย่าง การประชุมยุวพุทธิกสมาคม การส่งผู้ปกครองเข้ารับการอบรมผู้นำท้องถิ่น ที่กรมพัฒนาชุมชนจัดขึ้น และการปรับปรุงสวนสาธารณะในชุมชน ถัดไปก็คือคิดร้อยละระหว่าง ๘๖.๑๖ ถึง ๗๖.๒๕ ถือว่าคิดร้อยละอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การสอนอ่านเบื้องต้นแก่นักเรียนผู้ใหญ่ การประชุมยุวกสิกร การปรับปรุงหนังสือและหนังสือพิมพ์ ในศูนย์ข่าวสารของหมู่บ้านให้ทันสมัย และเพียงพอ การฉายภาพยนตร์การศึกษาหรือบันเทิงในชุมชน และการสอนวิชาอาชีพแก่นักเรียนผู้ใหญ่ในชุมชน

นอกจากนั้นคิดร้อยละระหว่าง ๓๑.๒๕ ถึง ๓๕.๗๔ ถือว่าคิดร้อยละอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ การจัดอบรมผู้นำท้องถิ่นที่โรงเรียน การเลี้ยงไก่และทำเล้าไก่ตัวอย่าง การทดลองปลูกพืชไร่ตัวอย่างและการอบรมวิชาการเรือนแก่สตรีในชุมชน เป็นต้น

๓. กิจกรรมบางอย่างที่โรงเรียนได้กระทำเป็นประจำบางครั้ง และคิดร้อยละระหว่าง ๖๔.๒๐ ถึง ๘๒.๕๐ ถือว่าคิดร้อยละอยู่ในระดับสูง ได้แก่ การประชุมอบรมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงในเรื่องการพัฒนาชุมชน การนำนักเรียนออกไปช่วยทำความสะอาดและปรับปรุงคอกแคงตามที่สาธารณะ การนำนักเรียนออกไปช่วยปรับปรุงถนนหรือตัดถนน ถัดไปก็คือได้

คำร้อยละระหว่าง ๔๑.๒๕ ถึง ๔๑.๘๕ ถือว่าคำร้อยละอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การ
แนะนำให้ราษฎรฉีดวัคซีนให้แก่วัวเลี้ยงเพื่อป้องกันโรคระบาด การนำนักเรียนเข้าร่วมในงาน
ความเทศกาลต่าง ๆ และการนำนักเรียนออกไปช่วยซ่อมแซมรั้วและซุ้มประตู

นอกจากนี้คำร้อยละระหว่าง ๓๗.๐๘ ถึง ๓๗.๕๘ ซึ่งถือว่าคำร้อยละอยู่ในระดับ
ต่ำ ได้แก่ การนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างอื่นในชุมนุมชน และการเชิญผู้ปกครองมาดู
การสาธิตทางเกษตรกรรมและบ้านตัวอย่าง เป็นต้น

๔. กิจกรรมบางอย่างที่โรงเรียนได้กระทำเป็นประจำ ก็คือการจัดชวนให้นักเรียนช่วยผู้ปกครอง
ในการปรับปรุงชุมนุมชน คำร้อยละ ๖๐.๓๕ ดังต่อไปนี้คือ การทำสวนตัวอย่าง คำร้อยละ
๕๕.๓๒ และการทำสวนครัวตัวอย่าง คำร้อยละ ๓๘.๑๖ ส่วนการทำเรือนเพาะชำเพื่อ
แจกจ่ายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลแก่ประชาชน และการแนะนำให้ประชาชนฉีดวัคซีนและปลูกฝีป้องกันโรค
ติดค่อนั้น คำร้อยละเท่า ๆ กัน คือ ๓๕.๘๐ เปอร์เซนต์

๕. กิจกรรมที่โรงเรียนได้กระทำโดยสม่ำเสมอมีอยู่เพียงสองอย่างคือ การทำโรงเรียน
ให้เป็นตัวอย่างแก่ชุมนุมชนทั้งด้านเกษตรกรรม การอนามัย และการตกแต่งให้สวยงาม คำคำ
ร้อยละ ๕๕.๓๐ และครูได้ออกไปเยี่ยมเยียนประชาชนเพื่อช่วยแก้ปัญหาและส่งเสริมการ
ประชาสัมพันธน์ คำร้อยละ ๓๕.๑๘

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมนุมชน

โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมนุมชน และมีความมุ่งหมายอันสำคัญร่วมกันที่จะปรับปรุง
โรงเรียนและชุมนุมชนให้เจริญขึ้น โดยที่โรงเรียนเป็นแหล่งวิชา ในการให้การศึกษาแก่เด็ก
คนรุ่นหนุ่มสาวและผู้ใหญ่ในชุมนุมชน เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทั้งในทางทฤษฎีและ
การปฏิบัติ ดังนั้นโรงเรียนกับชุมนุมชนจึงควรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในการบริหารงาน
และมีความสัมพันธ์กันในส่วนบุคคลตามโอกาสอันพึงมีด้วย เพื่อที่จะปฏิบัติงานร่วมกันให้บรรลุผล
สำเร็จตามความมุ่งหมาย

ดังนั้นจึงได้ออกแบบสอบถามเพื่อทราบว่า โรงเรียนกับชุมนุมชนมีความสัมพันธ์กัน
เพียงไร และได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า คำตอบของหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๑๐) ใน
มาตราส่วนประมาณค่านั้น จะมีความถี่เท่า ๆ กันทุกของ ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตาราง ๒๓.

ตาราง ๒๓. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนค่าแจกจ่ายละตามมาตรการส่วนประมาณค่า และแสดงค่าและแสดงค่าของ ไค - แสควร์

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	มาตรการส่วนประมาณค่าของการกระทำ					X ² P	
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้ง บางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย		
๑. มีการวางแผนงานร่วมกัน ระหว่างครูกรรมการหมู่บ้าน และกรรมการศึกษา	จำนวน	๒๑	๕๑	๑๕	๐	๐	๓๒.๒๓ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๒๕.๕๓	๕๐.๖๒	๒๓.๕๕	๐.๐๐	๐.๐๐	
๒. มีการประชุมกรรมการปรับปรุงโรงเรียนและพัฒนาชุมชน	จำนวน	๑๘	๓๕	๒๘	๐	๐	๖๑.๕๐ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๒๒.๕๐	๕๒.๕๐	๓๕.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	
๓. มีการชี้แจงนโยบายของโรงเรียนให้ครูและประชาชนทราบ	จำนวน	๒๓	๓๐	๒๘	๐	๐	๕๕.๖๑ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๒๘.๕๐	๓๗.๐๕	๓๕.๕๖	๐.๐๐	๐.๐๐	
๔. มีการพบปะสังสรรค์ร่วมกันระหว่างครูกับกรรมการศึกษาและกรรมการปรับปรุงหมู่บ้าน อยู่เสมอ	จำนวน	๒๑	๒๕	๓๖	๐	๐	๖๑.๓๘ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๒๕.๕๓	๒๕.๖๓	๔๕.๕๕	๐.๐๐	๐.๐๐	
๕. ครูได้รับเชิญให้เข้าร่วมในกิจกรรมตามประเพณีของชุมชน	จำนวน	๓๓	๑๘	๒๖	๐	๐	๖๕.๒๕ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๔๕.๖๘	๒๒.๕๒	๓๒.๑๐	๐.๐๐	๐.๐๐	

ตาราง ๒๓. (ต่อ)

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน		มาตรการส่วนประมาณค่าของการกระทำ					X ² P
		ทำโดยสมัคร เสนอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้ง บางครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย	
๖. ประชาชนได้รับเชิญให้มา เยี่ยมโรงเรียน และเข้า ร่วมในกิจกรรมของ โรงเรียน	จำนวน	๑๘	๑๒	๘	๑	๐	๕๕.๕๕
	ร้อยละ	๒๓.๕๖	๑๕.๘๗	๑๐.๕๕	๑.๒๙	๐.๐๐	P < .๐๐๑
๗. ครูได้เชิญราษฎรในท้องถิ่นมา เป็นวิทยากรในโรงเรียน	จำนวน	๒	๒	๒๐	๒๕	๒๕	๕๕.๕๐
	ร้อยละ	๒.๕๙	๒.๕๙	๒๕.๖๔	๓๒.๘๐	๓๒.๕๙	P < .๐๐๑
๘. ครูได้รับเชิญให้ไปแนะนำ ทางการเกษตรและอาชีพ อื่น ๆ ในชุมชน	จำนวน	๖	๕	๓๕	๑๘	๑๘	๓๗.๘๓
	ร้อยละ	๗.๕๑	๕.๕๕	๔๓.๒๑	๒๒.๒๒	๒๒.๒๒	P < .๐๐๑
๙. โรงเรียนขอความร่วมมือ ใด ๆ ราษฎรก็ให้ความ ช่วยเหลือ	จำนวน	๒๕	๒๕	๒๕	๒	๐	๕๕.๓๒
	ร้อยละ	๓๐.๘๖	๓๐.๘๗	๓๑.๘๐	๒.๕๙	๐.๐๐	P < .๐๐๑
๑๐. ราษฎรขอความช่วยเหลือ ใด ๆ ทางโรงเรียนก็ให้ ความร่วมมือ	จำนวน	๕๕	๒๕	๑๑	๑	๐	๕๕.๖๒
	ร้อยละ	๕๕.๓๒	๓๐.๘๗	๑๓.๕๕	๑.๒๙	๐.๐๐	P < .๐๐๑
รวม	จำนวน	๒๑๖	๒๑๕	๒๔๑	๕๑	๕๖	-
	ร้อยละ	๒๖.๓๐	๒๖.๕๕	๓๐.๗๓	๖.๓๐	๕.๖๕	-

จากตาราง ๒๓. จะเห็นได้ว่าข้อมูลที่สำคัญที่สำรวจได้ แตกต่างจากสมมุติฐานที่ตั้งไว้ มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ซึ่งอาจแปลได้ว่าความถี่เห็นของมวลประชากรที่มีต่อหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๑๐) ในตาราง มีนัยสำคัญในเชิงสถิติ ทั้งมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เมื่อเปรียบเทียบค่าร้อยละในแถวสุดท้ายของตารางแล้ว ส่วนมากลงความเห็นว่ามี การติดต่อสัมพันธ์กันเป็นบางครั้งบางคราว คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๓๐ การติดต่อสัมพันธ์กันเป็นปกติ ได้ร้อยละ ๒๖.๕๔ และการติดต่อสัมพันธ์กันน้อยครั้งได้ร้อยละ ๖.๓๐ ส่วนความเห็นที่ว่าไม่มีความสัมพันธ์กันเลยนั้นมีจำนวนน้อยที่สุดคือได้ร้อยละเพียง ๕.๖๕ เท่านั้น

๒. กิจกรรมที่กระทำเป็นบางครั้งบางคราว ได้แก่ การเชิญประชาชนให้มาเยี่ยมโรงเรียน ได้ร้อยละ ๒๐.๘๘ ถัดไปก็คือการพบปะสังสรรค์กันระหว่างครูกับกรรมการศึกษาและกรรมการปรับปรุงหมู่บ้าน ได้ร้อยละ ๔๔.๔๔ และการเชิญครูไปแนะนำทางเกษตรและอาชีพอื่น ๆ ในชุมชน ได้ร้อยละ ๔๓.๒๑ ส่วนการที่ราษฎรให้ความร่วมมือช่วยเหลือโรงเรียน เมื่อโรงเรียนขอร่อนั้น ได้ร้อยละ ๓๕.๘๐

๓. สิ่งที่ทำโดยสม่ำเสมอ มีอยู่เพียงสองอย่างคือ เมื่อราษฎรขอความช่วยเหลือใด ๆ ทางโรงเรียนก็ให้ความร่วมมือ ได้ร้อยละ ๕๔.๓๒ และการเชิญครูให้เข้าร่วมในกิจกรรมความประเพณีของชุมชน ได้ร้อยละ ๔๕.๖๔

๔. กิจกรรมที่กระทำเป็นประจำ ก็คือ การวางแผนงานร่วมกันระหว่างครู กรรมการหมู่บ้านและกรรมการศึกษาคิดเป็นร้อยละ ๕๐.๖๒ ถัดไปก็คือ มีการประชุมร่วมกันระหว่างกรรมการปรับปรุงโรงเรียนและชุมชน ได้ร้อยละ ๔๒.๕๐ ส่วนการชี้แจงนโยบายของโรงเรียนให้ครูและประชาชนทราบนั้น ได้ร้อยละ ๓๗.๐๘

ทัศนคติของครูต่อโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชน

ในการศึกษาดผลการดำเนินงานของครูโรงเรียนชุมชนนั้น ถ้าหากไม่พิจารณาถึงสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ย่อมไม่เป็นการถูกต้อง เพราะอาจมีเหตุผลอันสมควรที่ทำให้เกิดความขัดข้องใจอยู่เป็นส่วนบุคคล อันเป็นเหตุให้ไม่อาจปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

จึงได้ออกแบบสอบถาม เพื่อทราบความรู้สึกของครูโรงเรียนชุมชนในตำบลต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียน และเกี่ยวกับการทำงานโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งอาจใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขโรงเรียนชุมชนให้ดีขึ้นต่อไป และก็ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า ถ้าตอบของหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๒๒) ในมาตราส่วนประมาณค่า นั้น จะมีความถี่เท่า ๆ กันทุกช่อง ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒๔. แสดงทัศนคติของครูโรงเรียนชุมชนสิบแห่ง ต่อโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชน ของภาคศึกษา ๑๐ จำแนกหัวข้อการร้อยละ และแสดงค่าของ χ^2 - แสควร์

ทัศนคติของครูโรงเรียนชุมชน ต่อโครงการปรับปรุงโรงเรียน ประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชน ของภาคศึกษา ๑๐	มาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ								χ^2	P
	มาก		พอสมควร		น้อย		ไม่มีเลย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
๑. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนโครงการปรับปรุงโรงเรียน	๕๓	๖๕.๕๓	๒๔	๓๐.๕๓	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๕๖.๖๓	$P < .00๑$
๒. ท่านเห็นว่าโครงการปรับปรุงโรงเรียนของท่านสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนและชุมชน	๒๒	๓๒.๑๐	๕๔	๖๖.๖๗	๑	๑.๒๓	๐	๐.๐๐	๕๖.๗๒	$P < .00๑$
๓. ท่านได้แสดงความคิดเห็นในการประชุมวางแผนโครงการปรับปรุงโรงเรียนและชุมชน	๒๕	๓๕.๘๐	๕๕	๖๐.๕๕	๓	๓.๗๗	๐	๐.๐๐	๗๕.๘๑	$P < .00๑$

ตาราง ๒๔. (ต่อ)

ทัศนคติของครู โรงเรียนชุมชนชน ตอโครงการปรับปรุงโรงเรียน ประชาชาติให้เป็นโรงเรียน ชุมชน ของภาคศึกษา ๑๐	มาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ								X ²	P
	มาก		พอสมควร		น้อย		ไม่มีเลย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
๔. จำนวนผู้เข้าร่วมในการ ประชุมแต่ละครั้ง	๒๔	๓๐.๐๐	๕๕	๖๑.๒๕	๓	๔.๓๕	๐	๐.๐๐	๓๑.๓๐	P < .๐๐๑
๕. ประโยชน์ที่ได้รับจากการ ประชุมแต่ละครั้ง	๑๑	๑๓.๕๘	๖๒	๖๖.๕๕	๓	๔.๖๕	๑	๑.๒๕	๑๑๓.๖๘	P < .๐๐๑
๖. ความเหมาะสมของวิธี ดำเนินการและการแบ่ง สายงานในโรงเรียน	๕	๖.๒๕	๖๑	๖๕.๓๑	๕	๖.๒๕	๒	๒.๕๐	๑๑๑.๓๖	P < .๐๐๑
๗. ท่านเห็นว่าโครงการ ปรับปรุงโรงเรียนชุมชน นั้น ช่วยทำให้สภาพของ ชุมชนดีขึ้น	๕๑	๕๐.๖๒	๕๐	๕๕.๓๘	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๔๑.๒๒	P < .๐๐๑
๘. ท่านเห็นว่าโครงการปรับ- ปรุงโรงเรียนชุมชนนั้น ช่วยให้การเรียนของ เด็กดีขึ้น	๕๕	๖๐.๕๕	๓๖	๓๙.๕๑	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๔๔.๓๕	P < .๐๐๑
๙. นับแต่เริ่มดำเนินงานตาม โครงการ ประชาชนมี ความสนใจ และให้ความ ร่วมมือในกิจการการศึกษา	๒๗	๓๓.๓๓	๕๖	๖๐.๒๐	๒	๒.๕๐	๐	๐.๐๐	๔๕.๐๑	P < .๐๐๑

ตาราง ๒๘. (ต่อ)

ทัศนคติของครูโรงเรียนชุมชน ต่อโครงการปรับปรุงโรงเรียน ประชาบาลให้เป็นโรงเรียน ชุมชน ของภาคศึกษา ๑๐	มาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ								X ²	P
	มาก		พอสมควร		น้อย		ไม่มีเลย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
๑๐. ในระยะสองปีที่ผ่านมา เคยได้รับคำแนะนำในการ ดำเนินงานจากศึกษานิเทศก์ หรือศึกษานิเทศก์อำเภอ เพียงไร	๓	๘.๖๘	๕๐	๖๑.๗๓	๒๘	๒๘.๖๓	๐	๐.๐๐	๓๓.๕๕	P < .๐๐๑
๑๑. ผลที่ได้รับจากคำแนะนำของ ศึกษานิเทศก์ หรือศึกษานิเทศก์ อำเภอ	๑๒	๑๕.๐๐	๕๕	๖๑.๒๕	๑๘	๒๓.๓๕	๐	๐.๐๐	๖๕.๓๐	P < .๐๐๑
๑๒. ขีดสภาพในการปฏิบัติงาน	๑๘	๒๕.๓๓	๕๓	๖๐.๖๗	๒	๒.๖๗	๑	๑.๓๓	๕๘.๗๐	P < .๐๐๑
๑๓. โอกาสแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการดำเนินงาน ของโรงเรียน	๓๖	๔๕.๕๕	๓๓	๔๕.๖๘	๓	๔.๖๘	๑	๑.๒๕	๕๓.๕๐	P < .๐๐๑
๑๔. ในระหว่างดำเนินงาน ท่านได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการดำเนินงาน ของโรงเรียน	๒๘	๓๖.๒๕	๕๑	๕๘.๗๕	๕	๕.๐๐	๐	๐.๐๐	๖๑.๗๕	P < .๐๐๑
๑๕. กำลังใจจากผู้นับถือนับพัน ในการปฏิบัติงาน	๓๕	๔๓.๗๕	๕๐	๕๘.๓๓	๖	๗.๕๐	๐	๐.๐๐	๖๐.๕๓	P < .๐๐๑

ตาราง ๒๔. (ต่อ)

ทัศนคติของครูโรงเรียนชุมชน ต่อโครงการปรับปรุงโรงเรียน ประชาบาลให้เป็นโรงเรียน ชุมชน ของภาคศึกษา ๑๐	มาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ								X ²	P
	มาก		พอสมควร		น้อย		ไม่มีเลย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
๑๖. สวัสดิการของครูใน โรงเรียนชุมชน	๕	๖.๑๓	๕๐	๖๑.๓๓	๒๕	๓๐.๘๖	๑	๑.๒๕	๓๕.๕๕	p < .๐๐๑
๑๗. การประสานงานกันระหว่าง คณะครู กรรมการศึกษา และกรรมการหมู่บ้านใน โรงเรียนของท่าน	๒๖	๓๒.๑๐	๕๕	๕๕.๓๒	๑๐	๑๒.๓๕	๑	๑.๒๕	๕๓.๒๖	p < .๐๐๑
๑๘. คุณภาพในด้านการศึกษา ของเด็ก	๓	๔.๖๕	๒๓	๔๒.๓๑	๒	๓.๕๑	๑	๑.๒๕	๑๕๕.๓๕	p < .๐๐๑
๑๙. คุณภาพในค่านิยมการศึกษา แก่ผู้ใหญ่	๐	๐.๐๐	๓๑	๓๘.๓๕	๓๕	๔๓.๓๕	๑๕	๑๗.๕๐	๓๕.๑๐	p < .๐๐๑
๒๐. ท่านพอใจให้บุตรหลานมา เยี่ยมโรงเรียนของท่าน	๓๖	๔๓.๘๓	๕	๕.๕๓	๑	๑.๒๕	๐	๐.๐๐	๒๐๕.๕๖	p < .๐๐๑
๒๑. ท่านยินดีให้ความรู้ และ บริการด้านการศึกษาแก่ครู ประจำการทั่วไป	๕๕	๖๘.๓๕	๒๕	๓๑.๕๕	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๑๐๐.๕๕	p < .๐๐๑
๒๒. ท่านรู้สึกว่าการทำงานนี้ โรงเรียนนี้ไม่เกียรติ	๒๓	๒๘.๕๑	๑๒	๑๕.๑๕	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๑๕๕.๕๖	p < .๐๐๑

ตาราง ๒๔. (ต่อ)

ทัศนคติของครูโรงเรียนชุมชน ต่อโครงการปรับปรุงโรงเรียน ประชาบาลให้เป็นโรงเรียน ชุมชน ของภาคศึกษา ๑๐	มาตราส่วนประมาณค่าของการกระทำ								x ²	P
	มาก		พอสมควร		น้อย		ไม่มีเลย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
๒๓. การปฏิบัติงานของท่านเป็นที่พอใจและได้รับการยกย่องสรรเสริญจากนักเรียนและบุคลากร	๒๑	๒๖.๕๘	๕๔	๖๗.๕๒	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๑๑๓.๘๖	p < .๐๐๑
๒๔. สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของท่านน่าอยู่และน่าปฏิบัติงาน	๒๓	๓๔.๑๘	๕๒	๕๓.๑๖	๑๐	๑๒.๖๖	๐	๐.๐๐	๕๕.๓๖	p < .๐๐๑
๒๕. โรงเรียนของท่านเป็นที่พอใจและได้รับการยกย่องสรรเสริญจากชุมชน	๒๒	๓๒.๕๑	๕๓	๖๓.๐๕	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๕๓.๖๖	p < .๐๐๑
๒๖. ท่านพอใจในการเป็นครูโรงเรียนชุมชน	๓๓	๕๓.๕๓	๒	๒.๕๓	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๒๒๑.๓๘	p < .๐๐๑
รวม	๓๕๓	๓๘.๐๕	๑๐๕๑	๕๒.๓๕	๑๓๘	๘.๕๘	๒๒	๑.๐๖	-	-

จากตาราง ๒๔. แสดงว่าข้อมูลที่สำคัญได้แตกต่างจากสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ซึ่งอาจแปลได้ว่าความคิดเห็นของมวลประชากรที่มีต่อหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๒๖) ในตารางมีนัยสำคัญในเชิงสถิติ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ครูโรงเรียนชุมชนส่วนมาก มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชน จากการถามความรู้สึกในการปฏิบัติงานแล้วปรากฏว่า ครูได้รับ

ความพอใจพอสมควรนั้นมีจำนวนมากที่สุด คือได้ร้อยละ ๕๒.๓๕ ถัดไปก็คือ ลงความเห็นว่ามี
พอใจมาก ได้ร้อยละ ๓๔.๐๕ และพอใจน้อยได้ร้อยละ ๔.๕๔ ส่วนความเห็นที่ว่า ไม่มี
ความพอใจเลยนั้น มีจำนวนน้อยที่สุด คือได้ร้อยละเพียง ๑.๐๖ เท่านั้น

๒. สิ่งที่คุณได้รับความพอใจพอสมควร และได้ร้อยละระหว่าง ๓๕.๓๑ ถึง ๕๒.๓๑
ซึ่งถือว่าได้ร้อยละอยู่ในระดับสูง ได้แก่ คุณภาพด้านการศึกษาของเด็ก ประโยชน์ที่ได้รับ
จากการประชุมแต่ละครั้ง และความเหมาะสมของวิธีดำเนินการและการแบ่งสายงานใน
โรงเรียน ถัดไปก็คือได้ร้อยละระหว่าง ๒๔.๒๐ ถึง ๓๑.๕๒ ซึ่งถือว่าได้ร้อยละอยู่ใน
ในระดับปานกลาง ได้แก่ ครูได้รับคำชมเชยจากนักเรียนและผู้ปกครอง ครูมีอิสระในการ
ปฏิบัติงาน โครงการปรับปรุงโรงเรียนสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนและ
ชุมชน โรงเรียนได้รับการยกย่องสรรเสริญจากประชาชนในชุมชน และประชาชนมี
ความสนใจให้ความร่วมมือในกิจการการศึกษา

นอกจากนั้นได้ร้อยละระหว่าง ๔๕.๒๔ ถึง ๖๑.๓๓ ซึ่งถือว่าได้ร้อยละอยู่ใน
ระดับต่ำ มีหลายประการเช่น ศึกษานิเทศก์หรือศึกษานิเทศกรอำนวยความสะดวกให้ความช่วยเหลือแนะนำใน
การดำเนินงาน การจัดสวัสดิการในโรงเรียนชุมชนและผลที่ได้รับจากคำแนะนำของศึกษานิเทศก์
หรือศึกษานิเทศกรอำเภอ เป็นต้น

๓. สิ่งที่คุณมีความพอใจมากและได้ร้อยละระหว่าง ๕๓.๔๓ ถึง ๕๗.๕๗ ถือว่าได้
ร้อยละอยู่ในระดับสูงมากได้แก่ ครูรู้สึกพอใจในการเป็นครูโรงเรียนชุมชน และพอใจ
ให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียน ถัดไปก็คือได้ร้อยละระหว่าง ๒๔.๓๕ ถึง ๔๔.๕๑ ถือว่า
ได้ร้อยละอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ครูรู้สึกมีเกียรติที่ได้ทำงานในโรงเรียนชุมชน
และครูยินดีช่วยเหลือในการให้การศึกษาแก่ครูประจำการทั่วไป

นอกจากนั้นได้ร้อยละระหว่าง ๖๐.๕๕ ถึง ๖๕.๕๓ ซึ่งถือว่าได้ร้อยละอยู่ในระดับ
ต่ำ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนโครงการปรับปรุงโรงเรียน และเห็นว่าโครงการ
ปรับปรุงโรงเรียนชุมชนช่วยให้การเรียนของเด็กดีขึ้น

๔. สิ่งที่คุณได้รับความพอใจน้อย มีอยู่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น คือ คุณภาพตามมูลสาร
ศึกษาแก่ผู้ใหญ่ ซึ่งได้ร้อยละ ๓๓.๗๕

ลำดับความสำคัญของกิจกรรมในการพัฒนาชุมชน

ในการพัฒนาชุมชนนั้น ควรให้จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ไว้เป็นที่แน่นอนเสียก่อน เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง อันเป็นแนวทางทำให้กิจกรรมในการพัฒนาชุมชนได้ผลคล้อยกัน และประลบบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

จึงออกแบบสอบถามเพื่อทราบ ว่า โรงเรียนชุมชนได้จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนไว้อย่างไรบ้าง และให้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า ลำดับของหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๘) ในมาตราส่วนประมาณค่า นั้น จะมีความดีเท่า ๆ กันทุกข้อ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตาราง ๒๕. แสวงการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมในการพัฒนาชุมชน แจกแจงด้วยค่าร้อยละ และค่าไค - แสควร์

กิจกรรมในการพัฒนาการชุมชน		ลำดับความสำคัญ								X ² P
		อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	อันดับ ๔	อันดับ ๕	อันดับ ๖	อันดับ ๗	อันดับ ๘	
๑. การพัฒนาทางการศึกษา	จำนวน	๖๒	๓	๐	๐	๕	๑	๐	๐	๓๒๓๖.๓๓
	ร้อยละ	๓๘.๘๘	๘.๘๖	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๑.๓๘	๑.๒๓	๐.๐๐	๐.๐๐	
๒. การพัฒนาการอนามัย	จำนวน	๑๕	๓๖	๑๒	๑	๕	๐	๑	๐	๑๑๕๖.๘๐
	ร้อยละ	๒๕.๓๖	๕๖.๑๕	๑๕.๓๘	๑.๒๘	๑๑.๕๘	๐.๐๐	๑.๒๘	๐.๐๐	
๓. การพัฒนาด้านเกษตรกรรม	จำนวน	๑๑	๒๐	๒๒	๘	๑๕	๒	๑	๐	๕๒.๕๕
	ร้อยละ	๑๕.๑๐	๒๘.๖๕	๒๘.๒๑	๑๐.๖๖	๑๓.๕๕	๒.๘๓	๑.๒๘	๐.๐๐	
๔. การพัฒนาทางการส่งเสริมอาชีพ	จำนวน	๑๒	๑๓	๑๓	๒๒	๑๓	๑	๑	๒	๕๓.๕๕
	ร้อยละ	๑๕.๘๒	๒๐.๕๕	๑๖.๐๕	๒๓.๑๖	๑๖.๐๕	๑.๒๓	๑.๒๓	๒.๘๓	
๕. การพัฒนาด้านศิลปกรรมและวัฒนธรรม	จำนวน	๒๕	๕	๑๓	๒๒	๓	๓	๑	๐	๕๕.๕๕
	ร้อยละ	๓๐.๓๘	๑๑.๓๘	๑๖.๕๕	๒๓.๕๕	๘.๘๖	๓.๘๐	๑.๒๓	๐.๐๐	
๖. การพัฒนาด้านแหล่งพักผ่อน	จำนวน	๑๕	๑๕	๕	๒	๕	๑๕	๕	๕	๒๖.๐๕
	ร้อยละ	๑๘.๑๘	๑๘.๕๘	๑๑.๒๕	๒.๖๐	๕.๒๐	๒๕.๖๓	๖.๕๕	๑๑.๒๕	

ตาราง ๒๕. (ต่อ)

กิจกรรมในการพัฒนาการชุมนุมชน	ลำดับความสำคัญ								X ² P	
	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓	อันดับ ๔	อันดับ ๕	อันดับ ๖	อันดับ ๗	อันดับ ๘		
๗. การพัฒนาด้านสหภาพการ รียณะ	จำนวน	๖	๒๒	๔	๘	๒	๓	๑๔	๒๐	๓๓.๕๕ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๗.๕๕	๒๗.๕๕	๕.๐๖	๑๐.๑๓	๒.๕๓	๓.๘๐	๑๗.๗๒	๒๕.๓๒	
๘. การพัฒนาด้านความสวยงาม ของชุมนุมชน	จำนวน	๒๐	๖	๑	๗	๑๑	๑๑	๑๕	๕	๒๖.๕๖ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๒๖.๓๐	๗.๕๐	๑.๓๒	๙.๒๑	๑๔.๕๗	๑๔.๕๗	๑๙.๗๔	๖.๕๗	

จากตาราง ๒๕. จะเห็นว่าข้อมูลที่สำคัญได้ แยกต่างจากสมมุติฐานที่ตั้งไว้มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ซึ่งอาจแปลได้ว่าความคิดเห็นของมวลประชากรที่มีต่อหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๘) ในตารางมีนัยสำคัญในเชิงสถิติ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑. มีผู้ลงความเห็นว่าการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาด้านศีลธรรม วัฒนธรรม และการพัฒนาด้านความสวยงามของชุมนุมชน ควรมีความสำคัญอันดับหนึ่ง การพัฒนาด้านการศึกษาได้คำร้อยละอยู่ในระดับสูงมาก การพัฒนาด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม ได้คำร้อยละอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการพัฒนาความสวยงามของชุมนุมชนนั้น ได้คำร้อยละในระดับต่ำ

๒. การพัฒนาด้านการอนามัย และการพัฒนาด้านสหภาพการรียณะ ส่วนมากลงความเห็นว่ามีค่าสำคัญอยู่ในอันดับที่สอง การพัฒนาด้านอนามัย ได้คำร้อยละมากกว่าการพัฒนาด้านสหภาพการรียณะ ๑๔.๓๐ เปอร์เซ็นต์ การพัฒนาด้านเกษตรกรรม ควรมีความสำคัญอันดับสาม การพัฒนาด้านส่งเสริมอาชีพ ครอบอยู่ในอันดับสี่ และอันดับสุดท้าย คือ การพัฒนาด้านหน้าที่พลเมือง

ผลการพัฒนาชุมนุมชนภายหลัง เริ่มโครงการสองปี

ในการศึกษาผลการดำเนินงานของโรงเรียนชุมนุมชนนั้น มีความจำเป็นที่ต้องทราบผลการพัฒนาชุมนุมชนด้วย เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องช่วยพัฒนาชุมนุมชนให้ดีขึ้น

จึงได้ออกแบบสอบถามเพื่อทราบว่า ภายหลังจากการดำเนินงานมาแล้วสองปี โรงเรียน
ไคช่วยพัฒนาชุมชนในตำบลไคบ้าง และได้รับผลสำเร็จมากน้อยเพียงไร ซึ่งไคตั้งสมมุติฐาน
ไว้นี้สำคัญไว้ว่า ค่าความของหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๔) ในมาตราส่วนประมาณค่า นั้น จะ
มีความดีเท่า ๆ กันทุกข้อ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตาราง ๒๖. แสดงผลของการพัฒนาชุมชนภายหลังจากการดำเนินงานตามโครงการมาแล้วสองปี จำแนกครัวย่อย และ
แสดงค่าของ ไค - แสควร์

ผลการพัฒนาชุมชน	เปลี่ยนแปลง มากที่สุด	เปลี่ยนแปลง มาก	เปลี่ยนแปลง พอสมควร	เปลี่ยนแปลง น้อย	คงที่	χ^2
						P
๑. การพัฒนาด้านอาชีพและเพิ่ม พูนรายได้ประชาชน (เช่น การกสิกรรม การค้าขาย การอุตสาหกรรมในครอบครัว ฯลฯ)	จำนวน ร้อยละ	๖ ๓.๘๑	๑๕ ๑๕.๕๒	๕๘ ๖๖.๖๓	๖ ๓.๖๐	๑๑๓.๓๓ $P < .๐๐๑$
๒. การพัฒนาด้านอนามัย (เช่น การรักษาความสะอาดและ ป้องกันโรคติดต่อ การใช้ ส้มขี้ม การกำจัดมูลฝอย ฯลฯ)	จำนวน ร้อยละ	๓ ๔.๖๘	๒๓ ๒๔.๖๐	๕๐ ๖๑.๓๓	๑ ๑.๒๓	๑๑๘.๖๑ $P < .๐๐๑$
๓. การพัฒนาด้านเกษตรกรรม (เช่นผลผลิตจากการทำนา ทำสวน ทำไร่ การเลี้ยงสัตว์ การป้องกันโรคระบาดสัตว์ การไถพุ่มและการใช้เครื่อง ผ่อนแรงต่าง ๆ)	จำนวน ร้อยละ	๓ ๓.๓๐	๘๒ ๕๑.๔๕	๕๕ ๓๘.๕๓	๕ ๔.๖๘	๓๕.๕๓ $P < .๐๐๑$

ตาราง ๒๖. (ต่อ)

ผลการพัฒนาชุมชน	เปลี่ยนแปลง มากที่สุด	เปลี่ยนแปลง มาก	เปลี่ยนแปลง พอสมควร	เปลี่ยนแปลง น้อย	ครั้งที่	χ^2
						P
๔. การพัฒนาความสวยงาม ของชุมชน (เช่น การ ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การ ตัดถนน การล้อมรั้ว การทำ ชุมชนประตู ฯลฯ)	จำนวน	๒	๓๕	๓๗	๒	๔๑.๖๖
	ร้อยละ	๓.๕๑	๕๓.๒๗	๕๕.๖๔	๒.๕๖	๑.๒๕
๕. การพัฒนาทัศนทัศน์การ (เช่น การกีฬา การตั้ง วิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ หรือ ศูนย์รวม ฯลฯ)	จำนวน	๕	๓๓	๓๖	๓	๓๐.๓๔
	ร้อยละ	๖.๑๓	๕๐.๓๕	๕๕.๕๕	๔.๖๕	๐.๐๐
๖. การพัฒนาศีลธรรม และ วัฒนธรรม (เช่นการทำบุญ ฟังเทศน์ การรักษาวินัยธรรมร้อยละ และประเพณีนิยม ฯลฯ)	จำนวน	๓	๑๕	๕๓	๓	๖๖.๕๓
	ร้อยละ	๓.๓๐	๒๓.๐๖	๕๓.๐๕	๓.๓๐	๑๖.๐๕
๗. การพัฒนาหน้าที่พลเมือง (เช่นการเสียภาษีอากร การเอาใจใส่ต่อการ ปรับปรุงโรงเรียน และ พัฒนาชุมชน การทำตาม กฎหมาย ฯลฯ)	จำนวน	๒	๒๕	๕๓	๒	๑๑๑.๑๒
	ร้อยละ	๒.๕๐	๓๖.๒๕	๕๕.๓๕	๒.๕๐	๐.๐๐

ตาราง ๒๖. (ต่อ)

ผลการพัฒนาชุมชน		เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง	เปลี่ยนแปลง	คงที่	X ² P
		มากที่สุด	มาก	พอสมควร	น้อย		
๕. การพัฒนาการเรียนการสอน (เช่น การปรับปรุงการเรียน ในโรงเรียน การศึกษา ผู้ใหญ่ การจัดศูนย์ข่าวสาร การสอนวิชาอาชีพในชุมชน ฯลฯ)	จำนวน	๓	๒๔	๓๔	๕	๗	๕๒.๙๙ P < .๐๐๑
	ร้อยละ	๓.๓๐	๒๔.๖๓	๕๖.๕๒	๑๑.๑๑	๕.๖๕	
รวม	จำนวน	๓๕	๒๒๐	๓๓๓	๓๗	๒๒	-
	ร้อยละ	๕.๕๑	๓๔.๐๐	๕๑.๕๗	๕.๗๒	๓.๕๐	-

จากตาราง ๒๖. แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลที่สำรวจได้แตกต่างจากสมมุติฐานที่ตั้งไว้
มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ซึ่งอาจแปลได้ว่า ความคิดเห็นของมวลประชากรที่มีต่อหัวข้อต่าง ๆ
(ข้อ ๑ - ๔) ในตาราง มีนัยสำคัญในเชิงสถิติ ถึงแม้ร้อยละเอียงคดไปนี้

๑. ผลการพัฒนาชุมชน เมื่อเปรียบเทียบค่าร้อยละในแถวสุดท้ายของตารางแล้ว
ส่วนมากลงความเห็นว่า มีการเปลี่ยนแปลงพอสมควร ได้ค่าร้อยละ ๕๑.๕๗ ถัดไปก็คือ เห็นว่า
เปลี่ยนแปลงมากได้ค่าร้อยละ ๓๔.๐๐ เปลี่ยนแปลงน้อยได้ค่าร้อยละ ๕.๗๒ และเปลี่ยนแปลง
มากที่สุด ได้ค่าร้อยละ ๕.๕๑ ส่วนผู้ลงความเห็นว่า ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลยนั้น มีจำนวน
น้อยที่สุด คือได้ค่าร้อยละเพียง ๓.๕๐ เท่านั้น

๒. การพัฒนาชุมชนที่ได้ผลพอสมควร และได้ค่าร้อยละระหว่าง ๒๑.๗๓ ถึง ๒๖.๒๗
ถือว่าได้ค่าร้อยละอยู่ในระดับสูง ได้แก่ การพัฒนาอาชีพและเพิ่มพูนรายได้ของประชาชน

การพัฒนาทำนอนามัย ถัดไปก็คือ ใ้ค้ำร้อยละระหว่าง ๘.๘ ถึง ๕.๓๕ ถือว่าใ้ค้ำร้อยละ อยู่ในระดับปานกลาง ไ้แก่ การพัฒนาค้ำหน้าทีพลเมือง การพัฒนาค้ำนศีลธรรมและวัฒนธรรม การพัฒนาค้ำนการศึกษา

นอกจากนั้นใ้ค้ำร้อยละระหว่าง ๔.๔ ถึง ๔.๖๔ ซึ่งถือว่าใ้ค้ำร้อยละอยู่ใน ระดับต่ำ ไ้แก่ การพัฒนาค้ำนความสวยงามของชุมชน และการพัฒนาค้ำนสันตนาการ

๓. การพัฒนาชุมชนทีไ้ค้มามาก มีเพียงอย่างเดียวนั้น คือ การพัฒนาค้ำน เกษตรกรรม ซึ่งใ้ค้ำร้อยละ ๕.๔๕

คุณลักษณะทางวิชาชีพของครูโรงเรียนชุมชน

ครูรักความก้าวหน้า ย่อมจะต้องปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ เพราะการสำเร็จจากสถาน ศึกษาใ้ไปทีตาม ไม่ได้หมายความว่า ใ้รับความรู้ทางวิชาการหรือวิธีการต่าง ๆ ไปอย่าง บริบูรณ์ เพราะความก้าวหน้าทางวิชาการแขนงต่าง ๆ ก้าวหน้าไปไม่มีวันสิ้นสุด ครูทีจะมีสมรรถภาพ ในการทำงาน จึงควรหมั่นแสวงหาความรู้และสนใจในการริเริ่มงานใหม่ เพื่อนำความรู้ทีใ้ไป ใ้ใ้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนชุมชน ซึ่งจะช่วยใ้การค้ำเนินงานไ้ค้มลคิ ยิ่งขึ้น

คุณลักษณะทางวิชาชีพเป็นเครื่องวัดคุณภาพของครูใ้ประการหนึ่ง ซึ่งในเรื่องนี้ บุญถิ่น อัครถการ^๓ ไ้เห็นว่าครูทีมีคุณภาพสูง นอกจากจะ เป็นการส่งเสริมการศึกษาของชาติ โดยตรงแล้ว ยังช่วยใ้ครูใ้รับความก้าวหน้าในชีวิตใ้ค้ขึ้น

สำหรับครูโรงเรียนชุมชนก็ควรมีคุณลักษณะทางวิชาชีพค้ำงกล่าวนี้ด้วย ดังนั้นจึงใ้ ออกแบบสอบถามเพื่อทราบว้ ครูโรงเรียนชุมชนมีคุณลักษณะทางวิชาชีพเหมาะสมเพียงไร และใ้ค้ค้ำงสมมุติฐานว้ไ้ค้สำคัญว้ว่า คำตอบของหัวข้อมต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๑๕) ในมาตราส่วน ประมาณค้ำนั้น จะมีความดีเท่า ๆ กันทุกข้อม ซึ่งปรากฏผลค้ำงแสดงว้ในตาราง ๒๗.

^๓ บุญถิ่น อัครถการ การสร้างผู้นำของชุมชนเพื่อค้ำค้ำงอำนาจและความมั่นคงของ ชาติ หน้า ๒๑.

ตาราง ๒๓. แสดงคุณลักษณะทางวิชาชีพของครูโรงเรียนชุมชนชนสิบแห่ง โดยจำแนกค่าร้อยละ และแสดงค่าของไค - แสควร์*

คุณลักษณะทางวิชาชีพของครู โรงเรียนชุมชน	ทำมาก		ทำพอสมควร		ทำน้อยครั้ง		ไม่ทำเลย		X ²	P
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
๑. อ่านวารสารการศึกษาเพื่อ เพิ่มพูนความรู้	๓๔	๕๓.๕๐	๔๑	๕๑.๒๕	๑	๑.๒๕	๐	๐.๐๐	๓๒.๓๐	P < .๐๐๑
๒. พังปาฐกถาหรือการอภิปราย	๑๒	๑๕.๐๐	๓๖	๔๕.๐๐	๓๒	๔๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๔๓.๒๐	P < .๐๐๑
๓. เข้าร่วมในการประชุม สัมมนาหรือการอภิปราย	๑๘	๑๗.๓๒	๓๔	๔๓.๐๘	๒๑	๒๖.๕๘	๑๐	๑๒.๖๖	๑๗.๐๐	P < .๐๐๑
๔. สมัครเข้าเรียนเพื่อเลื่อน วิทยฐานะ	๓๑	๓๘.๒๕	๓๐	๓๗.๕๘	๕	๕.๐๖	๑๔	๑๗.๓๒	๒๖.๑๘	P < .๐๐๑
๕. เขียนบทความหรือเรื่องสั้น เกี่ยวกับการศึกษา และ กิจการของโรงเรียนออก เผยแพร่	๑	๑.๒๕	๑๒	๑๕.๐๐	๑๑	๑๓.๗๕	๕๖	๗๐.๐๐	๕๐.๑๐	P < .๐๐๑
๖. เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยว กับโรงเรียนชุมชน	๑๓	๑๖.๖๖	๒๖	๓๒.๕๑	๑๑	๑๓.๕๒	๒๔	๓๐.๓๑	๑๒.๖๕	P > .๐๐๑ < .๐๑
๗. ทดลองทำการสังเกตตามที่ รับการอบรมมา และ คัดแปลงให้เหมาะสมกับ สภาพของตน	๓๒	๔๐.๕๑	๓๕	๔๔.๓๐	๓	๓.๘๐	๕	๖.๒๕	๓๕.๓๑	P < .๐๐๑
๘. แสวงหาความรู้มาเพิ่มเติม ในวิชาที่สอน	๕๗	๗๒.๑๕	๒๒	๒๗.๘๕	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๑๑๐.๒๒	P < .๐๐๑

ตาราง ๒๗. (ต่อ)

คุณลักษณะทางวิชาชีพของครู โรงเรียนชุมชน	ทำมาก		ทำพอสมควร		ทำน้อยครั้ง		ไม่ทำเลย		X ²	P
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
๘. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ พฤติกรรมของเด็ก	๕๓	๖๐.๒๖	๓๑	๓๕.๓๕	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๔๕.๕๖	P < .๐๐๑
๑๐. สนใจในปัญหาของเด็กและ ปัญหาของชุมชน	๕๓	๖๖.๒๕	๒๖	๓๒.๕๐	๑	๑.๒๕	๐	๐.๐๐	๕๕.๓๐	P < .๐๐๑
๑๑. ใช้แหล่งวิชาของโรงเรียน และชุมชนให้เกิด ประโยชน์แก่การสอน	๕๑	๕๑.๕๐	๓๘	๕๘.๑๐	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๗๕.๕๓	P < .๐๐๑
๑๒. พยายามสร้างความสัมพันธ์ อันดีกับบุคลากร และ บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง	๕๔	๖๓.๕๐	๒๕	๓๑.๒๕	๑	๑.๒๕	๐	๐.๐๐	๕๓.๑๐	P < .๐๐๑
๑๓. พยายามปรับปรุงบุคลิกภาพ ของท่านให้ดีขึ้น	๕๓	๗๑.๒๕	๒๓	๒๘.๓๕	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๑๐๘.๕๐	P < .๐๐๑
๑๔. มีความรับผิดชอบในงานที่ ได้รับมอบหมาย	๗๖	๕๕.๐๐	๕	๕.๐๐	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๒๐๕.๖๐	P < .๐๐๑
๑๕. ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ และข้อเสนอแนะจากผู้อื่น เพื่อแก้ไขส่วนบกพร่อง ของท่าน	๗๑	๘๘.๓๕	๕	๑๑.๒๕	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๑๓๖.๑๐	P < .๐๐๑
รวม	๕๕๓	๕๐.๐๘	๓๕๒	๓๖.๘๕	๘๕	๓.๑๓	๑๑๘	๕.๕๐	-	-

* ไม่ตอบหนึ่งคน

จากตาราง ๒๗. จะเห็นว่าข้อมูลที่สามารถได้ แตกต่างจากสมมุติฐานที่ตั้งไว้ มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ซึ่งอาจแปลได้ว่า ความคิดเห็นของมวลประชากร ที่มีต่อหัวข้อต่าง ๆ (ข้อ ๑ - ๑๕) ในตาราง มีนัยสำคัญในเชิงสถิติ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ครูโรงเรียนชุมชนมีคุณลักษณะทางวิชาชีพเหมาะสมเป็นส่วนมาก คือมีการกระทำเพื่อปรับปรุงคุณลักษณะทางวิชาชีพของตนอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากค่าร้อยละในแถวสุดท้ายของตาราง ซึ่งมีผู้ลงความเห็นว่าได้กระทำกันมากนั้นมีจำนวนมากที่สุด ได้ค่าร้อยละ ๕๐.๐๘ ถัดไปก็คือเห็นว่ามีมีการกระทำพอสมควร ได้ค่าร้อยละ ๓๒.๘๕ และไม่กระทำเลยได้ค่าร้อยละ ๑๗.๐๖ ส่วนผู้ที่เห็นว่าทำน้อยครั้งนั้น มีจำนวนน้อยที่สุด คือได้ค่าร้อยละเพียง ๑.๑๓ เท่านั้น

๒. การปรับปรุงคุณลักษณะทางวิชาชีพที่กระทำกันมาก และได้ค่าร้อยละระหว่าง ๔๔.๓๕ ถึง ๕๕.๐๐ ถือว่า ได้ค่าร้อยละอยู่ในระดับสูงมาก ได้แก่ การรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย การรับฟังคำวิจารณ์ และแนะนำของคนอื่น เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ถัดไปก็คือได้ค่าร้อยละระหว่าง ๒๖.๒๕ ถึง ๓๒.๑๕ ถือว่า ได้ค่าร้อยละอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การปรับปรุงบุคลิกภาพ การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง มีความสนใจปัญหาของเด็กและชุมชน

นอกจากนั้นได้ค่าร้อยละระหว่าง ๓๔.๒๘ ถึง ๖๐.๒๒ ถือว่า ได้ค่าร้อยละอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็ก การใช้แหล่งวิชาให้เด็กประโยชน์ และการสมัครเข้าเรียนเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ

๓. สิ่งที่ครูได้กระทำกันพอสมควรนั้น ก็คือ การอ่านวารสารการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ได้ค่าร้อยละ ๕๑.๒๕ ถัดไปก็คือการฟังปาฐกถาหรือการอภิปราย ได้ค่าร้อยละ ๔๕.๐๐ และการทดลองทำการสอนตามที่ได้รับการอบรมมา และดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของตน ได้ค่าร้อยละ ๔๔.๓๐ ส่วนการเข้าร่วมในการประชุมสัมมนาหรือการอภิปรายนั้น ได้ค่าร้อยละ ๓๓.๐๘

๔. สิ่งที่ครูโรงเรียนชุมชนส่วนมากยังไม่เคยกระทำเลยนั่นก็คือ การเขียนบทความหรือเรื่องสั้นเกี่ยวกับการศึกษาและกิจการของโรงเรียนออกเผยแพร่ ซึ่งได้ค่าร้อยละ ๓๐.๐๐ และการเข้ารับการอบรมเรื่องโรงเรียนชุมชน ได้ค่าร้อยละ ๒๖.๓๑

ปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติงานใด ๆ ปัญหาและอุปสรรคย่อมจะเกิดขึ้นได้เสมอ ซึ่งมีทั้งปัญหาส่วนบุคคลและส่วนรวม อันแก้ไขไ้ได้ง่ายยากต่างกัน บุคคลส่วนมากเมื่อประสบปัญหาหรืออุปสรรคที่ไม่สามารถจะแก้ไขได้ ย่อมเกิดความรู้สึกท้อถอยหมกมัวลังใจที่จะดำเนินงานให้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย ดังที่เอกสารของกรมวิชาการ^๔ เขียนไว้ว่า การที่บุคคลใดจะประกอบการทำงานตามความรู้ความชำนาญของตนได้อย่างเต็มภาคภูมินั้น จะต้องประกอบไปด้วยความมั่นคงพร้อมทั้งกายและใจ

จึงได้ออกแบบสอบถามเพื่อทราบว่า การปฏิบัติงานของครูโรงเรียนชุมชนมีข้อสงสัยหรือสิ่งขัดขวางในการที่จะดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของโรงเรียนชุมชนนั้นมีอะไรบ้าง ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตาราง ๒๔. แลคงจำนวนและค่าร้อยละของครูโรงเรียนชุมชนสิบแห่งที่ประสบปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงาน

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	โรงเรียน										รวม ร้อยละ	
	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.	ฉ.	ช.	ซ.	ฅ.	ฎ.		
๑. รู้สึกไม่แน่ใจในการสอน	จำนวน	๐	๒	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๓
	ร้อยละ	๐.๐๐	๑๕.๓๘	๐.๐๐	๐.๐๐	๒๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๓.๗๖
๒. ไม่รู้วิธีสอน	จำนวน	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
	ร้อยละ	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๓. ไม่เข้าใจเนื้อหาบางตอนในหลักสูตร	จำนวน	๐	๒	๐	๑	๑	๔	๐	๐	๐	๐	๘
	ร้อยละ	๐.๐๐	๑๕.๓๘	๐.๐๐	๕.๘๘	๒๐.๐๐	๓๐.๗๖	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๕.๘๘

^๔ ก้าววิจัย, กอง กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ผลการสำรวจภาวะความเป็นอยู่ของครูทั่วประเทศ การวิจัยทางการศึกษา เล่ม ๖ สิงหาคม ๒๕๐๔ หน้า ๑.

ตาราง ๒๔. (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	โรงเรียน										รวม ร้อยละ	
	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.	ฉ.	ช.	ซ.	ด.	ต.		
๔. อุปกรณการศึกษา นักเรียนยังไม่ เพียงพอ	จำนวน	๖	๑๐	๑	๑๘	๓	๕	๘	๕	๕	๕	๖๕
	ร้อยละ	๑๐๐	๓๖.๕๖	๒๐.๐๐	๘๖.๓๕	๒๐.๐๐	๘๑.๘๑	๑๐๐	๑๐๐	๖.๖๗	๑๐๐	๘๐.๒๕
๕. เครื่องมือสอน วิชาอาชีพแก่ ผู้ใหญ่ยังมีไม่ เพียงพอ	จำนวน	๖	๘	๕	๑๓	๓	๑๑	๘	๕	๖	๕	๓๐
	ร้อยละ	๑๐๐	๖๑.๕๘	๑๐๐	๓๖.๕๖	๒๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๘๖.๕๖
๖. ห้องเรียนมี นักเรียนมาก เกินไป	จำนวน	๖	๓	๒	๘	๒	๑๐	๘	๐	๖	๕	๖๖
	ร้อยละ	๑๐๐	๒๓.๐๘	๕๐.๐๐	๘๓.๐๖	๕๐.๐๐	๕๐.๕๐	๑๐๐	๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๕๖.๓๕
๗. ครูไม่พอกับ จำนวนชั้น	จำนวน	๖	๓	๐	๒	๕	๑๑	๐	๐	๐	๕	๓๖
	ร้อยละ	๑๐๐	๕๓.๘๕	๐.๐๐	๑๑.๓๖	๑๐๐	๑๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๐๐	๕๕.๕๕
๘. ชাকครูสอน วิชาต่าง ๆ ใน ชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย	จำนวน	๓	๘	๒	๑๓	๑	๑๑	๐	๐	๐	๐	๓๘
	ร้อยละ	๕๐.๐๐	๖๑.๕๘	๕๐.๐๐	๓๖.๕๖	๒๐.๐๐	๑๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๕๖.๕๖
๙. ไม่เข้าใจความ มุ่งหมายและ หลักการโรง- เรียนชุมชน	จำนวน	๐	๒	๐	๕	๑	๒	๐	๕	๐	๐	๑๘
	ร้อยละ	๐.๐๐	๑๕.๓๘	๐.๐๐	๒๓.๕๓	๒๐.๐๐	๑๘.๑๘	๐.๐๐	๑๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๒๒.๒๒

ตาราง ๒๔. (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	โรงเรียน										รวม/ร้อยละ	
	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.	ฉ.	ช.	ซ.	ณ.	ญ.		
๑๐. ขาดการโรง สำหรับช่วยเหลือ กิจการของ โรงเรียน	จำนวน	๐	๐	๐	๕	๐	๐	๐	๕	๐	๐	๑๖
	ร้อยละ	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๒๕.๕๑	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๓.๒๘
๑๑. บ้านพักของครู อยู่ไกลเกินไป จึงไม่สะดวกใน การทำการสอน และปรับปรุง ชุมชน	จำนวน	๖	๕	๑	๓	๑	๑	๐	๐	๐	๕	๒๑
	ร้อยละ	๑๐๐	๓๐.๓๓	๒๐.๐๐	๑๓.๖๕	๒๐.๐๐	๕.๐๕	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๐๐	๒๕.๕๓
๑๒. ไม่ได้ได้รับความ ร่วมมือจาก หน่วยราชการ เช่น อนามัย อำเภอ กสิ- กรรมอำเภอ หรือพัฒนากร เป็นต้น	จำนวน	๖	๓	๓	๕	๕	๑	๕	๕	๐	๕	๕๕
	ร้อยละ	๑๐๐	๒๓.๐๘	๒๐.๐๐	๕๒.๕๕	๑๐๐	๕.๐๕	๑๐๐	๑๐๐	๐.๐๐	๑๐๐	๕๕.๕๕

ตาราง ๒๒. (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	โรงเรียน										รวม ร้อยละ	
	ก.	ข.	ค.	ง.	จ.	ฉ.	ช.	ซ.	ณ.	ด.		
๑๓. ขาดความร่วมมือในหมู่คณะ หรือช่วยกันเอง	จำนวน	๐	๓	๐	๔	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๒
	ร้อยละ	๐.๐๐	๒๓.๐๘	๐.๐๐	๒๓.๕๓	๒๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๕.๘๘
๑๔. ขาดความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน	จำนวน	๐	๓	๑	๔	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑๓
	ร้อยละ	๐.๐๐	๒๓.๐๘	๒๐.๐๐	๕๒.๕๔	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๖.๐๕
๑๕. ประชาชนส่วนมากยากจนจึงไม่ค่อยมีความสนใจในการปรับปรุงการศึกษาและพัฒนาชุมชน	จำนวน	๖	๔	๕	๑๑	๕	๑	๔	๕	๖	๕	๖๑
	ร้อยละ	๑๐๐	๖๕.๒๓	๑๐๐	๖๕.๓๑	๑๐๐	๕.๐๕	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๗๕.๓๑
๑๖. ครูมีรายได้น้อยเกินไป	จำนวน	๖	๔	๕	๑๓	๕	๑๑	๔	๕	๐	๐	๖๑
	ร้อยละ	๑๐๐	๖๑.๕๔	๑๐๐	๗๖.๕๓	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๗๕.๓๑
๑๗. ขาดงบประมาณหรือเงินสมทบเพื่อปรับปรุงโรงเรียนและพัฒนาชุมชน	จำนวน	๖	๖	๕	๑๑	๕	๕	๔	๕	๖	๕	๖๖
	ร้อยละ	๑๐๐	๖๖.๑๕	๑๐๐	๖๕.๓๑	๑๐๐	๘๑.๘๑	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๘๑.๕๘

ตาราง ๒๔. (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน		โรงเรียน										รวม ร้อยละ
		ก.	ข.*	ค.	ง.	จ.	บ.	ป.	ท.	ธ.	ญ.	
๑๘. ครูมีสุขภาพไม่สมบูรณ์	จำนวน	๐	๒	๐	๖	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๙
	ร้อยละ	๐.๐๐	๑๕.๓๘	๐.๐๐	๓๕.๒๙	๒๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๑.๑๑
๑๙. รู้สึกว่าไม่ได้รับความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน	จำนวน	๐	๐	๒	๙	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๑๒
	ร้อยละ	๐.๐๐	๐.๐๐	๕๐.๐๐	๕๓.๙๖	๐.๐๐	๕.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๔.๘๒
๒๐. เมื่อมีปัญหาเฉพาะหน้าเกิดขึ้นไม่มีที่ปรึกษา	จำนวน	๓	๙	๐	๙	๐	๑	๙	๐	๐	๐	๒๑
	ร้อยละ	๕๐.๐๐	๓๐.๓๓	๐.๐๐	๕๓.๙๖	๐.๐๐	๕.๐๐	๑๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๒๕.๙๓
๒๑. รู้สึกว่างานที่ไหว้มอบหมายหนักเกินไป	จำนวน	๐	๒	๙	๖	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑๓
	ร้อยละ	๐.๐๐	๑๕.๓๘	๕๐.๐๐	๓๕.๒๙	๒๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๖.๐๕

* ไม่ตอบหนึ่งคน

จากตาราง ๒๔. แสดงให้เห็นว่า

๑. ปัญหาหรืออุปสรรคที่ไ้การร้อยละระหว่าง ๑๕.๑๑ - ๕๖.๔๒ ถือว่าไ้การขยดะอยู่ในระดับสูงมาก ไ้แก่ ขาดเครื่องมือสอนวิชาอาชีพแก่ผู้ใหญ่ ขาดงบประมาณหรือเงินสมทบเพื่อปรับปรุงโรงเรียนและพัฒนาชุมชน อุปกรณการสอนนักเรียนมีไม่เพียงพอ ครูมีรายได้น้อยเกินไป ประชาชนส่วนมากยากจน จึงไม่ค่อยมีความสนใจในการปรับปรุงการศึกษาและ

การพัฒนาชุมชน

๒. ปัญหาหรืออุปสรรคที่ไ้คำร้อยละระหว่าง ๒๕.๕๓ ถึง ๕๖.๓๕ ถือว่าไ้คำร้อยละ อยู่ในระดับปานกลาง ไ้แก่ ห้องเรียนมีนักเรียนมากเกินไป การไม่ได้รับความร่วมมือจาก หน่วยราชการอื่น ขาดครูสอนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ครูไม่พอกับจำนวนชั้น ครูขาดที่ปรึกษา บ้านพักครูอย่างห่างไกลจากโรงเรียนมาก ไม่สะดวกในการสอนและการพัฒนาชุมชน

๓. ปัญหาหรืออุปสรรคอื่น ๆ นอกจากนี้ ไ้คำร้อยละระหว่าง ๓.๗๐ ถึง ๒๒.๒๒ ถือว่าไ้คำร้อยละอยู่ในระดับต่ำ มีอยู่หลายประการ เช่น ครูส่วนมากยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับ ความมุ่งหมายและหลักการโรงเรียนชุมชนอย่างแจ่มแจ้ง ขาดการประสานงานเพื่อเอื้อ กิจกรรมของโรงเรียน ขาดความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน ครูมีความรู้สีกว้างานที่ไ้ รับมอบหมายหนักเกินไป เป็นต้น

ความเห็นอื่น ๆ ที่ไ้จากครูโรงเรียนชุมชน

ในตอนท้ายของแบบสอบถาม เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ครูโรงเรียนชุมชน ไ้ แสดงความคิดเห็นเพิ่ม เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าในครั้งสัมมนาครั้งนี้ ปรากฏผลดังนี้

๑. โรงเรียน ก. มีไ้ให้ความเห็นและข้อเท็จจริงดังนี้

- ก. มีความเห็นว่า ควรให้หน่วยอบรมและหน่วยพัฒนาการชุมชนไปช่วย อบรมและแนะนำประชาชนบางพอสมควร
- ข. ควรจัดครูให้เพียงพอกับความต้องการ ซึ่งโรงเรียนนี้ใช้อย่างน้อยควร มีถึง ๑๒ คน และควรมีครูพลานามัย
- ค. ควรให้งบประมาณเพื่อช่วยในการปรับปรุงโรงเรียน
- ง. ควรเปิดชั้นเล็กเล็กเพิ่มขึ้น
- จ. ควรขยายชั้นเรียนให้ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ เพราะการพัฒนาชุมชน นั้น ต้องอาศัยนักเรียนเข้าช่วย ถ้ามีนักเรียนชั้นประถมตอนปลาย ก็จะทำให้ไ้ผลดียิ่งขึ้น
- ฉ. ควรจัดให้มีบ้านพักครูอยู่ในบริเวณโรงเรียน
- ช. ควรมีนักเรียนจากวิทยาลัยครู ในโครงการฝึกหัดครูขนบทั่วไปฝึกหัดสอน และช่วยปรับปรุงโรงเรียน

๒. โรงเรียน ข. มีผู้แสดงความคิดเห็นดังนี้

- ก. ต้องการครูที่มีวุฒิทางอาชีวศึกษา เพื่อสอนวิชาอาชีพแก่นักเรียนและ
ประชาชนในชุมชน
- ข. ต้องการงบประมาณ เพื่อจัดห้องสมุดและซื้ออุปกรณ์กีฬา
- ค. มีความเห็นว่า ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานใน
โรงเรียนชุมชนชั้นที่ภาคศึกษา ๑๐ อย่างน้อยปีละครั้ง
- ง. ศึกษาในเทศกัควรได้ออกไปนิเทศการศึกษาอย่างสม่ำเสมอเดือนละครั้ง
หรืออย่างน้อยภาคเรียนละหนึ่งครั้ง
- จ. ควรมีบ้านพักครูในบริเวณโรงเรียนอย่างเพียงพอ
- ฉ. ต้องการให้ครูทุกคนเข้าใจวิธีวางแผนงานร่วมกับประชาชน เพื่อการ
ปฏิบัติงานจะได้ผลดีขึ้น
- ช. ควรให้กรรมการศึกษาและกรรมการพัฒนาหมู่บ้านได้มีโอกาสเข้าร่วม
ในการประชุมอบรมด้วย
- ซ. ควรกระตุ้นให้ครูมีความภูมิใจในการปฏิบัติงาน
- ฌ. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรให้ความร่วมมือในการให้การศึกษาแก่ผู้ใหญ่
- ฎ. โรงเรียนชุมชนควรได้รับการสนับสนุนจากทางราชการพอสมควร
ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณและกำลังครู เพื่อเป็นการส่งเสริมให้กิจการเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

๓. โรงเรียน ค. มีผู้ให้ความเห็นดังต่อไปนี้

- ก. โรงเรียนชุมชนควรเปิดสอนชั้นประถมศึกษาตอนปลายขึ้นทุกโรงเรียน
เพราะนักเรียนในชั้นประถมศึกษาตอนปลายสามารถช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดี
- ข. ควรจัดให้มีบ้านพักครูขึ้นในบริเวณโรงเรียนเพื่อสะดวกในการปฏิบัติ
งานของครู ตลอดจนการจัดบ้านเป็นตัวอย่างแก่ชุมชน
- ค. ประชาชนควรได้เชื่อถือคำแนะนำของคณะกรรมการที่ไปแนะนำ
การพัฒนาชุมชน เช่น การทำไร่ และการทำความสะอาดบ้านเรือน เป็นต้น

ง. ต้องการครูที่มีวุฒิทางอาชีวศึกษาทั้งชาย - หญิง วุฒิสถานามัย ศิลปศึกษาและนาฏศิลป์ เป็นต้น เพื่อสอนเด็กในโรงเรียนและสอนผู้ใหญ่ในชุมชน ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

จ. ต้องการงบประมาณเพื่อซ่อมแซมโรงเรียน

ฉ. ควรตั้งหน่วยยุวกสิกรขึ้นในโรงเรียนชุมชน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ทางเกษตรกรรมยิ่งขึ้น

๔. โรงเรียน ง. มีผู้แสดงความเห็นดังนี้

ก. ควรได้รับคำแนะนำเอาใจใส่จากผู้บังคับบัญชาศึกษามณฑล ศึกษามิเทศก์ พัฒนาการ และพนักงานอนามัยมากขึ้นกว่าเดิม

ข. ควรได้รับงบประมาณช่วยเหลือในการปรับปรุงโรงเรียนชุมชน

ค. ควรให้ครูทุกคนในโรงเรียนชุมชน ได้เข้ารับการอบรม และมีโอกาสไปดูผลงานของโรงเรียนและชุมชนอื่นบ้าง

ง. ประชาชนยากจนมาก ไม่มีเวลาไปช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน จึงควรได้ปรับปรุงทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนเพิ่มขึ้น

๕. โรงเรียน จ. มีผู้ให้ความเห็นและข้อเท็จจริงดังนี้

ก. มีความเห็นว่า ครูวุฒิ ป.กศ. ที่เรียนรู้อะไรโรงเรียนชุมชน มิไม่เพียงพอ

ข. ครูส่วนมากเป็นสตรี และบ้านอยู่ในเมือง ทำให้ช่วยเหลือได้น้อย ในการพัฒนาชุมชน ควรเพิ่มครูชายให้มากขึ้น

ค. ครูบางคนมีวุฒิคำ ไม่สนใจในการหาความรู้เพิ่มเติมและการพัฒนาชุมชน

ง. ประชาชนส่วนใหญ่สนใจในการศึกษาและการพัฒนาชุมชนมาก ถ้าหากครูทุกคนให้ความร่วมมือก็จะทำให้ผลงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

จ. ครูโรงเรียนอื่นซึ่งมีภูมิคำเนาอยู่ในหมู่บ้านพัฒนาการคอยขัดขวาง และชักจูงประชาชนให้เข้าใจผิด ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของครูโรงเรียนชุมชน ทางราชการ

ควรได้ช่วยเหลือให้การอบรมแก่ครูพวกนี้ เพื่อจะได้ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนด้วยก็

๖. โรงเรียน ฉ. มีผู้แสดงความเห็นว่า ทางราชการควรได้แสดงตัวอย่าง การเลี้ยงไหม การปลูกพืชผักสวนครัวและการพัฒนาหมู่บ้านให้แก่ประชาชนในชุมชน เพื่อ ถือเป็นตัวอย่าง นอกจากนี้ควรให้นำภาพยนตร์เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ไปฉาย ให้ประชาชนชม เพื่อเพิ่มพูนความรู้และเข้าใจในการพัฒนาชุมชนดีขึ้น

๗. โรงเรียน ช. มีผู้ให้ความเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาควรได้ติดตามผล และ ช่วยเหลือแนะนำอยู่เสมอ เพื่อเป็นกำลังใจแก่ครูโรงเรียนชุมชน เมื่อโรงเรียนเสนอ โครงการต่าง ๆ ก็ควรอนุมัติให้ดำเนินการได้ตามสมควร นอกจากนี้ยังต้องการให้มีการพิจารณา ความคิดความชอบแก่ครูโรงเรียนชุมชนเป็นพิเศษ เพราะทำงานหลายด้านนอกจากการสอน ในโรงเรียนแล้ว ยังช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

๘. โรงเรียน ซ. มีผู้แสดงความเห็นว่า โรงเรียนนี้ยังไม่เคยได้รับงบประมาณ จากทางราชการมาช่วยเหลือแต่อย่างใด เงินที่ใช้จ่ายในการปรับปรุงโรงเรียนส่วนมากครูเป็นผู้เสียสละ ราษฎรช่วยเหลือเป็นส่วนน้อย ดังนั้นการปรับปรุงโรงเรียนและพัฒนาชุมชน จึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร

๙. โรงเรียน ฅ. มีผู้ให้ความเห็น และขอเท็จจริงดังนี้

ก. มีความเห็นว่า ครูไม่มีความรู้ทางวิชาอาชีพเพียงพอที่จะแนะนำ ราษฎรได้ เช่น ความรู้ทางช่างไม้ จักสาน และเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

ข. ชุมชนแห่งนี้ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง จึงต้องการให้ทางราชการ ช่วยขุดบ่อน้ำบาดาลสักหนึ่งบ่อ เพื่อให้น้ำเพียงพอแก่การบริโภคและใช้ในการเพาะปลูกพืชผัก สวนครัวอีกด้วย

ค. ราษฎรอยู่ในสภาพยากจนมาก จึงไม่ค่อยสนใจต่อการศึกษา และการพัฒนาชุมชน

ง. เมื่อถึงฤดูแล้ง หัวหน้าครอบครัวมักจะไปรับจ้างในที่อื่น เพื่อหา เงินมาเลี้ยงครอบครัว ทำให้ขาดแรงงานในการพัฒนาชุมชน

๑๐. โรงเรียน ๕. มีผู้แสดงความคิดเห็นดังนี้

ก. ควรให้มีครูครบชั้น และควรเป็นครูที่มีภูมิความรู้ในชุมชน เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน และครูใหญ่ควรมีโอกาสเลือกผู้จะมาร่วมดำเนินงานในโรงเรียนของคนควย จึงจะได้ผลดี

ข. เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรได้ออกไปแนะนำช่วยเหลืออยู่เสมอ

ค. โรงเรียนชุมชน ควรได้รับงบประมาณช่วยเหลือเป็นพิเศษ

ประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในภาคศึกษา ๑๐

ผลจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า

๑. การดำเนินงานส่วนใหญ่ ได้มุ่งสิ่งเฉพาะด้านการศึกษา แต่ก็ยังไม่สมบูรณ์ทีเดียว เพราะส่วนมากเป็นการสนทนาคึกคัก ยังไม่ได้จัดชั้นเรียนสำหรับผู้ใหญ่และคนรุ่นหนุ่มสาว ตามหลักการและแนวคำเนิการโรงเรียนชุมชน ส่วนการพัฒนาชุมชนนั้นก็มีหลายอย่างที่โรงเรียนยังไม่ได้กระทำเพื่อประโยชน์แก่ชุมชน (ดูผลการค้นคว้าในบทที่ ๘) จึงเห็นว่าการปฏิบัติงานยังไม่สมบูรณ์ตามหลักการโรงเรียนชุมชน

๒. ตั้งแต่เริ่มโครงการเป็นต้นมา สภาพของโรงเรียนและสภาพชุมชน ส่วนมากเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี คือมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น สิ่งใดที่ยังไม่มีก็จัดทำขึ้น แสดงว่าการดำเนินงานตามโครงการได้ผลอยู่บ้าง การพัฒนาด้านเกษตรกรรมได้ผลดีกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนการพัฒนาด้านสันตนาการนั้นได้ผลน้อยที่สุด

๓. การดำเนินงานเมื่ออุปสรรค และปัญหาที่สำคัญหลายอย่างตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ คือ อุปสรรคการสอน กำลังงบประมาณ ความร่วมมือในการดำเนินงาน อาคารเรียน ปริมาณครูและครูที่มีวุฒิเหมาะสมยังมีไม่เพียงพอ

สรุปผลของการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายและวิธีดำเนินการ

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง ศึกษาวงวิชาการ และผลของการดำเนินงานตามโครงการ ปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนคุณภาพของภาคศึกษา ๑๐ ในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อทราบว่าการดำเนินงานของโรงเรียนที่สำรวจ ถูกต้องตามหลักการและแนวทางการโรงเรียนคุณภาพหรือไม่ และการดำเนินงานนั้นเกิดผลเพียงไร ถ้าหากว่าไม่ได้ผล มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง เพื่อจะได้รวบรวมข้อมูลไว้เป็นแนวทาง เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงโรงเรียนเหล่านี้ต่อไป

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วยครูชั้นอนุบาลและครูใหญ่ในโรงเรียนประชาบาลที่ปรับปรุงให้เป็นโรงเรียนคุณภาพของภาคศึกษา ๑๐ จำนวน ๑๐ โรงเรียน ครูจำนวน ๔๐ คน และเด็กภาคีโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบสามขั้น จากจำนวนทั้งหมด ๒๕ โรงเรียน และครูจำนวน ๑๘๐ คน

การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองส่งไปยังครูชั้นอนุบาลและครูใหญ่โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐ ฉบับ เพื่อให้ตอบแบบสอบถาม โดยส่งและรับคืน ผ่านทางสำนักงานผู้ตรวจการศึกษาระดับภาคศึกษา ๑๐ การส่งและรับแบบสอบถามคืน ได้กระทำพร้อมกันทุกแห่งในเดือนพฤษภาคม ๒๕๐๗ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด ๔๐ ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนทั้งหมดที่ส่งไป

การจัดกระทำกับข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลนี้มุ่งพิจารณาผลส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อย จึงรวบรวมจำนวนค่าตอบ แต่ละข้อเข้าด้วยกัน ตามลักษณะแบบสอบถาม แล้วหาค่าร้อยละ และค่าค่าไค - แสควร์ X^2 จากข้อมูลในแบบสอบถามทุกตอน ที่ใช้วิธีคำนวณการแปรปรวนค่า เพื่อทดสอบดูว่า ค่าตอบที่ได้รับมีความเชื่อถือได้เพียงไร โดยถือเอาระดับความเชื่อมั่นตั้งแต่ ๑๕ เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป ($P < .05$) เป็นระดับที่มีนัยสำคัญในเชิงสถิติ แล้วจัดทำตาราง เพื่อแสดงข้อมูลที่สามารถได้ จากแบบสอบถามตอนที่ ๑ ถึงตอนที่ ๑๐ ส่วนตอนที่ ๑๒ นั้น ได้รวบรวมข้อคิดเห็นของครู โรงเรียนที่สำรวจไว้ต่างหาก โดยแยกเป็นรายโรงเรียน เพื่อทราบปัญหาและความต้องการสำคัญของแต่ละโรงเรียน ไว้ประกอบการศึกษาค้นคว้าด้วย

บุคลากร

๑๐. ครูโรงเรียนชุมชน ส่วนมากเป็นครูชานชาลาที่มากว่าสิบ และเดรสแล้วมากกว่าที่เป็นใส่ด ส่วนมากมีอายุเกิน ๕๐ ปี ตำแหน่งครูของครูชั้น ครูวุฒิ พ.ป. มีมากที่สุด และวุฒิมัธยมศึกษา ม.๑ ถึง ม.๖ มีจำนวนเกือบเท่า ๆ กัน เมื่อเปรียบเทียบกับแล้ว ผู้มีวุฒิจากการศึกษาอื่นมากกว่าผู้ที่มีวุฒิจากการศึกษา ครูเหล่านี้ เคยเข้ารับราชการอยู่ที่ต่างจังหวัดและอำเภอจันทบุรี มีจำนวนเกือบเท่า ๆ กัน ครูส่วนมากมีอัตราเงินเดือนระหว่าง ๒๐๐ - ๓๕๐ บาท และไม่มีรายได้อื่นนอกเหนือจากนี้ ครูทำการสอนที่ภาคเหนือ ๒๒ ชั่วโมงขึ้นไปมีมากที่สุด ครูที่สอนหมวดวิทยาศาสตร์ไทยมากกว่าวิชาอื่น ๆ แต่ได้ทำการสอนทั้งวิชาที่ตนเองถนัด และไม่ถนัดปนกันมีมากที่สุด ครูส่วนมากทำการสอนมีระดับชั้นประถมศึกษา ศึกษาศูนย์ และมีความพอใจในระดับที่ตนกำลังทำการสอน

ครูส่วนมากของทางราชการ หรืองานอื่นนอกเหนือจากการสอนตามปกติ ส่วนมากเคยเป็นครูมาแล้วเกิน ๑๕ ปี มีมากที่สุด ครูเหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในหน่วยงานที่โรงเรียนตั้งอยู่ที่ชุมชนชนบท มีจำนวนเกือบเท่า ๆ กัน และส่วนมากมีความตั้งใจว่าจะทำงานอยู่ในโรงเรียนชุมชนจนกว่าจะถึงเกษียณอายุ

๒. ครูโรงเรียนชุมชนส่วนมากยังไม่มีความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง เกี่ยวกับความมุ่งหมายของโรงเรียนชุมชน แต่ครูเหล่านี้ก็ปฏิบัติงานไปเดี๋ยวหาเวลาประการ ซึ่งตรงตามความมุ่งหมายของโรงเรียนชุมชน เช่นการปรับปรุงบริเวณโรงเรียนให้สวยงาม การวางแผนงานร่วมกับระหวางครูและประชาชนในการปรับปรุงโรงเรียนและชุมชน การปรับปรุงอาคารเรียน อาคารประกอบให้ดีขึ้น และส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือ ในการปรับปรุงการศึกษาเป็นต้น

๓. สิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียนที่มีลักษณะที่ควรปรับปรุง ส่วนมากมีอยู่ก่อนเริ่มดำเนินการปรับปรุง แต่ได้จัดให้ดีขึ้นกว่าเดิม เช่นอย่างสถิติแสดงจำนวนครูและนักเรียน ของครูใหญ่ รั้วโรงเรียน การรักษาความสะอาดและตกแต่งห้องเรียน เป็นต้น

มีบางอย่างที่มีโรงเรียนได้จัดทำขึ้นใหม่ เช่นเรียนเพาะชำ ป่าชุมชน ป่าหวายสาร และเครื่องอุปโภคบริโภค เป็นต้น แต่ยังมีหลายอย่าง ที่โรงเรียนชุมชนควรจะมีแต่ยังไม่ได้จัดทำขึ้น เช่นห้องแนะแนว บานักักครู บอร์ดแสดงประวัติของโรงเรียน และอาคารการเรือน เป็นต้น

ในชุมชน ปรากฏว่ามีหลายอย่างที่ได้จัดทำขึ้นใหม่ เช่นสวนหิน ป่าชุมชน ชุมประดู และทางระบายน้ำ เป็นต้น บางอย่างมีอยู่ก่อนเริ่มดำเนินการปรับปรุงแต่ได้จัดให้ดีขึ้นกว่าเดิม

เช่น บดน้ำคั้น บดน้ำใส และวัดเป็นตัน แต่ก็ยังมีอีกหลายอย่างที่ชุมชนควรจะสนใจแต่ยังไม่ได้จัดให้ดีขึ้น เช่น สวนสาธารณะในชุมชน ศูนย์กลาง ของชุมชน หรือศูนย์ข่าวสาร และศาลาประชาคม เป็นต้น

๔. โรงเรียนได้ดำเนินการ เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาไปบ้างแล้ว เช่น การให้นักเรียน ไปศึกษา ที่แหล่งวิชาในชุมชน การทำวิทยุชุมชน หรือการทำสิ่งต่าง ๆ เมื่อมีการขอรอง การ เชิญวิทยากรพิเศษมาช่วยแนะนำในการสอน และการใช้โอกาสแก่ครูโรงเรียนอื่นเข้าร่วมในการประชุม เมื่อมีการประชุมที่โรงเรียน เป็นต้น แต่มีงานทางวิชาการบางอย่างที่ยังไม่ได้ปฏิบัติ เช่น การทำหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ความเห็น และผลงานจากการค้นคว้าทดลองของโรงเรียน และการจัดทำหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์ที่แจกจ่าย ให้ออกไปของโรงเรียน เป็นต้น

๕. การดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อประโยชน์แก่ชุมชนนั้น ส่วนใหญ่ยังไม่ได้จัดทำ คงได้กระทำไปแต่เพียงบางส่วน เช่น การประชุมหมู่ปกครอง เพื่อชี้แจงในเรื่องการศึกษาของชุมชน และการให้นักเรียนออกไปช่วยปรับปรุงถนน และการให้ความสะอาดศาลาประชาคม เป็นต้น ซึ่งกระทำ เป็นบางครั้งคราว และมีอีกหลายอย่างที่ยังโรงเรียนยังไม่ได้ดำเนินการ เช่น การส่งนักเรียนไปเข้ารับการอบรม และปฏิบัติงานเกษตรกรรม การทดลองทำขบเลี้ยงปลา เพื่อเลี้ยงปลาเป็นตัวอย่าง การประชุมผู้รู้ทุกภาคของชุมชน การส่งผู้ปกครองไปเข้ารับการอบรมผู้นำของหมู่บ้านที่กรมศึกษาชุมชนจัดขึ้น และการจัดทำสวนสาธารณะ เป็นต้น

๖. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในด้านการบริหารงานมีน้อย ส่วนมาก เป็นความสัมพันธ์กันในส่วนบุคคลระหว่างครูกับประชาชน เช่น การเชิญผู้ใหญ่มาเยี่ยมโรงเรียน และการหาปะสังสรรค์กันระหว่างครูกับกรรมการศึกษา กรรมการปรับปรุงหมู่บ้าน การเชิญครูไปแนะนำ ทางเกษตร และการอาชีพของอื่นในชุมชน เป็นต้น

๗. ครูโรงเรียนชุมชนส่วนมาก มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาล ให้เป็นโรงเรียนชุมชน แต่มีความรู้สึกพอใจในการเป็นครูโรงเรียนชุมชน ยินดีในหมู่ปกครอง มาเยี่ยมโรงเรียน ขอให้ในคุณภาพทางการศึกษาของเด็ก รู้สึกว่าการประชุมแต่ละครั้งมีประโยชน์ และเห็นว่าโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ที่ดี ตลอดจนการแบ่งส่วยงานก็เป็นไปอย่างเหมาะสม เป็นต้น

๘. การจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม ในการพัฒนาชุมชนนั้น ส่วนมากให้ความเห็นดังนี้ คือ การพัฒนาทางการศึกษา การพัฒนาทางศีลธรรม วัฒนธรรม และการพัฒนาความสวยงาม

ของชุมชน ความสำเร็จสำคัญเป็นอันหนึ่ง การศึกษากันการอนามัย และการศึกษานานศึกษานาน การเป็นอันต้อง ส่วนอันที่สามคือการศึกษากันเกษตรกรรม และอันที่สี่คือ การให้ความ การส่งเสริมอาชีพ ด้านรับการศึกษากันที่เมืองนั้น ส่วนมากเห็นว่า ควรอยู่ในอันที่สี่ด้วย

๔. ผลการศึกษารวมกัน ภายหลังจากโครงการสองปีแล้ว ส่วนภาคที่มีความเห็นว่าเป็นโดยสมควรควร การศึกษากันเกษตรกรรม โดยมากกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนการศึกษากันศึกษานานนั้น โดยสมควรที่สุด

๑๓. ครูโรงเรียนที่สำรวจส่วนมาก มีจุดลักษณะทางจิตวิทยาเฉพาะตนแก่การเป็นครูโรงเรียน ชุมชน คือปรับปรุงจุดลักษณะทางจิตวิทยาของตนอยู่เสมอ เชนการรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย การรับฟังคำวิจารณ์และแนะนำของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ของชาติ ฯ การปรับปรุงบุคลิกภาพ การแสวงหาความรู้เพิ่มเติม การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง มีความสนใจใฝ่ใญ่ใญ่ของเด็กและชุมชน เป็นอัน แต่ยังมีบางรายที่ครูส่วนมากยังไม่ได้กระทำกัน เชนการเขียนบทความหรือเรื่องสั้น เกี่ยวกับการศึกษา และกิจการของโรงเรียนออกเผยแพร่ การเข้าร่วมกิจกรรมเรื่อง โรงเรียนชุมชน เป็นอัน

๑๔. ครูโรงเรียนชุมชนประเภทพิเศษ และครูประจำชั้นในทางปฏิบัติจึงกล่าวหาว่าประการ เช่น จากเครื่องมือสอนวิชาคณิตศาสตร์ใหญ่ จากงบประมาณหรือเงินอุดหนุน เพื่อปรับปรุงโรงเรียนและ ชุมชน ผู้บริหารสถานไม่เพียงพอ ครูมีรายได้ลดน้อยลงไป และประชาชนยากจน ไม่สนใจในการ ปรับปรุงการศึกษา และการศึกษารวมกัน และยังมีผู้กล่าวหาถึงความสำคัญลดลงไป เชนของโรงเรียน มีนักเรียนมากขึ้น การไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น จากครูสอนชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย ครูไม่พอใจจำนวนนั้น ครูจากที่ปรึกษาในการดำเนินงาน และบางที่ก็ครูอยู่ต่างไกลจาก โรงเรียนมาก ไม่สะดวกในการสอนและศึกษารวมกัน เป็นอัน

๑๕. ความคิดเห็นและข้อสังเกตแนะเพิ่มเติม ครูโรงเรียนชุมชนส่วนมากมีความเห็นว่า ควรจัดหลักสูตรตาม ตลอดจนมาตรฐานการศึกษา ได้รับการยอมรับเรื่องโรงเรียนชุมชน ควรเพิ่มครู ใหญ่เพิ่มพอ และมีวิทยากรที่สอนการ เชนครูวุฒิ ป.กศ.จากโรงเรียนฝึกหัดครูขนาด และครูวุฒิวิชาชีพ เป็นต้น เพื่อจะได้ช่วยสอนวิชาอาชีพในชุมชน ต้องการความช่วยเหลือจากงบประมาณ เพื่อใช้ในการ ปรับปรุงโรงเรียนและศึกษารวมกัน

นอกจากนี้ยังต้องดำรงความสามัคคี จากผู้บังคับบัญชา องค์กรในประชาชน ตลอดจน
 เจาหน่านและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน มีบางโรงเรียนที่องค์การขยาย
 ชั้นเรียน จากเด็กเล็กจนถึงชั้นประถมศึกษา ๗ องค์การบ้านพักครู และมีความประสงค์ให้ศึกษาพิเศษ
 ออกไปช่วยเหลือนะนำอย่างสม่ำเสมอ องค์การใหม่ผู้วกลีลาและการศึกษาทาง เกษตรกรรมเกษตรกรรม
 และบางแห่งที่ราคาแสนน้ำ องค์การในทางราชการช่วยผู้คนนำวิชาการให้ถูกควม ถือเป็นน้ำใจ
 และน้ำใจของราษฎร

สรุปผลการตรวจ

ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. การดำเนินงานของ โรงเรียนที่สำรวจส่วนใหญ่ได้เพียง เล็ง เฉพาะด้านการศึกษา แต่ก็ยัง
 ไม่ได้จัดให้ครบถ้วน คือส่วนมากเป็นแต่เพียงการผสมเด็กตามปกติเท่านั้น ยังไม่ได้จัดตั้งเรียนสำหรับ
 ผู้ใหญ่และคนรุ่นหลัง ส่วนการศึกษาและแนวคำ เน้นการของ โรงเรียนชุมชน

ส่วนการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ก็หลายอย่างที่โรงเรียนยังไม่ได้กระทำ เพื่อประโยชน์แก่ชุมชน
 (ดูรายละเอียดในผลการตรวจ) จึงเห็นว่าการดำเนินงานของ โรงเรียนที่สำรวจ ยังไม่ถูกต้องอย่าง
 สมบูรณ์ตามหลักการและแนวคำ เน้นการโรงเรียนชุมชน

๒. ผลการดำเนินงานนั้น จะเห็นได้ว่า ตั้งแต่เริ่มโครงการเป็นต้นมา สภาพของโรงเรียน
 และสภาพของชุมชน ส่วนมากมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี คือได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น
 สิ่งใดที่ยัง ไม่มีก็ได้อำนาจให้แล้ว แสดงว่าการดำเนินงานตามโครงการได้ผลอย่าง การพัฒนา
 ความเกษตรกรรมได้ผลดีกว่าความอื่น ๆ ส่วนการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ได้ผลน้อยที่สุด จึงเห็นว่า
 การดำเนินงานของ โรงเรียนที่สำรวจ ยังไม่ได้ผลอย่างสมบูรณ์ตามความมุ่งหมายของ โรงเรียนชุมชน

๓. การดำเนินงานมีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญหลายอย่างตามลำดับจากมากไปหาน้อย
 ดังต่อไปนี้คือ อุปสรรคที่ร้ายสุด ถ้าต้องงบประมาณ ความร่วมมือในการดำเนินงาน วิชาการเรียน
 ปริมาณครู และครูที่ผู้จัดเฉพาะเงินยังมีไม่เพียงพอ

ข้อเสนอนี้

จากผลของการศึกษาความคิดเห็น ผู้เขียนขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอนี้สำหรับปรับปรุงการดำเนินงาน

เพื่อให้การปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ เป็นไปอย่างถูกต้องตรงตามหลักการและแนวดำเนินกิจการโรงเรียนชุมชน และสอดคล้องกับผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้เขียนขอเสนอแนะขอความร่วมมือดังต่อไปนี้

๑. ครูใหญ่ ครูสอน ตลอดจนผู้ร่วมงานทุกคนควรเข้าใจความมุ่งหมายของโรงเรียนเป็นอย่างดี และควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

๒. โรงเรียนชุมชนทุกโรงเรียน ควรจัดให้มีอาคารสถานที่ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ครบถ้วน เพื่อสะดวกในการสอนสำหรับบุคคลทุกชั้น โดยเฉพาะเด็กในโรงเรียน คนรุ่นหนุ่มสาว และผู้ใหญ่ในชุมชน

๓. โรงเรียนชุมชนควรดำเนินงานทุกอย่างให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนในท้องถิ่น

๔. โรงเรียนชุมชน ควรให้การศึกษาก่อนการประกอบอาชีพในชุมชน และควรจัดกิจกรรมเพื่อเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนอื่นด้วย

๕. ควรให้เกิดระเบียบวิธีพัฒนาชุมชนจากโรงเรียนและส่งเสริมให้นำไปปฏิบัติจริงจัง ๆ ที่เหมาะสม

๖. โรงเรียนและชุมชน ควรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในการบริหาร และมีความสัมพันธ์กันในส่วนบุคคลความโอกาสสมควร เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกับบรรดาผู้สำเร็จความความมุ่งหมาย

๗. ศึกษาพิเศษที่สอดคล้องกันบ้างกับปัญหา ควรให้ความสัมพันธ์ โดยออกไปให้ท่านเหล่านั้นเห็นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้รู้เกิดทัศนคติที่ดี และมีกำลังใจในการดำเนินงาน

๘. ในการพัฒนาชุมชน ควรให้ความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ในแผนงาน เพื่อให้การพัฒนาชุมชนได้มีส่วนร่วม และสะดวกในการดำเนินงาน

๙. ควรส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและมีความริเริ่มอยู่เสมอ เพื่อให้

การปฏิรูปทางใบโรงเรียนมีประวัติการดังนี้

๑๐๐. ทางราชการควรให้ความช่วยเหลือทางงบประมาณ ขีดสุดปรกติ และอาคารโรงเรียนที่ชำรุดทรุด และเมื่อเป็นการสมควรทั้งงบประมาณของทางราชการ โรงเรียนชุมชนควรใจดวงภาคความช่วยเหลือจากแหล่งอื่น ๆ อีก เช่นมูลนิธิหรือองค์กรต่าง ๆ และประชาชนในชุมชน เป็นต้น ที่ทำการจังหวัดควรโดยบรรจุแต่งตั้งครูผู้วิเศษที่โรงเรียนของทาง หน่วยงานวิชาศึกษา และวุฒิ ป.กศ. ของโครงการฝึกศึกษานอก เป็นต้น ส่วนครูผู้สอนแล้วแต่มีวุฒิไม่พอสมควรได้ส่งเสริมให้วุฒิสูงขึ้นโดยการส่งเรียนวิชาเฉพาะที่ เข้ารับการอบรมวิชาครูครูเป็นเงิน

๑๐๑. ควรจัดให้มีการอบรมเรื่อง หลักการและแนวความคิดในการโรงเรียนชุมชน แก่ครูชุมชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานที่ดีขึ้น

๑๐๒. โรงเรียนชุมชน ควรได้รับความร่วมมือจากประชาชน องค์กรต่าง ๆ ตลอดจนหน่วยงานราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐของทุกฝ่าย เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จด้วยดี และทางโรงเรียนที่ควรได้สนใจในดวงภาคความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ดังกล่าวไว้ด้วย

ขอเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป

การเจ็บป่วยของครูผู้สอนในครั้งนี้นั้น เป็นผลของการศึกษาคนละตัวในวงจำกัด จึงขอเสนอแนะให้มีการศึกษาค้นคว้าค้นต่อไป ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑. การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้นั้น ใจวิสัยแบบสอบถามบางเรื่อง จะผู้ศึกษาสามารถถ่ายภาพติดฉากเคลื่อนไปมาบางเดือนตาม จะไปใดตลอดทั้งเรื่องก็ถูกต้องบ้างก็ควรได้มีการศึกษาค้นคว้าต่อไป ถึงเขตโรงเรียนชุมชน และสำนักงานครูโรงเรียนชุมชนเพิ่มเติม

๒. ควรจะให้มีการสอบถามความคิดเห็นจากนักวิจัย ผู้ปกครองนักวิจัย กรรมการศึกษา กรรมการพัฒนาการชุมชน ตลอดจนประชาชนในชุมชน เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาคนละตัวในครั้งนี้นั้น ประถมด้วย ซึ่งอาจจะช่วยในได้ความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่ได้ประโยชน์เรื่องนี้นั้น

๓. ควรใช้ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามฉบับนี้ เพื่อเกี่ยวกับรายละเอียดทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่างให้เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น ด้วยการหาความสัมพันธ์ ระหว่างอายุกับคุณลักษณะทางวิชาการ ของครู หรือระหว่างวุฒิกับทัศนคติที่มีต่อโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชน เป็นต้น

๘. เพื่อให้ทราบวิธีการและผลของการทำเนียบตามโครงการปรับปรุงโรงเรียน
ประชาภาคไทเป็นโรงเรียนคุณธรรมของภาคศึกษา ๑๐ แห่งเดิมนั้น ควรจะได้มีการศึกษาจัดทำ
ในโรงเรียนต่าง ๆ ที่ปรับปรุงตามโครงการเดิมกันนี้อีกด้วยโดยทั่วถึง

๙. ควรจะได้มีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง โรงเรียนที่ปรับปรุงตามโครงการปรับปรุง
โรงเรียนประชาภาคไทเป็นโรงเรียนคุณธรรมของภาคศึกษา ๑๐ กับโรงเรียนประชาภาคทั่วไปใน
ประเภทใดจะปฏิบัติงานโดยดุษณีและมีความแตกต่างกันอย่างไร

บรรณานุกรม

- การวิจัย, กอง กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ผลการสำรวจภาวะความเป็นอยู่
ของครูทั่วประเทศ การวิจัยทางการศึกษา เล่มที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๐๔ โรงพิมพ์
บรรหาร ๒๕๐๔, ๒๒ หน้า.
- กองเผยแพร่การศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โครงการพัฒนาการศึกษาใน
ส่วนภูมิภาค โรงเรียนการช่างวุฒิศึกษา (แผนกการพิมพ์) ๒๕๐๔, ๓๗๖ หน้า.
- บุญชัย ชุมสาย, ม. ค. สถิติศาสตร์และการวิจัย โรงพิมพ์กิ่งเพชร ๒๕๐๒, ๓๒๕ หน้า.
- ข้างรัง บัวศรี ทฤษฎีหลักสูตร ภาค ๒ โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์ ๒๕๐๔, ๒๑๔ หน้า.
- บุญถิ่น อัครถาวร การสร้างสรรค์ของอนุชน เพื่อกำจัดอำนาจและความมั่นคงของชาติ โรงพิมพ์
กรุงเทพการพิมพ์ ๒๕๐๕, ๖๐ หน้า.
- ประสาธน์ พลลัทธิลา สังคมวิทยา โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์ ๒๕๐๓, ๓๐๖ หน้า.
- สำนักงานผู้ตรวจการการศึกษา ภาคศึกษา ๑๐ เอกสารการอบรมตามโครงการปรับปรุงโรงเรียน
ประชาชาติให้เป็นโรงเรียนชุมชน ๒๕๐๕ สำนักงานผู้ตรวจการการศึกษา ภาคศึกษา ๑๐
อุบลราชธานี ๒๕๐๕, ๑๔๐ หน้า.
- สำนักงานผู้ตรวจการการศึกษา ภาคศึกษา ๑๐ เอกสารการประชมอบรมครูในการปรับปรุงโรงเรียน
ประชาชาติให้เป็นโรงเรียนชุมชน ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๐๖ และ
วันที่ ๕ - ๘ สิงหาคม ๒๕๐๖ สำนักงานผู้ตรวจการการศึกษา ภาคศึกษา ๑๐ อุบลราชธานี
๒๕๐๖, ๘๕ หน้า.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง รายงานการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๐๔ โรงพิมพ์การศาสนา ๒๕๐๖,
๓๓๔ หน้า.
- สาย หุตะเจริญ ทัศนนาการท้องถิ่น โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมมหาดไทย ๒๕๐๔, ๒๔ หน้า.
- สนิท สุวรรณทัต เนย วงศ์อุทัย และ เจริญ โภคนล หลักการและแนวดำเนินการ
โรงเรียนชุมชน สำนักงานผู้ตรวจการการศึกษา ภาคศึกษา ๑๐ อุบลราชธานี
๒๕๐๕, ๑๕๐ หน้า.

- x Antonio, Benjamin M., Community School Administration and Supervision, Manlapaz Publishing Co., Manila, 1958, 135 pp.
- _____, Public Relations for the Community School, Manlapaz Publishing Co., Manila, 1958, 140 pp.
- Aguilar, Jose N., "From Community Improvement to Community Education," Journal of Education, Vol. 32, p. 144, September, 1953.
- x Bureau of Public Schools, The Community School of the Philippines, Bureau of Printing, Manila, 1957, 74 pp.
- Bureau of Public Schools, Leadership Training for Community Education, Bureau of Public Schools, Manila, 1956, 159 pp.
- Bernardino Vitaliano, The Philippine Community School, Phoenix Press Inc., Quezon City, 1958, 318 pp.
- Burton, William H., and Brueckner, Leo J., Supervision a Social Process, Appleton - Century - Crafts Inc., New York, 1955, 715 pp.
- Caswell, Hollis L., and Associates, Curriculum Improvement in Public School System, Bureau of Publication, Teachers College, Columbia University, New York, 1950, 462 pp.
- Espiritu, Socorro C., and Associates, Sociology and Social Living, R. P., Garcia Publishing Company, Manila, 1956, 260 pp.
- x Elsbree, Willard S., and McNally, Harold J., Elementary School Administration and Supervision, American Book Company, New York, 1959, 551 pp.
- x Fresnoza, Florencio P., Essentials of the Philippine Education System, Abiva Publishing House, Manila, 1957, 564 pp.
- Good, Carter V., (ed.) Dictionary of Education McGraw-Hill Book Company Inc., N. Y., 1959, 676 pp.
- Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, Longmans, Green and Co., New York, 1959, 478 pp.
- x Hicks, Hanne J., Administrative Leadership in the Elementary School, The Ronald Press Company, New York, 1956, 456 pp.
- Kyte, George C., The Principal at Work, Ginn and Co., Boston, 1941, 530 pp.

- Laya, Jaun C., New School for Little Democracy, Inang Wika Publishing, Manila, 1952, 405 pp.
- Lee, Murray J., and Lee Dorris May, The Child and His Curriculum, Appleton-Century Crafts, Inc., Second Edition, New York, 1950, 710 pp.
- Maceda, Antonio A., (Chairman) "Report of the Various Committee for the 41st Annual Convention of the Superintendent," An unpublished report, Baguio City, May 17, 1960.
- × Olsen, Edward G., and Others, School and Community, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, N. J., 1958, 534 pp.
- × Pironmuen, Uthai, "A Study of the Community School Practices in Some Selected Areas of the Bicol Region, Philippines, and their Implications to Educational Region 10, Thailand," Unpublished Master's Thesis, Bicol Teachers College, Locusin, Albay, 1964, 321 pp., typed.
- × Putong, Cecilio, "The Coming Elementary School: Its vital Role in Community life," The Filipino Teacher, No. 4, pp. 9 - 12, December 1949.
- × Philippine Association of School Superintendents, Education in Rural Areas for Better Living, 1950 Yearbook, Bookman Inc., Manila, 1951, 241 pp.
- × Ramirez, Emiliano C., Some Community School Practices in the United States and Their Implications for the Philippines, The National Publishing House, Pacay City, 1954, 386 pp.
- _____, "Activities and Procedures of Some Community Schools in the United States and their Implications for the Philippines," in Dissertation Abstract, Vol. 20, pp. 2182 - 2183, edited by University Microfilms Inc., Ann Arbor, Michigan, 1959 - 1960.
- Sussman, Marvin B., Community Structure and Analysis, Thomas V. Crowell Company, New York, 1959, 454 pp.
- × Tupas, Isabelo, and Bernardino, Vitaliano, Philippine Rural Problems and the Community School, Jose G. Velo, Manila, 1955, 370 pp.
- × Trinidad, Venancio and Galfud Miguel B., The Philippine Community Schools, Bookman Printing, Manila, 1957, 74 pp.

Wiles, Kimball, Supervision for Better Schools, Prentice-Hall, Inc.,
New York, 1950, 330 pp.

ภาคผนวก ก.

โครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชน
ภาคศึกษา ๑๐ *

เนื่องจากประเทศไทยและ UNESCO ได้ร่วมกันจัดโครงการฝึกหัดครูชนบทขึ้นที่จังหวัดอุบลราชธานี โดยมอบให้วิทยาลัยครูอุบลราชธานี เป็นผู้ดำเนินการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญของ UNESCO ความมุ่งหมายอันสำคัญของโครงการนี้ คือ เพื่อฝึกครูให้ออกไปสอนในโรงเรียนชนบท ซึ่งนอกจากครูจะสอนในโรงเรียนตามปกติแล้ว ยังจะต้องช่วยทำความเจริญให้แก่ชุมชนด้วย บัดนี้ มีครูสำเร็จการศึกษาตามโครงการนี้ และออกไปทำการสอนอยู่ในชนบทต่าง ๆ ของภาคศึกษา ๑๐ เป็นจำนวนมาก แต่ส่วนมากยังไม่ได้ปฏิบัติงานตามความมุ่งหมายของโครงการฝึกหัดครูชนบทอย่างแท้จริง จึงควรรหาทางช่วยเหลือให้ครูเหล่านี้ ได้ปฏิบัติงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยตั้งโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนขึ้น โครงการนี้จะดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

ขั้นที่ ๑ เติร์มงาน ให้จังหวัดต่าง ๆ ในภาคศึกษา ๑๐ เลือกโรงเรียนประชาบาลในจังหวัดของตน เพื่อปรับปรุงให้เป็นโรงเรียนชุมชนตัวอย่าง (Pilot Elementary Community School) จังหวัดละ ๕ โรงเรียน โรงเรียนที่จะคัดเลือก ควรเป็นโรงเรียนที่มีลักษณะ ดังนี้

๑. ตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่มีจำนวนครอบครัวตั้งแต่ ๑๐๐ ครอบครัวขึ้นไป
๒. ฐานะเศรษฐกิจของหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่ อยู่ในระดับปานกลาง
๓. ประชาชนในหมู่บ้านนั้นยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมอันดี
๔. มีบริเวณโรงเรียนพอจะขยายชั้นเรียนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๗ ได้
๕. ไม่ควรอยู่ห่างจากที่ตั้งอำเภอเกิน ๑๐ กิโลเมตร เว้นแต่จะมีความเหมาะสมอย่าง

อื่นเป็นพิเศษ และทางคมนาคมสะดวก

๖. ไม่เป็นโรงเรียนในข่ายปรับปรุงของ TUPREF และ TUPREC

๗. ไม่ควรเลือกโรงเรียนหลายโรงเรียนในอำเภอเดียวกัน

จังหวัดต่าง ๆ จะต้องจัดครูที่สำเร็จตามโครงการฝึกหัดครูชนบท เข้าไปสอนในโรงเรียนที่คัดเลือกนี้อย่างน้อย โรงเรียนละ ๒ คน (อาจจะมีการย้ายสับเปลี่ยนกัน)

ขั้นที่ ๒ การอบรม เนื่องจากขณะนี้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องยังไม่ทราบแนวการดำเนินงาน เพราะเป็นงานใหม่ จึงจำเป็นต้องจัดการอบรมครูใหญ่ ศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด ตลอดจนผู้บริหารการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการและวิธีดำเนินการ เพื่อให้ได้นำกลับไปดัดแปลงใช้ในท้องถิ่นของตน การอบรมจะมีรายการย่อ ๆ ดังนี้

ก. ระยะเวลาอบรม ระหว่างวันที่ ๑ - ๑๐ เมษายน ๒๕๐๘

ข. ผู้ที่เข้ารับการอบรม จังหวัดต่าง ๆ ในภาคศึกษา ๑๐ ส่งบุคคลต่อไปนี้

นี้เข้ารับการอบรม

- ๑) ศึกษาธิการจังหวัด
- ๒) ศึกษาธิการอำเภอ ที่มีโรงเรียนได้รับคัดเลือกตั้งอยู่
- ๓) ครูใหญ่โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือก
- ๔) ศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษา ประจำจังหวัด

ค. วิชาที่จะอบรม คือวิชาที่เกี่ยวกับการปรับปรุงโรงเรียนประเภทให้เป็น

โรงเรียนชุมชน มีดังนี้

- ๑) ปรัชญาและความมุ่งหมาย
- ๒) วิธีการศึกษาชุมชน (How to study the community)
- ๓) การบริหารและนิเทศการศึกษา
- ๔) การจัดทำหลักสูตร (Curriculum Development)
- ๕) วิธีสอนและการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น
- ๖) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน (School and Community Relations)
- ๗) การประเมินผลในโรงเรียนประถมศึกษา (Evaluation Techniques in Elementary School)

- ๔) การเป็นผู้นำในท้องถิ่น (How to be community leader)
- ๕) มุสตาฟาศึกษาและการศึกษาผู้ใหญ่
- ๑๐) องค์การต่าง ๆ ที่ควรจะร่วมในการปรับปรุงชุมชน

ขั้นที่ ๓ ดำเนินการ หลังจากการอบรมแล้ว ให้จังหวัดต่าง ๆ ดำเนินการจัดอบรมครูในโรงเรียนที่คัดเลือกตามขั้นที่ ๑ แล้วจึงจัดโรงเรียนประชาบาลที่คัดเลือกไว้ ปรับปรุงให้เป็นโรงเรียนชุมชน ในต้นปีการศึกษา ๒๕๐๔ ให้ทดลองดำเนินการเป็นเวลาอย่างน้อย ๑ ปีการศึกษา ระหว่างเวลานี้ให้ประเมินผลงานทุกระยะ และให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ และช่วยกันแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง ถ้าโรงเรียนใดดำเนินงานได้ผลดีควรมีการโฆษณาตามสมควรและเชิญครูโรงเรียนอื่น ๆ มาชมกิจการ

ขั้นที่ ๔ ขยายกิจการไปโรงเรียนอื่น ๆ เมื่อจังหวัดต่าง ๆ ได้ดำเนินงานตามขั้นที่ ๓ มาได้ระยะหนึ่ง (ไม่น้อยกว่า ๑ ปี หรือมากกว่า) เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของทุกฝ่ายจะมีความชำนาญในเรื่องนี้พอสมควร พร้อมทั้งจะช่วยโรงเรียนอื่น ๆ อีกต่อไป และทางจังหวัดเห็นว่า โรงเรียนที่ได้ดำเนินการมาแล้วได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ โรงเรียนอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้จัด เห็นวิธีการและผลงานมีความมั่นใจว่า จะดำเนินการได้ ประสงค์จะจัดในโรงเรียนของตน ก็ควรพิจารณาให้ดำเนินการได้ การขยายงานไปโรงเรียนอื่น ๆ นี้ ควรขยายไปที่ละน้อยโรงเรียน การที่จะดำเนินงานตามขั้นทั้งสี่ให้สำเร็จนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและชุมชน การดำเนินงานควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ :-

๑. งานนี้เป็นก้าวใหม่ของการศึกษาในประเทศไทย และมีความสำคัญมาก
๒. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น โรงเรียน ชุมชน และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ควรจะเข้าใจเรื่องนี้อย่างแจ่มแจ้ง และมีจุดหมายอันเดียวกัน
๓. โครงการนี้เป็นโครงการระยะยาว อุปสรรคต่าง ๆ ยังมีมาก ทั้งที่คาดการณ์ได้ล่วงหน้า และจะประสบในเวลาดำเนินการจะต้องคอยทำ และคอยแก้ปัญหาต่าง ๆ ไปเรื่อย ๆ
๔. ชะนะมีครูที่สำเร็จการศึกษา ตามโครงการฝึกหัดครูชนบท และออกไปปฏิบัติราชการอยู่ตามท้องถิ่นต่าง ๆ ในภาคศึกษา ๑๐ จำนวนกว่า ๕๐๐ คน และจำนวนจะมากขึ้น

ทุกปี เพราะโครงการฝึกหัดครูชนบท กำลังขยายไปยังภาคศึกษาอื่น ๆ ในภาคศึกษา ๑๐ ก็
เปิดขึ้นที่โรงเรียนฝึกหัดครูมหาสารคามอีกแห่งหนึ่งแล้ว

๕. ในภาคศึกษา ๑๐ มีองค์การรัฐบาลที่จะให้ความช่วยเหลือร่วมมือแก่จังหวัดต่าง ๆ
ได้คือ โครงการฝึกหัดครูชนบทที่วิทยาลัยครูอุบลราชธานี โรงเรียนฝึกหัดครูมหาสารคาม
ศูนย์อบรมการศึกษานู๋ใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี (TUFBEC) และสำนักงานผู้ตรวจการศึกษ
ภาคศึกษา ๑๐

๖. ชุมชนชนต่าง ๆ ในภาคศึกษานี้มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และเข้าใจว่าโรงเรียน
เป็นของรัฐ ซึ่งจำเป็นต้องแก้ไข

๗. โรงเรียนประชาบาลที่ TURTEP และ TUFBEC จัดอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี
ถือว่าเป็นโรงเรียนทดลอง (Lab - School) ขององค์การนั้น ๆ จะได้ยึดถือเป็นตัวอย่าง
ในการดำเนินการต่อไป

๘. เจ้าหน้าที่จากองค์การอื่น ๆ ที่ควรขอความช่วยเหลือมีดังนี้

อาจารย์วิทยาลัยครูและ TURTEP อาจารย์จาก ศ. อ. ศ. อ. ศึกษาพิเศษ
พ. ศ. ภ., ก. พ. ศ. และจากส่วนกลาง เจ้าหน้าที่แผนกอนามัย เจ้าหน้าที่เกษตรกรรม
เจ้าหน้าที่การป่าไม้ เจ้าหน้าที่ชลประทาน เจ้าหน้าที่แผนที่ดิน ปลัดพัฒนากร สภาตำบล
เจ้าหน้าที่การประมง คณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการสมาคมครูและผู้ปกครอง

ภาคผนวก ข.

ตัวอย่างในการหาค่า ไค - แสควร์ (χ^2)

ไค - แสควร์ (χ^2) ใช้ทดสอบในรูปของความถี่ (frequency) ว่าผลที่สังเกต
ให้จากการทดลองหรือการวิจัยนั้น แตกต่างไปจากผลที่คาดคะเนไว้ มีนัยสำคัญหรือไม่

สูตร ในการหาค่า ไค - แสควร์ มีดังนี้ คือ *

$$\chi^2 = \sum \left[\frac{(fo - fe)^2}{fe} \right]$$

fo คือ Observed frequency

fe คือ Expected frequency

ไค - แสควร์จะเกี่ยวกับ degree of freedom (df) ด้วย วิธีหา df ก็คือ

$$\text{สูตร } df = (r - 1)(c - 1)$$

r คือ จำนวนแถว

c คือ จำนวนสความภ์

ดังนั้นถ้าในแบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า ๕ ช่อง จะมี df = ๔ ถ้าใช้
มาตราส่วนประมาณค่า ๔ ช่อง ก็จะได้ df = ๓ และถ้าใช้มาตราส่วนประมาณค่า ๒ ช่อง
จะได้ df = ๑

ตัวอย่าง ในแบบสอบถามตอนที่ ๑๐ เกี่ยวกับคุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ซึ่งมีมาตราส่วนประมาณค่า ๔ ช่อง คือ ทำมาก ทำพอสมควร ทำน้อยครั้ง และไม่ทำเลย
มีจำนวนผู้ตอบว่าได้อ่านวารสารการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ดังนี้ ทำมาก ๓๔ คน ทำพอสมควร
๔๐ คน ทำน้อยครั้ง ๑ คน ส่วนผู้ที่ตอบว่า ไม่ทำเลยนั้นไม่มี อยากทราบว่าค่า ไค - แสควร์

* Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education,
pp. 253 - 255.

มากนักเพียงไร มีวิธีค่าคงปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตาราง ๒๔. แสดงตัวอย่างการหาค่า ไค - แสควร์

มาตราส่วนประมาณค่า ของการกระทำ	fo	fe	fo - fe	(fo - fe) ²	$\frac{(fo - fe)^2}{fe}$
ทำมาก	๓๘	๒๐	๑๘	๓๒๔	๑๖.๒๐
ทำพอสมควร	๕๑	๒๐	๓๑	๙๖๑	๒๒.๐๕
ทำน้อยครั้ง	๑	๒๐	- ๑๙	๓๖๑	๑๘.๐๕
ไม่ทำเลย	๐	๒๐	- ๒๐	๔๐๐	๒๐.๐๐
Σ	๘๐	๘๐	-	$\chi^2 =$	๗๖.๓๐

$$df = (r - 1) (c - 1)$$

$$= (2 - 1) (4 - 1)$$

$$\therefore df = 3$$

แล้วทำการทดสอบนัยสำคัญของข้อมูล โดยนำค่า ไค - แสควร์ที่หาได้ไปเทียบกับค่าในตาราง χ^2 ที่มี df เท่ากัน ตามตัวอย่างจะเห็นว่า $\chi^2 = ๗๖.๓๐$ และ $df = ๓$ จะได้ว่า $p < .๐๐๑$ (ดูตาราง ๓๐.) ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่า $p .๐๐๑$ ในตารางมีค่า χ^2 เพียง ๑๖.๒๗ ดังนั้น χ^2 ที่หาได้จึงมากกว่า และมีนัยสำคัญในเชิงสถิติ เพราะในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ถือเอาความมั่นใจในระดับ ๙๕ เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป ($p = .๐๕$ หรือ $< .๐๕$) เป็นระดับที่มีนัยสำคัญในเชิงสถิติ

ตาราง ๓๐. แสดงการแจกแจงของ ไค - สแควร์ (χ^2)* ค่าของ χ^2 อยู่ในเซลล์ของตาราง Degree of freedom (n) อยู่ในสมมติฐาน และค่าของความน่าจะเป็น อยู่ในหัวเรื่องสมมติ

n	P - Probability Value										
	.๙๙	.๙๕	.๙๐	.๘๐	.๗๐	.๖๐	.๕๐	.๔๐	.๓๐	.๒๐	.๑๐
๑	.๐๐	.๐๐	.๐๒	.๐๖	๑.๐๓	๑.๖๔	๒.๓๓	๓.๘๔	๕.๐๒	๖.๖๓	๘.๓๓
๒	.๐๒	.๑๐	.๒๑	๑.๓๘	๒.๔๑	๓.๒๒	๔.๖๐	๕.๙๙	๗.๓๗	๘.๖๕	๑๐.๕๗
๓	.๑๒	.๓๕	.๕๘	๑.๓๓	๒.๓๖	๓.๒๒	๔.๖๐	๕.๙๙	๗.๓๗	๘.๖๕	๑๐.๕๗
๔	.๓๐	.๖๑	๑.๐๖	๑.๓๖	๒.๓๖	๓.๒๒	๔.๖๐	๕.๙๙	๗.๓๗	๘.๖๕	๑๐.๕๗
๕	.๕๕	๑.๑๔	๑.๖๑	๒.๓๖	๓.๒๒	๔.๖๐	๕.๙๙	๗.๓๗	๘.๖๕	๑๐.๕๗	๑๒.๕๓
๖	.๘๓	๑.๖๔	๒.๒๐	๓.๓๖	๔.๖๐	๕.๙๙	๗.๓๗	๘.๖๕	๑๐.๕๗	๑๒.๕๓	๑๔.๕๓
๗	๑.๒๔	๒.๓๓	๓.๒๒	๔.๖๐	๕.๙๙	๗.๓๗	๘.๖๕	๑๐.๕๗	๑๒.๕๓	๑๔.๕๓	๑๖.๕๓
๘	๑.๖๔	๒.๓๓	๓.๒๒	๔.๖๐	๕.๙๙	๗.๓๗	๘.๖๕	๑๐.๕๗	๑๒.๕๓	๑๔.๕๓	๑๖.๕๓

* Featman, J. G., "Descriptive and Sampling Statistics," 1947,

(อ้างอิงจาก) * คู่มือ รุณสาย, ม. ค. สถิติศาสตร์ และการวิจัย หน้า ๓๘๐.

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามที่ใช้ในการค้นคว้า

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

พฤษภาคม ๒๕๐๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน คุณครูใหญ่และครูในโรงเรียน.....

ข้าพเจ้ากำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่องสำรวจวิธีการและผลของการดำเนินงาน
ตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาล ให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา ๑๐ เพื่อ
สำรวจว่าการจัดและปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนในภาคศึกษา ๑๐
นั้นได้ผลเพียงไรหรือมีปัญหาอะไรบ้าง ซึ่งการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จะได้เป็นแนวทาง
สำหรับดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

ข้าพเจ้าจึงเรียนมาเพื่อขอความกรุณาจากท่าน ได้โปรดกรอกข้อสอบถามทั้งหมด
นี้ด้วย และขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาให้ความร่วมมือช่วยเหลือแก่ข้าพเจ้า
ในครั้งนี้อย่างสูง.

ขอแสดงความนับถือ

(นายเจริญ โภคผล)

นิสิตปริญญาโท

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

(๒) วุฒิสภานิติ

	ต่ำกว่า ม. ๓		อาชีวศึกษาตอนต้น
	ม. ๓		อาชีวศึกษาตอนปลาย
	ม. ๒		อาชีวศึกษาชั้นสูง
	ม. ๔		วุฒิต่าง ๆ (ไปรกระบุ)

๕. การประชุมอบรมทางการศึกษา

- (๑) ไม่มีเลย
- (๒) เคยเข้ารับการอบรมที่ทางอำเภอจัดขึ้น
- (๓) เคยเข้ารับการอบรมที่จังหวัดจัดขึ้น
- (๔) เคยเข้ารับการอบรมที่ทางภาคจัดขึ้น
- (๕) เคยเข้ารับการอบรมที่ทางส่วนกลางจัดขึ้น

๖. เงินเดือนประจำที่ท่านได้รับ

(๑) ๕๕๐ - ๕๓๕ บาท	(๔) ๑๑๐๐ - ๑๒๐๐ บาท
(๒) ๖๐๐ - ๗๕๐ บาท	(๕) มากกว่า ๑๖๐๐ บาท
(๓) ๘๐๐ - ๑๐๕๐ บาท	

๗. รายได้พิเศษต่อเดือนที่ท่านได้รับ

(๑) ไม่มีเลย	(๓) ๒๐๐ - ๕๐๐ บาท
(๒) น้อยกว่า ๒๐๐ บาท	(๔) เกิน ๕๐๐ บาท

๘. จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์

(๑) ไม่มีเลย	(๔) ๑๓ - ๑๗ ชั่วโมง
(๒) ๑ - ๘ ชั่วโมง	(๕) ๑๘ - ๒๒ ชั่วโมง
(๓) ๙ - ๑๒ ชั่วโมง	(๖) มากกว่า ๒๒ ชั่วโมง

๕. วิชาที่ท่านถนัดสอนมาก

(๑) หมวดวิชาภาษาไทย	(๕) หมวดวิชาวิทยาศาสตร์เบื้องต้น
(๒) หมวดวิชาภาษาอังกฤษ	(๖) หมวดวิชาพลานามัย
(๓) หมวดวิชาสังคมศึกษา	(๗) หมวดวิชาศิลปะศึกษา
(๔) หมวดวิชาคณิตศาสตร์	(๘) หมวดวิชาทัศนศึกษา

๑๐. วิชาที่ท่านสอนในปัจจุบัน

- (๑) เป็นวิชาที่ไม่ตรงตามความถนัดของท่านเลย
- (๒) เป็นวิชาที่ถนัดสอนทั้งหมด
- (๓) เป็นวิชาที่ท่านถนัดและไม่ถนัดสอนปนกัน

๑๑. ชั้นเรียนที่ท่านทำการสอน

- (๑) ระดับอนุบาลหรือเด็กเล็ก
- (๒) ประถมปีที่ ๑ - ๔
- (๓) ประถมปีที่ ๕ - ๗

๑๒. ความต้องการเกี่ยวกับระดับชั้นเรียนที่สอน

- (๑) ต้องการเปลี่ยนไปสอนในชั้นที่ต่ำลง
- (๒) พอใจในระดับชั้นเรียนที่สอน
- (๓) ต้องการเปลี่ยนไปสอนในชั้นเรียนที่สูงขึ้น

๑๓. จำนวนชั่วโมงที่ท่านทำงานธุรการ และงานอื่นนอกจากการสอนต่อสัปดาห์ (โดยประมาณ)

(๑) ไม่มีเลย	(๔) ๑๑ - ๑๕ ชั่วโมง
(๒) ๑ - ๕ ชั่วโมง	(๕) ๑๖ - ๒๐ ชั่วโมง
(๓) ๖ - ๑๐ ชั่วโมง	(๖) เกิน ๒๐ ชั่วโมง

๑๔. ประสบการณ์ในอาชีพครูก่อนมาทำงานที่โรงเรียนแห่งนี้

- (๑) ไม่เคยเป็นครูมาก่อน
- (๒) เป็นครูมาแล้ว ๑ - ๓ ปี
- (๓) เป็นครูมาแล้ว ๔ - ๖ ปี
- (๔) เป็นครูมาแล้ว ๗ - ๑๐ ปี
- (๕) เป็นครูมาแล้ว ๑๑ - ๑๕ ปี
- (๖) เป็นครูมาแล้วเกิน ๑๕ ปี

๑๕. จำนวนปีที่ท่านทำงานอยู่ในโรงเรียนแห่งนี้

- (๑) น้อยกว่า ๒ ปี
- (๒) ๒ - ๔ ปี
- (๓) ๕ - ๑๕ ปี
- (๔) เกิน ๑๕ ปี

๑๖. ที่อยู่ปัจจุบัน

- (๑) อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันกับโรงเรียนที่ท่านทำการสอน
- (๒) อยู่ในหมู่บ้านอื่นต่างหาก

๑๗. ความถาวรในอาชีพที่ท่านหวังไว้

- (๑) จะทำงานอยู่ที่แห่งนี้ชั่วคราว
- (๒) กำลังหาทางย้ายไปที่อื่น
- (๓) ตั้งใจทำงานอยู่จนกว่าจะถูกโยกย้าย
- (๔) ยังไม่ได้ตัดสินใจ

ตอนที่ ๒ ความมุ่งหมายของโรงเรียนชุมชนแห่งนี้

รายการข้างล่างนี้ต้องการทราบว่า โรงเรียนชุมชนของท่านได้เขียนความมุ่งหมายไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ได้เขียนไว้เพียงแต่มีการชี้แจงกันให้เป็นที่เข้าใจ ถึงความมุ่งหมายในโรงเรียนหรือความมุ่งหมายนั้นได้ปรากฏอยู่ในการปฏิบัติงานของโรงเรียนประการใดบ้าง

ไปรษณิกเครื่องหมายถูก (/) ลงตามชนิดของความมุ่งหมายตามรายการต่าง ๆ เท่าที่เป็นอยู่ในโรงเรียนของท่าน ความมุ่งหมายข้อหนึ่ง ๆ ท่านอาจขีดเครื่องหมายถูก (/) ได้มากกว่า ๑ ข้อ และกรุณาเพิ่มเติมข้ออื่น ๆ ถ้ามีนอกเหนือไปมากกว่านี้

	ความมุ่งหมาย ที่เขียนไว้เป็น ลายลักษณ์อักษร	ความมุ่งหมาย ที่เพียงได้ชี้แจง กันให้เป็นที่เข้าใจ	ความมุ่งหมาย ที่ปรากฏอยู่ใน การปฏิบัติ
(๑) เพื่อปรับปรุงอาคารเรียนและอาคารประกอบให้ดีขึ้น			
(๒) เพื่อปรับปรุงบริเวณโรงเรียนให้สวยงาม			
(๓) เพื่อจัดโรงเรียนให้เป็นตัวอย่างแก่ชุมชนทั้งอาคารเรียนและบริเวณ			
(๔) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือในการปรับปรุงการศึกษา			
(๕) เพื่อยกระดับศีลธรรมและวัฒนธรรมของประชาชน			
(๖) เพื่อประสานงานของหน่วยราชการและองค์การเอกชน ในการปรับปรุงการศึกษาและพัฒนาชุมชน			
(๗) เพื่อจัดมูลี่การศึกษาแก่ประชาชน			

- (๘) เพื่อให้ครูและประชาชนได้มีโอกาสวางแผนงานร่วมกันในการปรับปรุงโรงเรียนและชุมชน
- (๙) เพื่อส่งเสริมกระบวนการหมู่พวกในการดำเนินงาน
- (๑๐) เพื่อสร้างศูนย์อุปกรณ์การสอนในโรงเรียน
- (๑๑) เพื่อสร้างเครือข่ายวัดวัดการศึกษา
- (๑๒) เพื่อให้นักเรียนศึกษาแก่ครูประจำการ
- (๑๓) เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการสอนให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน
- (๑๔) เพื่อให้นักเรียนแนะแนวการศึกษาและอาชีพในระดับประถมศึกษาตอนปลาย
- (๑๕) เพื่อให้การศึกษาวิชาอาชีพแก่เด็กและประชาชน
- (๑๖) ความมุ่งหมายอื่น ๆ (ถ้ามีโปรดระบุ)
-
-
-

ความมุ่งหมายที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร	ความมุ่งหมายที่เพียงใจชี้แจงกันให้เป็นที่เข้าใจ	ความมุ่งหมายที่ปรากฏอยู่ในการปฏิบัติ

ตอนที่ ๓ สภาพของโรงเรียนและชุมชนก่อนและหลังการดำเนินงานตามโครงการ

ก. สภาพของโรงเรียน

โปรดใช้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโรงเรียนของท่านโดยขีดเครื่องหมายถูก (/) ลงใน
ช่องทางขวามือ

	เดิมไม่มีปัจจุบัน ก็ยังมี	เดิมไม่มีปัจจุบัน โรงเรียนได้จัด ขึ้นบ้างแล้ว	เดิมมีปัจจุบัน เหมือนเดิมไม่ มีอะไรเปลี่ยนแปลง	เดิมมีปัจจุบัน จัด ดีขึ้นกว่าเดิม
(๑) รั้วโรงเรียน				
(๒) การประดับและตกแต่งโรงเรียน				
(๓) น้ำดื่มที่สะอาด (เช่นน้ำฝนหรือน้ำ บาดาลหรือน้ำประปาหรือน้ำ บอริก ฯลฯ)				
(๔) น้ำใช้ที่สะอาด				
(๕) บ่อน้ำ				
(๖) ที่ปัสสาวะชาย				
(๗) ที่ปัสสาวะหญิง				
(๘) ส้วมซึมนักเรียนชาย				
(๙) ส้วมซึมนักเรียนหญิง				
(๑๐) ส้วมหลุมนักเรียนชาย				
(๑๑) ส้วมหลุมนักเรียนหญิง				
(๑๒) โรงอาหาร				
(๑๓) อาคารการเรือน				
(๑๔) โรงฝึกงาน				

- (๑๕) เรือนเพาะชำ
 (๑๖) คอกสัตว์ตัวอย่าง
 (๑๗) สวนครัว
 (๑๘) สวนผลไม้
 (๑๙) ไม้ยืนต้นในบริเวณ
 (๒๐) สวนดอกไม้
 (๒๑) ไร่ทดลอง (ปลูกปอ, แตงโม
 าลา)
 (๒๒) บ่อเลี้ยงปลา
 (๒๓) สนามกีฬา (สนามฟุตบอล,
 าสเกตบอลและฝึกกายบริหาร)
 (๒๔) สนามเล่นของเด็ก
 (๒๕) ม้านั่งเล่นตามสนามและบริเวณ
 โรงเรียน
 (๒๖) เครื่องอุปโภคบริโภคการศึกษา
 (๒๗) ศูนย์อุปกรณ์การสอน
 (๒๘) ป้ายนิเทศและข่าวสารประจำวัน
 (๒๙) ป้ายสถิติจำนวนครูและนักเรียน
 (๓๐) ป้ายแผนงานของโรงเรียน

เดิมไม่มีปัจจุบัน ก็ยังมี	เดิมไม่มีปัจจุบัน โรงเรียนได้จัด ขึ้นบ้างแล้ว	เดิมมีปัจจุบันมี เหมือนเดิมไม่ มีอะไรเปลี่ยนแปลง	เดิมมีปัจจุบันจัด ดีขึ้นกว่าเดิม

- (๓๑) ป้ายสถิติกิจกรรมในชุมชน
- (๓๒) แผนผังของโรงเรียนและชุมชน
- (๓๓) การรักษาความสะอาดและตกแต่ง
- (๓๔) มุมวิชาตามหมวดวิชาต่าง ๆ
ในห้องเรียน
- (๓๕) ห้องสมุด
- (๓๖) ห้องแนะแนว
- (๓๗) ห้องพยาบาล
- (๓๘) ห้องครูใหญ่
- (๓๙) บ้านพักครูชาย
- (๔๐) บ้านพักครูใหญ่
- (๔๑) บ้านถาวรโรง
- (๔๒) อื่น ๆ (ถ้ามีโปรดระบุ).....
-
-
-
-
-

เดิมไม่มีปัจจุบัน ก็ยังมี	เดิมไม่มีปัจจุบัน โรงเรียนได้จัด ขึ้นบ้างแล้ว	เดิมมีปัจจุบันมี เหมือนเดิมไม่ มีอะไรเปลี่ยนแปลง	เดิมมีปัจจุบันจัด ดีขึ้นกว่าเดิม

ข. สภาพของชุมชนชน

โปรดให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชุมชนชนของท่านโดยชี้แจงเครื่องหมายถูก (/) ลงในช่อง
ทางขวามือ โดยถือสภาพของชุมชนชนส่วนใหญ่

	เคมีไม่มีปัจจุบัน ก็ยังมี	เคมีไม่มีปัจจุบัน ได้จัดทำขึ้นบ้าง แล้ว	เคมีมีปัจจุบันมี เหมือนเคมีไม่ มีอะไรเปลี่ยนแปลง	เคมีมีปัจจุบันจัด ดีขึ้นกว่าเคมี
(๑) รั้วบ้าน				
(๒) ชุมประตู่				
(๓) ป้ายชื่อบ้าน				
(๔) การตกแต่งและรักษาความสะอาด บริเวณบ้าน				
(๕) สวนดอกไม้				
(๖) สวนครัว				
(๗) ดอกไม้เลี้ยง (ชมพู, เบ็ด, โก๋, โค, กระบือ ฯลฯ)				
(๘) สวนผลไม้				
(๙) บ่อเลี้ยงปลา				
(๑๐) การปลูกพืชไร่ (เช่น ปอ แดงโม ฯลฯ)				
(๑๑) ส้วมซึม				
(๑๒) ส้วมหลุม				
(๑๓) ถังขยะมูลฝอย				
(๑๔) หลุมมูลฝอย				

	เดิมไม่มีปัจจุบัน ก็ยังมี	เดิมไม่มีปัจจุบัน ได้จัดทำขึ้นมา แล้ว	เดิมมีปัจจุบันมี เหมือนเดิมไม่ มีอะไรเปลี่ยนแปลง	เดิมมีปัจจุบันจัด ดีขึ้นกว่าเดิม
(๑๕) หลุมปู่หมัก				
(๑๖) บ่อน้ำคั้น				
(๑๗) บ่อน้ำใช้				
(๑๘) การตกแต่งและรักษาความสะอาด บนบาน				
(๑๙) ภาชนะหรือมูล				
(๒๐) มานหนาต่าง				
(๒๑) การรักษาความสะอาดครัว และที่เหน้าหึ่ง				
(๒๒) ทางระบายน้ำ				
(๒๓) ถนนถาวรในชุมชน (ลงหินลูกรัง)				
(๒๔) ตลาดหรือร้านค้าในชุมชน				
(๒๕) การอุตสาหกรรมในครอบครัว				
(๒๖) ห้องสมุดประชาชนหรือศูนย์ข่าวสาร				
(๒๗) ศาลาประชาชน				
(๒๘) วัด				
(๒๙) สุขศาลา				
(๓๐) การไปรษณีย์และสื่อสาร				

(๓๑) ส่วนสาธารณะในชุมชน

(๓๒) อ่างเก็บน้ำ

(๓๓) อื่น ๆ (ถ้ามีโปรดระบุ).....

.....

เดิมไม่มีปัจจุบัน ก็ยังไม่มี	เดิมไม่มีปัจจุบัน ได้จัดทำขึ้นบ้าง แล้ว	เดิมมีปัจจุบันมี เหมือนเดิมไม่ มีอะไรเปลี่ยนแปลง	เดิมมีปัจจุบันจัด ดีขึ้นกว่าเดิม

ตอนที่ ๔ การดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อประโยชน์แก่การศึกษา

โปรดสำรวจสิ่งที่โรงเรียนได้ปฏิบัติต่อไปนี้ว่า ได้กระทำไปแล้วเพียงไร โดยขีดเครื่องหมายถูก (/) ลงในช่องทางขวามือ

	เปอร์เซ็นต์ของการกระทำ				
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้งบางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย
	๑๐๐	๗๐	๓๐	๕	๕๐
(๑) ส่งครูไปสังเกตและศึกษาวิธีการต่าง ๆ จากโรงเรียนอื่น					
(๒) ส่งครูไปเข้ารับการอบรมที่ทางจังหวัดหรือที่อื่น ๆ จัดขึ้น					
(๓) จัดการประชุมสัมมนาภายในโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการสอนการเรียน					
(๔) ให้โอกาสแก่ครูโรงเรียนอื่นเข้าร่วมในการประชุมควม					
(๕) ส่งครูไปเข้าร่วมประชุมสัมมนาที่โรงเรียนอื่นจัดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
(๖) ประชุมครู กรรมการศึกษา กรรมการหมู่บ้านเพื่อปรึกษาหารือในการปรับปรุงโรงเรียนและชุมชน					
(๗) สานักวิชาชีสอนหรือกิจกรรมอื่นเมื่อมีการชอรอง					

	เปอร์เซ็นต์ของการกระทำ				
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้งบางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย
	๑๐๐	๕๐	๓	๕๐	๐
(๘) ทดลองใช้ทฤษฎีและวิธีสอนใหม่ ๆ					
(๙) ทำการทดลองทางเกษตรกรรมเพื่อส่งเสริมอาชีพ					
(๑๐) วิจัยคุณลควยวิธีที่ถูกหลักเกณฑ์ภายหลังที่ทำการทดลอง					
(๑๑) จัดทำหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ชี้แจงนโยบายและงานของโรงเรียนให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ					
(๑๒) ทำหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์เผยแพร่ความเห็นและผลงานจากการค้นคว้าทดลอง หรือกิจกรรมของโรงเรียน					
(๑๓) จัดการสนทนเพื่อให้อเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน					
(๑๔) การให้การบ้านนักเรียน					
(๑๕) ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน					
(๑๖) ดัดต่อกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหาของนักเรียน					
(๑๗) ใช้โรงเรียนและอาคารการเรือน					
(๑๘) เตรียมการสนทนาและบันทึกการสนทนา					

- (๑๘) เชิญศึกษานิเทศก์มาช่วยแนะนำในการสอน
- (๑๙) ใช้วิธีสอนโดยครูอธิบายเองตลอด
- (๒๐) เชิญวิทยากรจากชุมนุมชนมาบรรยายบางเรื่อง แล้วครูสอนต่อ
- (๒๑) นำนักเรียนไปศึกษาที่แหล่งวิชาในชุมนุมชน
- (๒๒) ให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเองโดยครูไม่แนะนำ
- (๒๓) บรรยายนำบทเรียนพอสมควรแล้วให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติม

เปอร์เซ็นต์ของการกระทำ				
ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้งบางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย
๑๐๐	๕๐	๗๕	๕	๐

ตอนที่ ๕ การดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อประโยชน์แก่ชุมชน

ไปรษณีย์เครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องทางขวามือ

	เปอร์เซ็นต์ของการกระทำ				
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้งบางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย
	๑๐๐	๕๐	๓๕	๕	๐
(๑) ประชุมอบรมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงในเรื่องพัฒนาการชุมชน					
(๒) นำนักเรียนออกไปช่วยทำความสะอาดและปรับปรุงตกแต่งตามที่สาธารณะ					
(๓) นำนักเรียนออกไปช่วยปรับปรุงถนนหรือตัดถนน					
(๔) นำนักเรียนออกไปชมแข่งวิ่งและชุมนุมประตู่					
(๕) ชักชวนให้นักเรียนช่วยผู้ปกครองในการปรับปรุงชุมชน					
(๖) เชิญผู้ปกครองมาดูการสาธิตทางเกษตรกรรมและบ้านตัวอย่าง					
(๗) สอนวิชาอาชีพแก่นักเรียนผู้ใหญ่ในชุมชน เช่น วิชาตัดเสื้อหรือวิชาช่างอื่น ๆ					
(๘) สอนอ่านเบื้องต้นแก่นักเรียนผู้ใหญ่					

	เปอร์เซ็นต์ของการกระทำ				
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้งบางคราว	ไม่เคย	ไม่มีเลย
	๑๐๐	๕๐	๗๕	๕๐	๐
(๘) นำนักเรียนเข้าร่วมในงานตามเทศกาลต่าง ๆ					
(๑๐) ทำโรงเรียนให้เป็นตัวอย่างทั้งเกษตรกรรม การอนามัย และการตกแต่งให้สวยงาม					
(๑๑) ปรับปรุงหนังสือและหนังสือพิมพ์ในศูนย์ข่าวสารของหมู่บ้านให้ทันสมัยและเพียงพอ					
(๑๒) ออกไปเยี่ยมเยียนประชาชน เพื่อช่วยแก้ปัญหาและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์					
(๑๓) นำผู้ปกครองไปดูตัวอย่างพัฒนาการชุมชนของหมู่บ้านอื่น ๆ					
(๑๔) จัดอบรมผู้นำท้องถิ่นที่โรงเรียน					
(๑๕) ส่งผู้ปกครองไปรับการอบรมผู้นำท้องถิ่นที่กรมพัฒนาชุมชนจัดขึ้น					
(๑๖) ทำสวนครัวตัวอย่าง					

	เปอร์เซ็นต์ของการกระทำ				
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้งบางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย
	๑๐๐	๕๐	๓๕	๕๐	๐
(๑๗) อบรมวิชาการ เรือนแกสตรี้ในชุมนุมชน เช่นการตกแต่งบ้าน การทำอาหาร และบริบาลทารก					
(๑๘) เลี้ยงไก่และทำไส้ไก่ตัวอย่าง					
(๑๙) ส่งศิกรในชุมนุมชนไปเข้ารับการอบรม และดูงานด้านเกษตรกรรม					
(๒๐) ทดลองทำบ่อปลา เพื่อเลี้ยงปลาเป็นตัวอย่าง					
(๒๑) ปรับปรุงส่วนสาธารณะของชุมนุมชน					
(๒๒) ทดลองปลูกพืชไร่ตัวอย่าง					
(๒๓) ทำเรือนเพาะชำเพื่อแจกจ่ายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลแก่ประชาชน					
(๒๔) ฉายภาพยนตร์การศึกษาหรือมันเทิจ ในชุมนุมชน					
(๒๕) นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมนุมชน					
(๒๖) ประชุมมุขกสิกร					
(๒๗) ทำสวนตัวอย่าง					

- (๒๘) แนะนำให้ประชาชนฉีดวัคซีนและปลูกฝี
ป้องกันโรคติดต่อ
- (๒๙) แนะนำให้ราษฎรฉีดวัคซีนให้แก่สัตว์เลี้ยง
เพื่อป้องกันโรคระบาด
- (๓๐) ประชุมยุวพุทธิกสมาคม

เปอร์เซ็นต์ของการกระทำ				
ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้ง ครั้งบางครา	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย
๑๐๐	๘๐	๗	๕	๕
๐	๐	๐	๐	๐

ตอนที่ ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

โปรดขีดเครื่องหมายถูก (/) ในช่องทางขวามือ

	เปอร์เซ็นต์ของการกระทำ				
	ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้งบางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย
	๐	๕	๑๐	๑๕	๒๐
(๑) มีการวางแผนงานร่วมกันระหว่างครู กรรมการหมู่บ้าน และกรรมการศึกษา					
(๒) มีการประชุมกรรมการปรับปรุงโรงเรียน และพัฒนาการชุมชน					
(๓) มีการชี้แจงนโยบายของโรงเรียน ให้ครูและประชาชนทราบ					
(๔) มีการพบปะสังสรรค์ร่วมกันระหว่างครู กับกรรมการศึกษาและกรรมการปรับปรุง หมู่บ้านอยู่เสมอ					
(๕) ครูได้รับเชิญให้เข้าร่วมในกิจกรรม ความประเพณีของชุมชน					
(๖) ประชาชนได้รับเชิญให้มาเยี่ยม โรงเรียนและเข้าร่วมในกิจกรรม ของโรงเรียน					
(๗) ครูได้เชิญราษฎรในท้องถิ่นมาเป็น วิทยากรในโรงเรียน					

เปอร์เซ็นต์ของการกระทำ				
ทำโดยสม่ำเสมอ	ทำเป็นปกติ	เป็นบางครั้งบางคราว	น้อยครั้ง	ไม่มีเลย
๑๐๐	๕๐	๗๕	๕๐	๐
(๘) ครูได้รับเชิญให้ไปแนะนำทางการเกษตรและอาชีพอื่น ๆ ในชุมชน				
(๙) โรงเรียนขอความร่วมมือใด ๆ ราษฎรก็ให้ความช่วยเหลือ				
(๑๐) ราษฎรขอความช่วยเหลือใด ๆ ทางโรงเรียนก็ให้ความร่วมมือ				

ตอนที่ ๗ ทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามต่อโครงการโรงเรียนชุมชน

โปรดขีดเครื่องหมายถูก (/) ลงในช่องทางขวามือ

	มาก	พอสมควร	น้อย	ไม่มีเลย
(๑) ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมวางโครงการปรับปรุงโรงเรียน				
(๒) ท่านเห็นว่าโครงการปรับปรุงโรงเรียนของท่านสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของโรงเรียนและชุมชน				
(๓) ท่านได้แสดงความคิดเห็นในการประชุมวางโครงการปรับปรุงโรงเรียนและชุมชน				
(๔) จำนวนผู้เข้าร่วมในการประชุมแต่ละครั้ง				
(๕) ประโยชน์ที่ได้รับจากการประชุมแต่ละครั้ง				
(๖) ความเหมาะสมของวิธีดำเนินการและการแบ่งสายงานในโรงเรียน				
(๗) ท่านเห็นว่าโครงการปรับปรุงโรงเรียนชุมชนนั้น ช่วยทำให้สภาพของชุมชนดีขึ้น				

	มาก	พอสมควร	น้อย	ไม่มีเลย
(๘) ท่านเห็นว่าโครงการปรับปรุงโรงเรียน ชุมชนนั้นช่วยให้การเรียนของเด็ก ดีขึ้น				
(๙) นับแต่เริ่มดำเนินงานตามโครงการ ประชาชนมีความสนใจและให้ความ ร่วมมือในด้านการศึกษา				
(๑๐) ในระยะสองปีที่ผ่านมาท่านเคยได้รับ คำแนะนำในการดำเนินงานจาก ศึกษานิเทศก์หรือศึกษานิเทศกรอำเภอ เพียงไร				
(๑๑) ผลที่ได้รับจากคำแนะนำของศึกษานิเทศก์ หรือศึกษานิเทศกรอำเภอ				
(๑๒) อีสรภาพในการปฏิบัติงาน				
(๑๓) โอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงานของโรงเรียน				
(๑๔) ในระหว่างดำเนินงาน ท่านได้แสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ของโรงเรียน				
(๑๕) กำลังใจจากผู้นักมีปัญญาในการ ปฏิบัติงาน				
(๑๖) สวัสดิการ ของครูในโรงเรียนชุมชน				

	มาก	พอสมควร	น้อย	ไม่มีเลย
(๑๗) การประสานงานกันระหว่างคณะกรรมการ กรรมการศึกษาและกรรมการ หมู่บ้านในโรงเรียนของท่าน				
(๑๘) คุณภาพในด้านการศึกษาของเด็ก				
(๑๙) คุณภาพในสถานมูลสารศึกษาแก่ ผู้ใหญ่				
(๒๐) ท่านพอใจในอุปการะของมาเยี่ยม โรงเรียนของท่าน				
(๒๑) ท่านยินดีให้ความรู้และบริการ ด้านการศึกษแก่ครูประจำการ ทั่วไป				
(๒๒) ท่านรู้สึกว่าการทำงานที่โรงเรียน นี้มีเกียรติ				
(๒๓) การปฏิบัติงานของท่านเป็นที่พอใจ และได้รับการยกย่องสรรเสริญ จากนักเรียนและผู้ปกครอง				
(๒๔) สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของท่าน น่าอยู่และน่าปฏิบัติงาน				
(๒๕) โรงเรียนของท่านเป็นที่พอใจและ ได้รับการยกย่องสรรเสริญจาก ชุมชน				
(๒๖) ท่านพอใจในการเป็นครูโรงเรียน ชุมชน				

ตอนที่ ๕ ผลของการพัฒนาชุมชน ภายหลังจากเริ่มโครงการ ๒ ปี

ตามความรู้สึกของท่าน ท่านเห็นว่าสิ่งต่อไปนี้มีการเปลี่ยนแปลงเพียงไร โปรดขีด
เครื่องหมายถูก (/) ลงในช่องทางขวามือ

	เปลี่ยน แปลงมาก ที่สุด	เปลี่ยน แปลงมาก	เปลี่ยน แปลงพอสมควร	เปลี่ยน แปลงน้อย	คงที่
(๑) การพัฒนาด้านอาชีพและเพิ่มพูน รายได้ของประชาชน (เช่น การ กสิกรรม การค้าขาย อุตสาหกรรม ในครอบครัว ฯลฯ)					
(๒) การพัฒนาด้านการอนามัย (เช่น การรักษาความสะอาด การป้องกัน โรคติดต่อ การใช้ส้วมซึม การ กำจัดมูลฝอย ฯลฯ)					
(๓) การพัฒนาด้านเกษตรกรรม (เช่น ผลผลิตจากการทำนา ทำสวน ทำไร่ การเลี้ยงสัตว์ การป้องกัน โรคระบาดสัตว์ การใช้ปุ๋ยและ การใช้เครื่องมือแรงต่าง ๆ)					
(๔) การพัฒนาด้านความสวยงามของ ชุมชน (เช่น การปลูกไม้ดอกไม้ ไม้ประดับ การตัดถนน การล้อมรั้ว การทำชุมชนประตู ฯลฯ)					

เปลี่ยน แปลงมาก ที่สุด	เปลี่ยน แปลงมาก	เปลี่ยน แปลงพอสมควร	เปลี่ยน แปลงน้อย	คงที่
<p>(๕) การพัฒนาค่านิยมทางการ (เช่น การกีฬา การฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ หรือคอมพิวเตอร์ ฯลฯ)</p> <p>(๖) การพัฒนาค่านิยมศีลธรรมและวัฒนธรรม (เช่น การทำบุญ ฟังเทศน์ การรักษาวินัยและประเพณีนิยม ฯลฯ)</p> <p>(๗) การพัฒนาค่านิยมที่พลเมือง (เช่น การเสียภาษีอากร การเอาใจใส่ต่อการปรับปรุงโรงเรียน และพัฒนาชุมชน การทำความดี ฯลฯ)</p> <p>(๘) การพัฒนาค่านิยมการศึกษา (เช่น การปรับปรุงการศึกษาในโรงเรียน การศึกษาผู้ใหญ่ การจัดศูนย์ข่าวสารการสอนวิชาชีพในชุมชน ฯลฯ)</p>				

ตอนที่ ๑๐ คุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้คอมแบบสอบถาม

โปรดขีดเครื่องหมายถูก (/) ลงในช่องทางขวามือ

	ทำมาก	ทำพอสมควร	ทำน้อยครั้ง	ไม่ทำเลย
(๑) อ่านวารสารการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้				
(๒) พังชำรุดสภาพหรือการอภิปราย				
(๓) เข้าร่วมในการประชุมสัมมนาหรือการอภิปราย				
(๔) สมัครเข้าเรียนเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ				
(๕) เขียนบทความหรือเรื่องสั้นเกี่ยวกับการศึกษา และกิจการของโรงเรียน ออกเผยแพร่				
(๖) เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับโรงเรียนชุมชน				
(๗) ทดลองทำการสอนตามที่ได้รับรับการอบรมมา และดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพ				
(๘) แสวงหาความรู้มาเพิ่มเติมในวิชาที่สอน				
(๙) ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็ก				
(๑๐) สนใจในปัญหาของเด็กและปัญหาของชุมชน				

- (๑๑) ใช้เทคโนโลยีของโรงเรียนและชุมชน
ให้เกิดประโยชน์แก่การสอน
- (๑๒) พยายามสร้างความสัมพันธ์อันดีกับ
ผู้ปกครองและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (๑๓) พยายามปรับปรุงคุณภาพของท่าน
ให้ดีขึ้น
- (๑๔) มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
- (๑๕) ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ และขอ
เสนอแนะจากผู้อื่นเพื่อแก้ไขส่วนบกพร่อง
ของท่าน

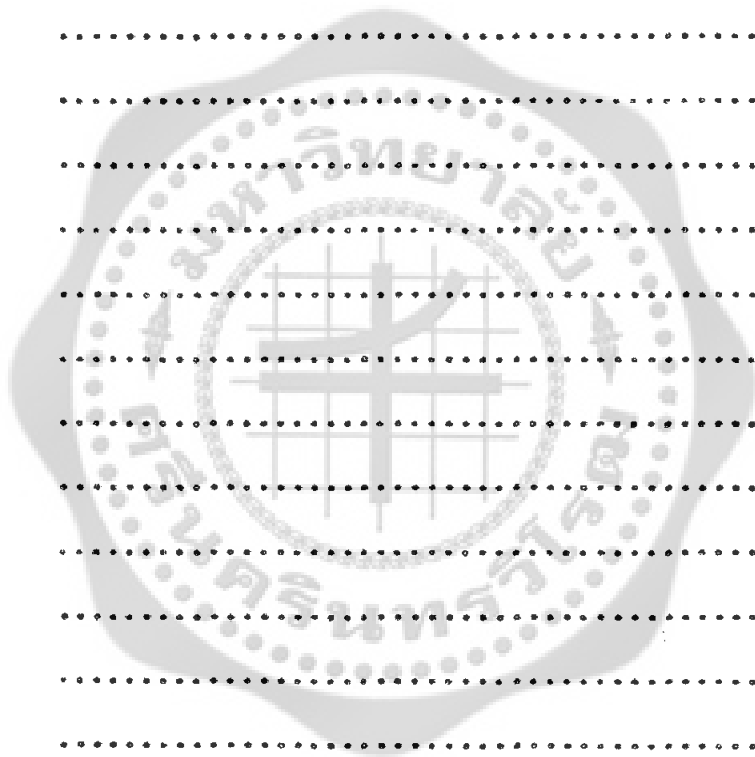
ทำมาก	ทำพอสมควร	ทำน้อยครั้ง	ไม่ทำเลย

ตอนที่ ๑๑ ปัญหาหรืออุปสรรค

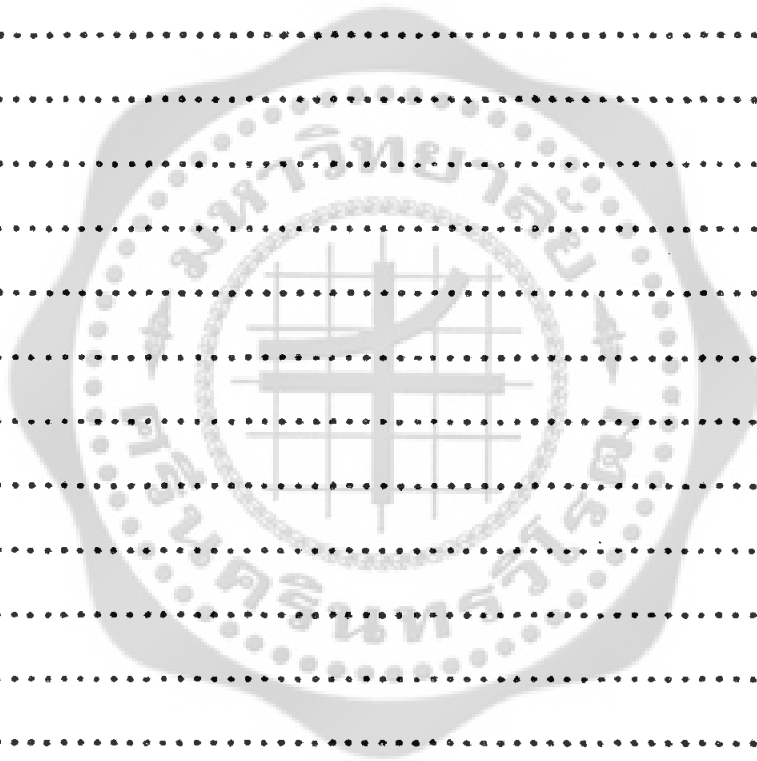
ในการปฏิบัติงานของท่าน ท่านประสบปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างที่ยังแก้ไขไม่ได้ โปรด
ขีดเครื่องหมายถูก (/) ข้างหน้ารายการต่อไปนี้

- (๑) รู้สึกไม่แน่ใจในการสอน
- (๒) ไม่รู้วิธีสอน
- (๓) ไม่เข้าใจเนื้อหาบางตอนในหลักสูตร
- (๔) อุปกรณ์การสอนนักเรียนยังมีไม่เพียงพอ
- (๕) เครื่องมือสอนวิชาอาชีพแก่ผู้ใหญ่ยังมีไม่เพียงพอ
- (๖) ห้องเรียนมีนักเรียนมากเกินไป
- (๗) ครูไม่พอกับจำนวนชั้น
- (๘) ขาดครูสอนวิชาต่าง ๆ ในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
- (๙) ไม่เข้าใจความมุ่งหมายและหลักการโรงเรียนชุมชน
- (๑๐) ขาดการโรงสำหรับช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน
- (๑๑) บ้านพักของครูอยู่ไกลเกินไป จึงไม่สะดวกในการทำการสอนและปรับปรุงชุมชน
- (๑๒) ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยราชการอื่นเช่นอนามัยอำเภอ กสิกรรมอำเภอ
หรือพัฒนากร เป็นต้น
- (๑๓) ขาดความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน
- (๑๔) ขาดความร่วมมือในหมู่คณะครูด้วยกันเอง
- (๑๕) ประชาชนส่วนมากยากจน จึงไม่ค่อยมีความสนใจในการปรับปรุงการศึกษา
และการพัฒนาชุมชน
- (๑๖) ครูมีรายได้น้อยเกินไป
- (๑๗) ขาดงบประมาณหรือเงินสมทบทุนเพื่อปรับปรุงโรงเรียนและพัฒนาชุมชน
- (๑๘) ครูมีสุขภาพไม่สมบูรณ์
- (๑๙) รู้สึกว่าไม่ได้รับความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน

- (๒๐) เมื่อมีปัญหาเฉพาะหน้าเกิดขึ้น ไม่มีที่ปรึกษา
- (๒๑) รู้สึกว่างานที่ได้รับมอบหมาย หนักเกินไป
- (๒๒) ปัญหาอื่น ๆ โปรดเพิ่มเติม (ถ้ามี).....

ตอนที่ ๑๒ ข้อเท็จจริงและความเห็นอื่น ๆ ที่ท่านต้องการเพิ่มเติม
หรือเสนอแนะโดยทั่ว ๆ ไป

ประวัติย่อของผู้เขียน

กำเนิดและการศึกษา

เจริญ โภคนล เกิดที่ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบล จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๔๗๑ เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนประจำจังหวัดอุบลราชธานี "เบญจมาฆดาราช" สำเร็จชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ เข้าศึกษาต่อฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด และฝึกหัดครูมูล ที่โรงเรียนฝึกหัดครูมูล นครราชสีมา สำเร็จชั้นประโยคครูมูลเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๐ ศึกษาด้วยตนเอง สอบไล่ได้ตามหลักสูตรประโยคครูพิเศษประถม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓ และสอบไล่ได้ตามหลักสูตรประโยคครูพิเศษมัธยม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา สาขาประถมศึกษา (B. S. E. E.) จาก Philippine Normal Colloge, Philippines เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔

หน้าที่การงานในปัจจุบัน

เป็นครูใหญ่โรงเรียนเทพราชภูมิ อำเภอเมืองอุบล จังหวัดอุบลราชธานี และเป็นศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำภาค สำนักงานผู้ตรวจการศึกษามหาภาคศึกษา ๑๐ จังหวัดอุบลราชธานี.